

Årsredovisning 2020

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Förvaltningsberättelse	4
Den kommunala koncernen.....	4
Översikt över verksamhetens utveckling.....	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	7
Händelser av väsentlig betydelse	12
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	15
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
Balanskravsresultat.....	74
Väsentliga personalförhållanden	77
Förväntad utveckling.....	83
Finansiella rapporter.....	85
Resultaträkning.....	85
Balansräkning.....	86
Kassaflödesanalys	87
Noter.....	88
Driftredovisning	101
Investeringsredovisning	102

Bilagor

Bilaga 1: Årsuppföljning Tierps kommuns verksamheter 2020

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

I kris prövas organisationens styrka. Covid-19 har sannerligen prövat kommunen hårt. Tacksamheten är mycket stor gentemot alla medarbetares insatser under året. Vi är ytterst ödmjuka inför den extrema utmaning som pandemin ställt oss inför. Vi kan se tillbaka på 2020 och konstatera att organisationen bar, tack vare alla enskilda insatser och de grundstrukturer som fanns. Såväl små som stora insatser har tillsammans klarat den gigantiska utmaningen som pandemin ställt oss inför. Utfallet hittills ger ändå en trygghet och ork att fortsätta lite till, hålla i och hålla ut, genom vaccinationsfasen. Sedan hoppas vi nog alla att allt kan återgå till normalläge.

Det demokratiska arbetet för alla förtroendevalda förändrades drastiskt under året när allt blev digitalt. Tack för era insatser och att ni ställde om och hade tålamod med alla tekniska utmaningar och nyheter.

Redan under 2019 gjordes ett stort arbete med ny budgetstruktur inför 2020 med tydlig målstyrning och bäring på FN:s globala mål för hållbar utveckling. Detta årsbokslut blir således den första ordentliga värdeämätaren på hur denna styromställning av kommunen har fallit ut. Styrningen har gått från övergripande mål till tydliga delmål för organisationen som helhet samt därtill kopplade uppdrag. En mycket tydlig politisk strategi för att möta kommunens utmaningar och möjligheter för att nå visionen. Under det gångna året har också ett stort arbete gjorts för att implementera och jobba med ständiga förbättringar utifrån de granskningar som revisionen gjort. Vi vet att det finns mycket som behöver uppdateras och förändras i organisationen sedan gammalt och revisionens viktiga uppgift i detta sammanhang kan inte nog poängteras.

2018 tog pengarna slut med råge, ett historiskt underskott att hantera i en kontext av en alldeles för stor kostnadskostym. Två år senare kan vi konstatera att underskottet är hanterat under förutsättning att nödvändiga beslut fattas i samband med årsbokslutet. Detta ger utrymme att fortsätta med den nödvändiga omställningen och se framåt istället för att fokusera på ytterligare ekonomiska sparprogram.

Omställning har varit ledordet i det ordinarie arbetet som skett vid sidan av hantering av pandemin. Den nya budgetstrukturen har givit ett positivt gensvar från verksamhetshåll utifrån arbetet med att nå hållbarhetsmålen och dess odelbarhet. Det vill säga alla mål tillsammans, det går inte att välja ut några enstaka mål. Då förloras helheten som leder till hållbar utveckling och som förflyttar organisationen framåt, oavsett om det handlar om ekonomi, klimat eller socialt. Däremot kan politiska prioriteringar göras genom höga målsättningar, kopplade uppdrag och ekonomiska medel till de delar som behöver en extra skjuts.

Årsbokslut 2020 visar på vikten av målstyrning i kombination med åtgärder utifrån analys baserad på nuläge för kommunen såväl som dess omvärld. Årsbokslutet är en bra grund för kommande politiska prioriteringar och verksamhetens fortsatta arbete utifrån givna ramar för att nå ökad måluppfyllelse vilket driver förflyttning av kommunen mot visionen.

Sara Sjödal, kommunstyrelsens ordförande.

Förvaltningsberättelse

I denna förvaltningsberättelse lämnar Tierps kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och Rådet för kommunal redovisning (RKR) R15 Förvaltningsberättelse.

Den kommunala koncernen

Kommunkoncernen utgörs av kommunen och dess bolag. Kommunfullmäktige och serviceuppdraget för Tierps kommuns medborgare, företag och besökare är den sammanhållande länken.

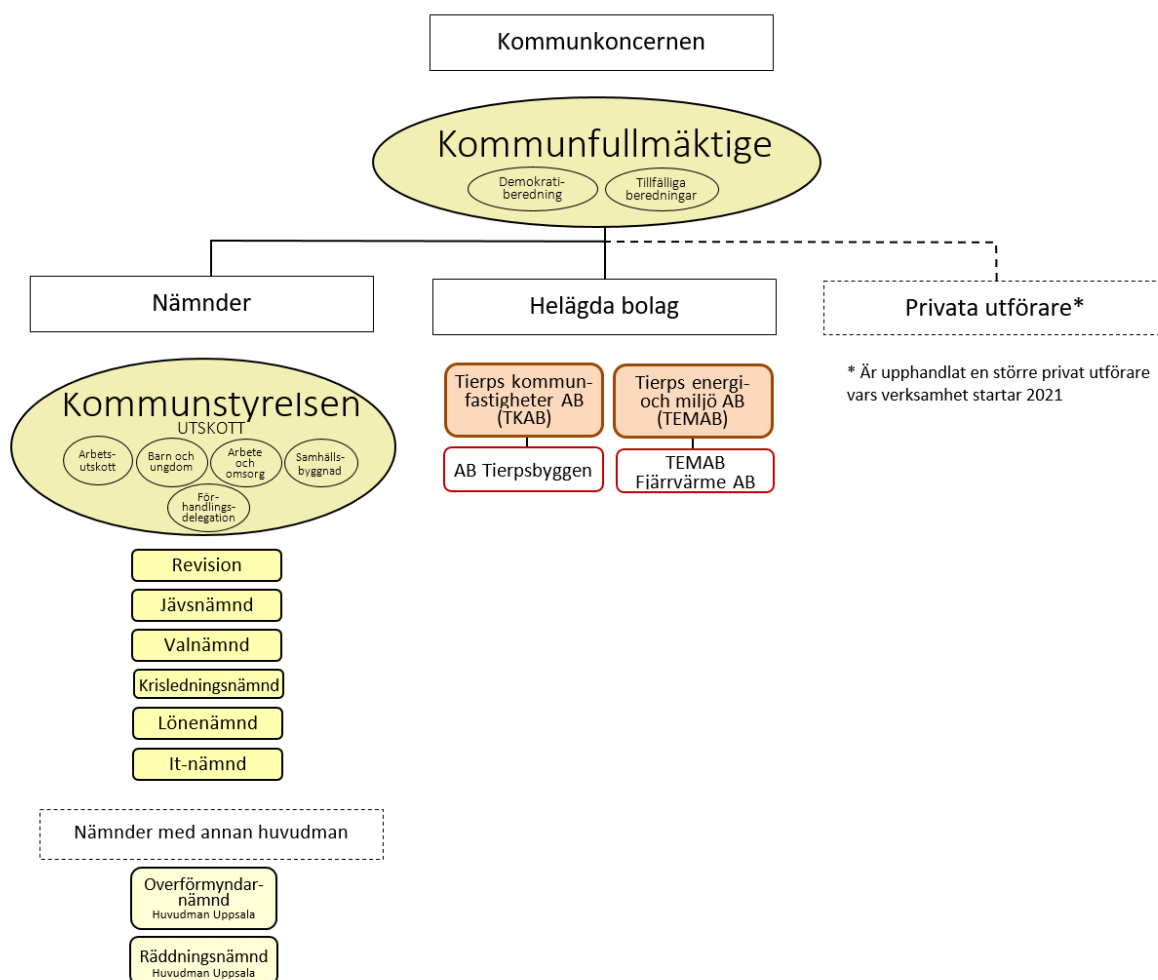

Bild: Den kommunala koncernen

Kommunfullmäktige (KF) beslutar vad som ska nås utifrån kommuninvånarnas perspektiv. Kommunfullmäktige är den högsta beslutande instansen i Tierps kommun. Kommunfullmäktige har 49 ordinarie ledamöter och 30 ersättare som väljs var fjärde år av kommunens medborgare.

Kommunfullmäktige kan tillsätta fullmäktigeberedningar för att förbereda ärenden som det ska beslutas om i kommunfullmäktige. Det finns en fast beredning, Demokratiberedningen. Det finns också en tillfällig beredning för framtagande av ny översiktsplan och bostadsförsörjningsprogram.

Kommunstyrelsen (KS) beslutar om vad som ska göras. Kommunstyrelsen är förbindelsen mellan den politiska organisationen och tjänsteorganisationen. Kommunstyrelsen ser till att de riktlinjer och mål som beslutas i kommunfullmäktige omsätts av tjänstepersoner i verksamheterna. Under kommunstyrelsen arbetar fyra utskott, kommunstyrelsens arbetsutskott (KSau), samhällsbyggnadsutskottet, utskottet barn och ungdom, utskottet arbete och omsorg, samt en förhandlingsdelegation. Utskotten och förhandlingsdelegationen bereder ärenden till kommunstyrelsen, men har också delegation att fatta vissa beslut.

Merparten av kommunens förvaltning finns samlad direkt under kommunstyrelsen och dess utskott. Därutöver finns följande nämnder:

Revisionen ska granska att den kommunala verksamheten sköts ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Jävsnämnden hanterar tillsyn av och även tillstånd för kommunens egna verksamheter. Detta för att inte komma i konflikt med jävsbestämmelserna.

Valnämnden ansvarar på lokal nivå för genomförandet av allmänna val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar.

Krisledningsnämnden har till uppgift att utöva den ledningsfunktion som enligt lag ankommer på kommunen vid extraordinära händelser i fredstid.

Lönenämnden är en samverkan mellan Tierp, Knivsta och Älvkarleby kommuner kring lönehantering.

IT-nämnden är en samverkan mellan Tierp, Heby, Knivsta, Älvkarleby och Östhammar kommuner gällande bland annat drift av kommunernas IT-system och support till användare.

Räddningsnämnd respektive *Överförmyndarnämnd* är samverkan med andra kommuner. Nämnderna har Uppsala kommun som huvudman.

Tierps kommunfastigheter AB, TKAB, är ett helägt kommunalt bolag som hanterar skötsel, underhåll och investeringar i merparten av de lokaler som kommunen använder för sin verksamhet. Tierps kommunfastigheter AB har ett dotterbolag, *AB Tierpsbyggen*, som är TKAB:s helägda bostadsföretag.

Tierps Energi och Miljö AB är ett helägt kommunalt bolag som hanterar det praktiska utförandet inom vatten och avlopp, renhållning och gata/park. Dotterbolaget *TEMAB fjärrvärme AB* försörjer villor, industrier, skolor, handels- och serviceföretag med värme i Tierps kommun.

Översikt över verksamhetens utveckling

	Den kommunala koncernen				
	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	530,9	482,1	474,6	474	477,4
Verksamhetens kostnader	-1 685,6	-1 639	-1 583,3	-1 602,8	-1 529,5
Skatteintäkter och kommunalekonomiskutjämnning	1 313,0	1 265,8	1 202,8	1 162,3	1 118,7
Årets resultat	-6,9	-6,3	-19,6	9,7	49,2
Soliditet 1)	12,7	13,0	16,3	20,6	22,2
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser	6,0	5,9	7,3	3,4	2,2
Investeringar (netto) 2)	-129,4	328,2	361,6	473,3	287,7

Självfinansieringsgrad 3)	-121,3	-4,4	39,4	33,0	60,6
Långfristig låneskuld	2 145	2 128	1 863	1 674,8	1 482,7
Antal årsarbetare	1 976	1 923	1 892	1 868	1 792
Vakansgrad, uthyrningsbara bostäder	1,7	1,7	3,5	2	2,1
Antal lediga lägenheter i genomsnitt	20	9	3	3	6
Energiförsäljning (MWh)	53 430	58 230	57 950	59 192	58 101

	Kommunen				
	2020	2019	2018	2017	2016
Folkmängd 31/12	21 327	21 136	21 127	20 930	20 744
Kommunal skattesats	21,29	21,29	20,99	20,99	20,99
Verksamhetens intäkter	358,1	329,3	309,7	325,4	341,4
Verksamhetns kostnader	-1 673,1	-1 597,7	-1 546,6	-1 484,7	-1 342,4
Skatteintäkter och kommunalekonomiskutjämnning	1 313,0	1 265,8	1 202,8	1 162,3	1 118,7
Årets resultat	-0,4	0,9	-30,4	4,0	41,2
Soliditet 1)	29,7	30,5	37,2	43,6	44,6
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser	11,5	10,8	12,9	2,8	0,1
Investeringar (netto) 2)	37,1	64,1	68,1	208,4	67,1
Självfinansieringsgrad 3)	349,6	-48,9	23,5	53,4	110,7
Långfristig låneskuld	276,3	322	275,3	275,6	274,4
Antal årsarbetare	1 810	1 762	1 734	1 711	1 668
Antal elever i F-9	2 312	2 262	2 223	2 151	2 160
Antal beviljade hemtjänsttimmar	104 215	94 861	100 639	113 435	115 062

Definition av nyckeltal

1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

2) Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringar som finansierats med offentliga bidrag.

3) Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på - 6,9 miljoner kronor för verksamhetsåret 2020. I tabellen visas en översikt över verksamhetens utveckling.

Det redovisade resultatet för den samlade kommunala verksamheten på -6,9 miljoner kronor är något svagare än föregående år, men bättre än resultatet för 2018. Resultatet för 2020 innehåller jämförelsestörande poster för bland annat kostnader till följd av att hyresavtal har sagts upp i förtid.

De jämförelsestörande posterna uppgår till cirka 40 miljoner kronor.

Trenden för soliditeten exklusive samtliga pensionsförpliktelser är fortsatt sjunkande även om takten har planat ut. Detta till följd av att en större andel av investeringarna har kunnat finansieras via kassaflödet från den löpande verksamheten istället för med hjälp av lån. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser har förbättrats något till följd av att ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser har minskat med 10,6 miljoner kronor.

Nettoinvesteringarna har sjunkit efter att under några år ha varit på en hög nivå. En anledning

till det är att ett antal stora projekt avslutades under 2019, som till exempel ombyggnationen av Kulturhuset Möbeln.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Samhällsekonomisk utveckling

Enligt Sveriges kommuner och regioner, SKR:s, prognos i februari 2021 kommer konjunkturen att fortsätta stärkas under 2021. Inledningen av året blir svag, men en starkare återhämtning väntas under andra halvåret. Utvecklingen av BNP och sysselsättningen förväntas bli bättre än vad tidigare prognoser visat för 2021, delvis för att avslutningen på 2020 inte blev lika svag som beräknades i föregående prognos. Prognosen för det kommunala skatteunderlaget skrivs upp för åren 2020 och 2021. Den uppreviderade makrobilden och nytillkommen information talar för en större ökning av löneinkomsterna dessa år. Skatteunderlagsprognosen från SKR i februari 2021 visar på ett väsentligt bättre skatteutfall för Tierps kommun under kommande planeringsperiod. Det finns en betydande ovisshet kring hur smittspridning, restriktioner och vaccinationsprogram för covid-19 kommer att utvecklas i olika länder. Det finns också osäkerhet kring den ekonomiska politiken. Därför bedöms konjunkturutsikterna som osäkra.

Den skarpa rekyl i efterfrågan det tredje kvartalet 2020 åtföljdes av betydligt svagare utveckling under det sista kvartalet. Mellan september och december 2020 stod den sammantagna ekonomiska aktiviteten i Sverige näst intill still. När det gäller efterfrågan, produktion och sysselsättning ser den svaga utvecklingen ut att fortgå i början av 2021 och återhämtningen går på sparlåga en tid. Konjunkturen hämmas ännu av restriktionerna med anledning av covid-19 som skärptes under november och december 2020 i flera länder, liksom av hög smittspridning på flera håll. Pandemin har hittills inte påverkat nivån på utbetalningar av till exempel försörjningsstöd. Däremot kommer oroande signaler från det privata näringslivet, även fast det genomförts kommunala åtgärder som till exempel pausade avgifter och anstånd med betalningar.

Tjänstesektorerna utvecklades jämförelsevis svagt under hösten 2020 i flera länder, samtidigt som andra delar av samhälls ekonomin återhämtade sig betydligt mer. Svensk varuexport och industriproduktion uppnådde vid 2020 års slut ungefär samma nivåer som i början av året. Det finns en osäkerhet gällande hur länge medvinden ska fortsätta för dessa sektorer under 2021. Ju längre bort återhämtningen ligger för hushållens konsumtion och för tjänstebranschen, desto svårare blir det för industrin att fortsätta utvecklas lika starkt på egna ben.

Den ekonomiska politiken kommer till hög grad påverka återgången till normalitet för ekonomi och samhällsliv. Frågor om hur och när hittills vidtagna krisåtgärder ska förlängas eller avvecklas kommer få stor betydelse. Det är ovisst när konjunkturen kommer att vara tillräckligt stark för att företag och hushåll ska klara sig utan understöd. Det som är säkert är att såväl konjunkturutsikterna som krispolitiken kommer fortsätta präglas av pandemin. Kommunen har hittills fått någorlunda kompensation för kostnaderna av pandemin. Över tid kan situationen resultera i ökad kostnad för att bedriva verksamheter som vård och omsorg, utbildning, individ och familjeomsorg och kultur och fritid.

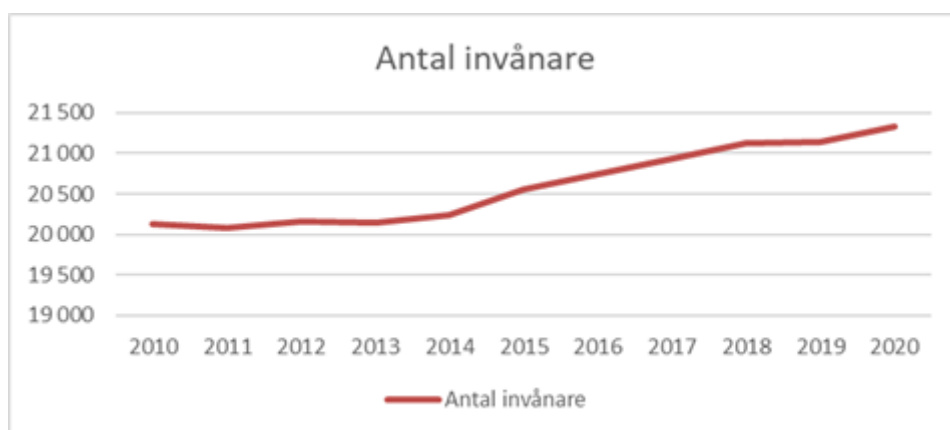
Länders inhemska ekonomi, och inte minst de värst drabbade tjänstesektorerna, kommer gynnas av vaccinering, dämpad smittspridning och mildare restriktioner. Hur fort och framgångsrikt som programmen för massvaccinering mot covid-19 kommer att kunna genomföras i enskilda länder eller globalt får stor betydelse. I Sverige är planen att merparten av befolkningen ska erbjudas vaccin under första halvåret 2021. En mängd utmaningar gör att det går att anta att det globala vaccinationsprogrammet kommer pågå också 2022 och möjligen även över årsskiftet 2022/2023. Det framstår därför inte som troligt att alla

restriktioner i samtliga länder kommer att dras tillbaka under år 2021. Utveckling mot en eskalerande smittspridning kan inte helt uteslutas. Prognoserna för framtiden kommer vara mer osäkra än normalt ännu en tid.

Liksom i föregående prognos följer några år av hög tillväxt och sjunkande arbetslöshet efter prognosåret 2021. Eftersom utvecklingen 2020-2021 är starkare än i föregående prognos, återstår en mindre uppgång innan ekonomin förväntas nå konjunkturrell balans år 2024. Prognosen visar positiva förändringar för kommunens skatteintäkter för år 2021 och 2022.

Befolkningsutveckling

Antalet invånare i Tierps kommun uppgick till 21 327 personer den 31 december 2020. Det är en ökning med 191 personer jämfört med år 2019. År 2020 flyttade 1 429 personer till Tierps kommun och 1 221 personer flyttade ut från kommunen. Det ger ett flyttningsnetto på 208 personer. Kommunens födelsenetto var -18 personer, vilket betyder att det avled 18 personer fler än vad som föddes under året. Kommunen har under de senaste 10 åren haft en positiv befolkningsutveckling och ökat från 20 125 invånare år 2010 till 21 327 invånare år 2020. Den positiva befolkningsutvecklingen har en positiv påverkan på skatteintäkterna.

De närmaste åren kommer Sverige att ha en snabb ökning av andelen personer över 80 år, även andelen barn och unga kommer öka. Den arbetsföra grupp som föranleder de lägsta kostnaderna och högsta intäkterna i form av inkomstskatt, åldersgruppen 20-65 år, kommer samtidigt att öka relativt långsamt. Om Sverige inte hade haft en tillströmning i form av invandring, skulle antalet personer i yrkesverksam ålder minska. Kommunsektorns stora utmaningar är tätt kopplade till den demografiska utvecklingen. Kostnaderna för att i framtiden upprätthålla välfärd på samma nivå som idag kommer att öka kraftigt. Samma trend som i riket gällande demografin går också att se i Tierps kommun.

Arbetsmarknad

Arbetsförmedlingen bedömer att det är ett allvarligt läge på svensk arbetsmarknad. Osäkerheten är stor och det svårt att göra prognoser för framtiden. Restriktioner och förändrat beteende hos befolkningen bedöms hämma den ekonomiska aktiviteten under slutet av 2020 och under 2021. Effekterna i ekonomin och på arbetsmarknaden bedöms dock inte bli lika kraftiga som under våren 2020, vilket beror på att krisen nu koncentreras till vissa näringsgrenar. Det är framför allt kontaktnära branscher i delar av den privata tjänstesektorn som påverkas. Industrin, som står för en betydande andel av svensk BNP, fortsätter uppvisa positiv framtidstro trots ökad smittspridning och fler restriktioner.

Till följd av pandemin och dess effekter på svensk ekonomi och arbetsmarknad väntas antalet sysselsatta att minska fram till andra halvåret 2021 för att sedan sakta börja vända uppåt. I det inledande skedet när den ekonomiska aktiviteten ökar kommer först anställda som beviljats korttidsarbete att gå upp i arbetstid. Det är först senare i återhämtningsfasen som företagen nyrekryterar personal. För helåren 2020 och 2021 bedöms antalet sysselsatta minska med 1,6

respektive 0,5 procent, för att sedan öka med 1,3 procent under 2022. Sysselsättningsgraden sjunker i och med det från 68,3 procent 2019 till 67,0 procent 2022.

Enligt Arbetsförmedlingen var arbetslösheten på väg uppåt i början av 2020 till följd av en avmattning i ekonomin, även om omfattande stödåtgärder dämpade den utvecklingen steg arbetslösheten i snabb takt när covid-19-pandemin slog till under våren. Sysselsättningsgraden minskade under år 2020 med 1,1 procentenheter till 67,2 procent. Under 2020 var arbetslösheten i genomsnitt 8,3 procent, en ökning med 1,5 procentenheter jämfört med år 2019. Arbetslösheten i Sverige har inte varit på en så hög nivå sedan år 2010.

Ungdomsarbetslösheten ökade med 4 procentenheter och uppgick till 24 procent.*

Det totala antalet arbetade timmar per vecka år 2020 minskade med 4,6 procent jämfört med år 2019. Antalet arbetade timmar har främst minskat inom branscher som påverkats av reserestriktionerna och uppmaningarna om social distansering till följd av pandemin.

Arbetslösheten** steg i Uppsala län år 2020 och uppgick till 7,3 procent. Arbetslösheten i Tierps kommun uppgick till 8,8 procent av arbetskraften i åldrarna 16-64 år, vilket är 1,1 procentenheter högre än år 2019. I Uppsala län, liksom i riket som helhet, ökade antalet personer som år 2020 berördes av varsel om uppsägning betydligt jämfört med föregående år. Flest berörda i riket fanns inom näringsgrenarna hotell och restaurangverksamhet samt tillverkning.

Antalet företag i Bolagsverkets register ökade med 1,7 procent under 2020 jämfört med 2019, sett till de fyra vanligaste företagsformerna: aktiebolag, enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. Samtidigt avslutades något färre företag under 2020 jämfört med året innan.

I Svenskt Näringslivs ranking av kommuners företagsklimat tilldelades Tierps kommun plats 136 år 2020. Kommunen klättrade 36 platser från år 2019 då Tierps kommun hade plats 174. Undersökningen baseras till två tredjedelar på resultatet av en enkätundersökning till företag och till en tredjedel på statistiska faktorer.

*Arbetslösheten baseras på Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar (AKU). Statistiken beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15-74 år. Detta är det officiella arbetslöshetstalet.

**Arbetslösheten är här den procentuella andelen av den registerbaserade arbetskraften, 16-64 år, som är öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd. Baseras på registerdata från Arbetsförmedlingarna och skiljer sig därmed från arbetslöshetssiffrorna från SCB:s AKU. Anledningen till att AKU-siffrorna inte redovisas är att dessa inte är tillgängliga på kommunnivå.

Bostadsmarknad

I Tierps kommun var medelpriset för småhus för permanentboende 1 656 000 kronor år 2019*. Medelpriset för småhus steg med 10 procent från år 2018 till 2019. På tio år har medelpriset stigit med 65 procent. Enligt Statistiska centralbyrån, SCB, steg priserna på permanenta småhus i Sverige med 3 procent under helåret 2019, jämfört med helåret 2018. Det genomsnittliga priset i landet för ett småhus för permanent boende var cirka 3 miljoner kronor under 2019.

Under år 2020 färdigställdes 71 nya lägenheter i flerbostadshus och småhus i Tierps kommun. Det finns en fortsatt hög efterfrågan på bostäder i kommunen. Tierpsbyggen har en kötid på 3-4 år på kommunens större orter.

Strategisk och långsiktig planering, i samverkan mellan Tierps kommun och Tierpsbyggen, har bidragit till att flyttkedjorna börjar komma igång i kommunen. Allt fler äldre villaägare väljer att flytta till lägenhet, vilket leder till att hus blir tillgängliga på marknaden för barnfamiljer.

Det är efterfrågan på tomtmark, framför allt i Tierp och Örbyhus. Planberedskapen är god i Tierp där arbetet pågår med den nya stadsdelen Siggbo trädgårdsstad. Det återstår dock arbete med bland annat infrastruktur innan planen kommer till nytta för de som letar bostad. I Örbyhus är det i nuläget relativt låg planberedskap, men det är flera större planer under framtagande och en större plan för lägenhetshus i Örbyhus centrum har nyligen fått laga kraft. En privat exploatör har under slutet av 2020 och början av 2021 förvärvat två intilliggande fastigheter i nära anslutning till Tierps station. Där pågår projektering för 100-150 lägenheter.

Under hösten 2020 omvandlades de tidigare elevbostäderna i Högbergsparken till 54 hyresrätter. AB Tierpsbyggen har bland annat planer på nybyggnation i Örbyhus och ombyggnationer i Söderfors.

Arbetet med den ny översiktsplanen och riktlinjer för bostadsförsörjning fortsätter kommande år utifrån fastställd tidsplan.

*Siffrorna från SCB gällande bostäder och fastighetsmarknad avser år 2019. Statistiken för år 2020 på kommunnivå publiceras hos SCB i slutet av maj 2020.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Riskanalys			
Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkningen slutar öka	Brist på bostäder	Kommun och AB Tierpsbyggen	- Bra tillgång till tomter. - Ökad bostadsproduktion
Utdragen återhämtning	Ansträngd personal och allmänhet	Den kommunala koncernen	- Fortsätta följa rekommendationer
Verksamhetsrisk			
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad verksamhet	Vård och omsorg, Utbildning och Individ- o Familjeomsorg	- Bemanningseenhet, - Kompetensförsörjningplaner - Länsamverkan
Åldrande fastigheter	Dyrare underhåll	Kommunen och Tierps kommunfastigheter AB	Förbättrad planering av investeringar och reinvesteringar. Tydligare prioritering av investeringar och reinvesteringar
Finansiell risk			
Hög skuldsättning	Dyrare upplåning	Kommunkoncernen	- Förbättrad soliditet minst 30% självfinansieringsgrad per år - Investeringsprioritering
Finansieringsrisk	Större andel av förfallna lån än plan	Kommunkoncernen	- Uppföljning av när lån förfaller i tid - Krav på tillgänglig checkkredit

Omvärldsrisk

Om befolkningen inte fortsätter att öka så avstannar skatteunderlagsökningen, det kan

innebära ytterligare besparingar/skattehöjningar för att möta ökade demografiska behov, kostnadsökningar och investeringsbehov.

Verksamhetsrisk

Om kommunen inte kan rekrytera den personal som det finns behov av kan verksamheterna få problem att uppehålla en kvalitativ och bra verksamhet för kommunmedborgarna.

Risken med åldrande fastigheter är att verksamheterna kommer att arbeta i arbetsmiljömässigt undermåliga lokaler. Genom tydlig planering och prioritering av underhåll och investeringar ska kommunen komma tillrätta med problemet och långsiktigt även få bättre och lägre lokalkostnader. Detta genom att bland annat kunna avsluta hyra av paviljonglokaler.

Finansiell risk

Med för hög skuldsättning sätter sig kommunen i en situation av stigande räntor och ökad bevakning från Kommuninvest. Kommunen har redan inlett ett nära samarbete med Kommuninvest för att komma till rätta med den höga belåningsgraden.

För att inte hamna i en finansieringsrisk med många förfallna lån samtidigt så planerar kommunen när lån omsätts, kommunen har inte haft någon nyupplåning under 2020. Koncernen har ökat sin upplåning med endast 17 mnkr under 2020. Koncernen har också tillgång till en checkkredit via Nordea för kortsiktiga finansieringsbehov.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett pensionsåtagande som uppgår till 550,6 (538,7) miljoner kronor. Åtagandet för kommunen uppgår till 544,8 (534,3) miljoner kronor.

Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som en ansvarsförbindelse.

För att möta kommande pensionsutbetalningar för pensioner som är intjänade före 1998 av personer födda till och med 1948, har Tierps kommun avsatt medel till Uppsala läns Pensionsstiftelse. Placeringarnas bokförda värde exklusive löneskatt uppgick till 167,3 (167,3) miljoner kronor per 20201231. Marknadsvärdet av Tierps kommuns andel av stiftelsens placeringar är 204,5 (196,5) miljoner kronor.

Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår efter avdrag för värdet i pensionsstiftelsen till 210,6 (221,2) miljoner kronor inklusive löneskatt. Återlånade medel det vill säga skillnaden mellan förpliktelsen och marknadsvärdet för förvaltade pensionsmedel uppgår till 340,3 (337,8) miljoner kronor för kommunen.

Kommunen följer rekommendation 10 från Rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser. Upplysningar om förpliktelser finns i not 21 och 25.

Miljoner kronor	Kommunkoncern		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Pensionsförpliktelse				
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	135,5	121,0	129,7	116,6
b) Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	210,6	221,2	210,6	221,2
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring				
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	204,5	196,5	204,5	196,5
Summa pensionpliktelse inklusive försäkring och stiftelse	550,6	538,7	544,8	534,3
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital				
varav överskottsmedel				
Totalt kapital pensionsstiftelse	204,5	196,5	204,5	196,5
Finansiella placeringar, pensionsmedel (egen förvaltning)				
Summa förvaltade pensionsmedel	204,5	196,5	204,5	196,5
Finansiering				
Återlånade medel	346,1	342,2	340,3	337,8
Konsolideringsgrad	95%	95%	95%	95%

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin orsakad av covid-19 har under år 2020 haft inverkan på stora delar av kommunens verksamheter, framför allt vård och omsorg, utbildning samt kultur och fritid, men även övriga verksamheter har påverkats. Några exempel är:

- Smitta inom äldreomsorgen
- Distansundervisning i skolorna
- Stängda idrottshallar och bibliotek
- Svårigheter att möta klienter och följa upp placeringar för individ- och familjeomsorgen
- Övergång till digitala möten och distansarbete där det är möjligt
- Omprioritering av resurser från andra verksamheter till vård och omsorg har behövts i form av till exempel utredartjänster och kommunikation

Pandemin har medfört lägre intäkter och ökade kostnader inom alla verksamheter. Kommunen har enbart kompenseras från staten för specifika kostnader inom vård och omsorg. Inköp av bland annat digital utrustning och skyddsutrustning inom övriga verksamheter har inte kompenseras.

Digitaliseringen i kommunen fortsätter, bland annat med införande av välfärdsteknik inom vård och omsorg och individ- och familjeomsorgen. Inom lönecentrum har ett flertal automatiseringar gjorts av manuella rutiner. Även inom övriga verksamheter pågår digitalisering och införandet av modern teknik.

Inom Uppsala län har ett samverkansprojekt C-Tillsammans startats upp för att belysa olika områden där samverkan och samarbete kan initieras.

Kommunen har prioriterat arbetet med att få bättre ordning på investerings- och exploateringsplaneringen och utifrån den göra bra prioriteringar för kommunkoncernen. Kommunen har inlett en tätare dialog med Kommuninvest, koncernens enda långgivare idag, för att skapa en bättre förståelse för behov och prioriteringar, samt få råd om hur kommunen ska agera för att få ner den ökande låneskulden per invånare. Låneskulden har ökat från cirka 58 tkr år 2015 till över 102 tkr år 2019. För 2020 har den minskat till knappt 100 tkr.

Utbildning

Pandemin har haft stor inverkan på kommunens utbildningsverksamhet som periodvis har fått ställa om till distansundervisning inom grundskolan och gymnasiet. Trots pandemin och mycket distansutbildning hade gymnasieskolan en högre måluppfyllelse med en större andel elever som tog examen. Det var också fler elever som lämnade grundskolan med behörighet till gymnasieskolans nationella program. De genomsnittliga meritvärdena var dock lägre än föregående år, vilket tyder på att pandemin har haft en negativ inverkan på studieresultaten.

Utbildningsområdet har under flera år arbetat med att åtgärda ekonomiska underskott i sin verksamhet. Under 2020 hade grundskola och gymnasiet/vuxenutbildningen obalans i ekonomin. Grundskolan och gymnasiet har inför budget 2021 sett över alla tjänster utifrån behov och minskat personalstyrkan med motsvarande cirka 10 mnkr. Det har även genomförts en översyn av skolskjutskostnaderna samt vissa lokalanpassningar.

Hela den administrativa delen av utbildningsverksamheten har flyttat till Möbeln och lokalerna på Bäggeby har övertagits av arbetsmarknadsenheten, familjecentralen och öppna förskolan.

Medborgarservice

Inom Medborgarservice har flera verksamhetsområden varit tvungna att gå på sparlåga under året. Samhällsbyggnad har fått betydligt lägre intäkter för bland annat tillsynsavgifter och bygglovsavgifter med anledning av pandemin. Driften av Vendelbadet och Örbyhus sporthall har på begäran av Tierps kommunfastigheter AB, TKAB, förts över till kommunen. Ett antal försäljningar har genomförts under året, bland annat Gamla brandstationen +1,9 mnkr och centrumområdet i Örbyhus +6,5 mnkr. Exploateringsverksamheten gick + 4,1 mnkr med anledning av att ett antal tomter har sålts.

Befolkningen i Tierps kommun har under 2020 ökat med 191 personer. Med det planerade bostadsbyggande närmsta åren finns förutsättningar för ytterligare inflyttning.

Exploateringsverksamheten har fortsatt under året och följande områden slutredovisas:

- Triangelparken, DP 1058, skede 1
- Siggbo Företagspark DP 1045, skede 1
- Siggbo Handelsområde DP 1055

Av större investeringsprojekt slutredovisas:

- Gång- och cykelväg Libbarbo
- Beläggningsprogram 2020
- Pendlarparkering i Örbyhus

Samhällsbyggnad genomför i samarbete med TKAB och utbildning en förstudie avseende renovering av och nybyggnation vid Kyrkskolan i Kyrkbyn.

Kostenheten har tillsammans med utbildning arbetat aktivt för att minska matsvinnet under året. Tillagningen av mat till Högbergsskolan har flyttats till Aspensskolan. Kostenheten har startat upp ett utvecklingsarbete kring en e-tjänst för ansökan om special- eller anpassad kost.

Individ- och familjeomsorg

Det har under året varit en fortsatt ökning av orosanmälningar avseende barn som far illa. Dessutom befaras orosanmälningarna öka ytterligare efter pandemin. Kostnaden för placering av barn har ökat med 55 procent under år 2020, detta trots att antalet barn som är placerade är färre än tidigare. Det kan i en förlängning innebära en fortsatt ökning av placeringskostnader för barn och unga. Individ- och familjeomsorgen kommer att öka omfattningen av öppenvård för barn, ungdomar och beroende.

Försörjningsstödet ökade under år 2020 med 8 procent, delvis med anledning av inflyttning av ekonomiskt svaga grupper. Det innebär en osäkerhetsfaktor inför kommande år då pandemin

och hög arbetslöshet kan få behovet av försörjningsstöd att öka ytterligare.

Vård- och omsorg

Pandemin har haft stor inverkan på vård- och omsorgsverksamheten. Kostnaden uppskattas till cirka 25 mnkr. Det har stundtals varit smitta i verksamheterna och under perioder har det varit hög sjukfrånvaro bland personalen. En utredning om en förändrad äldreomsorgslag utifrån Coronakommissionen pågår och ska presenteras under 2022, men det kan bli en påverkan redan under år 2021.

Projektet Heltidsresan fortsätter framöver, även om den tillfälligt har pausats med anledning av pandemin.

Under året har kommunens boende Hällbacka i Söderfors stängts i enlighet med planeringen. Ett privat vård- och omsorgsboende, Vardaga, har öppnat i Tierp det har medfört tomma platser inom kommunen omsorgsboenden.

Gemensam service

Inom Gemensam service har införandet av två nya system genomförts, systemet Stratsys för verksamhetsplanering och e-handelssystemet Proceedo.

Kommunikationsenheten har fått prioritera arbetet med information avseenden pandemin. Krishanteringen har inneburit att resurser har gått åt till mera operativa insatser. Under hösten lanserades kommunens Corona-kampanj "Håll avstånd" som fick stor spridning. Två negativa kampanjer mot kommunen har också krävt omfattande medial hantering.

Under året har det genomförts ett antal större upphandlingar. Det har bland annat genomförts gemensamma upphandlingar för fem kommuner i länet gällande telefonlösning och skrivare. Den nya telefonlösningen har implementerats fullt ut i Tierps kommun. Planering för utbyte av skrivare pågår.

Kultur och fritid

Med anledning av covid-19 skedde en omställning av publika evenemang med begränsat antal besökare, fysisk distansering samt digitala lösningar. Kulturarvstrappan blev digital med filmat material från samtliga besöksmål. Biblioteksverksamheten har varit begränsad under året och fått stänga ner i perioder.

Pandemin har inneburit stängda anläggningar och fritidsgårdar. Att stänga fritidsgårdar medför att den trygga punkten för många ungdomar försvinner. Kulturskolan har i hög grad ställt om verksamheten till digital undervisning, elevunderlaget sviktade under året vilket innebar minskade intäkter för elevavgifter. Extra föreningsbidrag på 700 tkr delades ut under året med anledning av pandemin.

Betydande rättstvister

Förlikning har skett gällande vitesförelägganden vid grävtillstånd med bland annat Vattenfall och Lidén. Dessa var inte helt färdighanterade vid årsskiftet.

Sedan TKAB förvärvade crosshallen 2018 har en tvist pågått med företaget som uppförde hallen. Denna process är ännu inte avslutad.

Rörholmsbadet såldes med förbehåll om lantmäteriförrättning under 2020, vilket innebär att köpet går igenom under 2021. Köparen har lämnat ett skadeståndskrav med anledning av ett påstått läckage i bassängen, vilket enligt köparen innebär högre driftkostnader än beräknat. Kommunen har bestridit skadeståndskravet och överlämnat ärendet till försäkringsbolag.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Ansvarsstruktur

Kommunfullmäktige	
Budget med plan (ramar, uppdrag och mål) Strategier, program, policyer, riktlinjer	
Reglemente Delegationsordning	Bolagsordning Ägardirektiv
Kommunstyrelsen	
Styra, leda och samordna den kommunala koncernen Hålla uppsikt inom den kommunala koncernen Övergripande ansvar för intern kontroll Rapportera till kommunfullmäktige	Kommunens bolag
	Styra, leda och samordna verksamhet Mål för verksamhet och ekonomi Upprätta affärsplan Intern kontroll avseende verksamhet och ekonomi Rapportera till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige, med de demokratiskt folkvalda politikerna, är det högsta beslutande och styrande organet. Kommunfullmäktige fastställer övergripande visioner, planer, mål och uppdrag för den kommunala koncernen. Detta görs i budget och översiktsplan. Fullmäktige fastställer även reglementen, bolagsordningar, ägardirektiv m.m. och tillsätter ledamöter i kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser. Fullmäktige godkänner delårsrapporter och årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för styrelser och nämnder inom kommunens organisation.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för verkställighet, uppföljning och utvärdering vilket inbegriper ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för styrning och kontroll av hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsen ansvarar därmed för planering och uppföljning av ekonomi och verksamhet för kommunens verksamhet under kommunstyrelsen, kommunens nämnder, de kommunala bolagen. Betydande delar av detta ansvar är kopplat till uppsiktsplikt och intern kontroll. Kommunstyrelsen rapporterar till kommunfullmäktige.

Styrelser, nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås.

Den kommunala koncernens tjänstepersoner ansvarar för att tillse att de politiska nivåerna har tillgång till sakkunnig kompetens vid beredning av ärenden samt för att bedriva den operativa verksamheten.

Struktur för styrning av den kommunala koncernen

Kommunen arbetar utifrån målstyrning. Kommunens övergripande budgetdokument är organisationsneutralt och utgår från de sju områden kommunen verkar inom: "Kommun och inflytande", "Barnomsorg och utbildning", "Bo, trafik och miljö", "Kultur, fritid och friluftsliv", "Näringsliv och arbete", "Omsorg och stöd" och "Kommunen som arbetsgivare". Det viktiga är att beskriva vad kommunen gör för medborgarna, vilka lagar med mera som kommunen behöver rätta sig efter och vad politiken vill uppnå. Medel i budgeten fördelas dock utifrån verksamhet i organisationen.

Inför budgetarbetet levererar verksamheterna grunden till budgeten i form av texter som pekar

ut planeringsförutsättningar, ekonomiska förutsättningar och utvecklingsförutsättningar för budgetens sju områden. Politiken utgår från detta när de påbörjar arbetet att ta fram mål.

Kommunens övergripande mål utgörs av Agenda 2030. De globala målen i Agenda 2030 är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och innefattar de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Även Sveriges regering har skrivit under på dessa och Tierps kommun har åtagit sig att jobba mot målen. Agenda 2030s övergripande målsättning är att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen till år 2030.

Politiken tolkar de globala målen, och konkretiserar genom att ta fram delmål, vad dessa innebär för Tierps kommun och vad vi måste göra för att uppnå dem. Politiken pekar också ut särskilda uppdrag inom budgetens sju områden. I den ekonomiska budget som läggs ska medel för uppdragen ingå.

Kommunfullmäktige fastställer mål, delmål och särskilda uppdrag, samt drifts-, resultat-, investerings- och finansieringsbudget i Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet. Samtidigt fastställs årligen ägardirektiv för kommunens fyra bolag. Det möjliggör en mer aktiv och transparant ägarstyrning som också kopplar till målen. Budget och verksamhetsplan för de gemensamma nämnderna IT-nämnd och Lönenämnd fastställs även de i en bilaga till planen.

HUR:et är upp till verksamheterna att utveckla. När kommunfullmäktige fastställt Plan för Tierps kommun och verksamhet, tar verksamheten fram egna mål, strategier och aktiviteter för att uppnå de av politiken satta målen och särskilda uppdragen. Arbetet görs digitalt i kommunens ledningssystem.

Uppföljning av drift, investeringar, delmål och uppdrag sker tre gånger per år. Tertiärrapport per april, delårsrapport per augusti och bokslut för helår. Uppföljningar görs digitalt i kommunens ledningssystem. I ledningssystemet ingår även modul för internkontrollens planering, genomförande och uppföljning. Internkontrollen följs upp regelbundet och rapporteras en gång per år till kommunstyrelsen i samband med årsbokslut.

De viktigaste övergripande styrdokumenterna i Tierps kommun är Vision, Översiktsplan och Plan för verksamhet och budget. I Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamhet redovisas samtliga styrdokument politiken fastställt. Av ägardirektiven för bolagen framgår vilka styrdokument som gäller för bolagen. I Riktlinjer för styrdokument har en enhetlig dokumentnomenklatur för Tierps kommuns styrdokument och tydliggörande av deras funktion i den kommunala styrningen fastställts. Riktlinjen innehåller också en struktur för en enhetlig framtagning, hantering och uppföljning av kommunens styrande dokument.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Uppföljning mål och delmål

I denna del redovisas måluppfyllelse för respektive delmål antagna av kommunfullmäktige för år 2020. Varje delmål är kopplat till ett av de övergripande Agenda 2030-målen och de presenteras här mål för mål. I början av varje avsnitt finns en tabell med varje delmål där de färgade symbolerna markerar huruvida målet är på väg att uppfyllas eller ej, enligt följande logik:

- – Vi ligger bra till för att uppfylla målet
- – Vi är på rätt väg för att uppfylla målet, men det går för långsamt.
- – Ännu inga åtgärder, eller utvecklingen går åt fel håll. Åtgärder krävs.

Därefter följer en analys av nuläget i kommunen kopplat till delmålen och det övergripande Agenda 2030-målet. Analysen motiverar bedömning enligt de färgade symbolerna och är baserad på verksamheternas egen bedömning i kombination med analys av utvalda nyckeltal.

Nyckeltalen förklaras och presenteras sist i varje avsnitt. De flesta av nyckeltalen har hämtats från Kolada (den öppna databasen för kommuner och regioner) eftersom dessa är särskilt utvalda för kommuner och regioners genomförande av Agenda 2030. Vissa av nyckeltalen har dock andra källor eller är ett mått framtaget av den egna verksamheten. För flera av nyckeltalen finns i Kolada ännu inte siffror för det senaste året eller åren.

Tabellförklaring

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
xxxxxxx	Kolada	xx	xx	xx	xx	xx		xx (2019)	
xxxxxxx	Kolada	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx (2020)	
xxxxxxx	SCB	xx	xx	xx	xx	x	x	xx (2020)	
Grönt	- Gott läge i jämförelse med andra kommuner, vi tillhör de 25% med bäst utfall								
Gult	- Vi ligger i mitten, dvs tillsammans med 50% av kommunerna								
Rött	- Vi tillhör de 25% kommuner med lägst resultat i utfallet.								
	- Data saknas för aktuellt år								

I tabellen som visar statistik för nyckeltal är rutorna färgade rött, gult, grönt eller grått. Detta indikerar hur Tierps kommun ligger till jämfört med övriga kommuner i landet, information som också kommer från Kolada. Grönt betyder gott läge i jämförelse med andra kommuner, alltså att vi är bland den fjärdedelen av kommuner med högst resultat. Gul färg betyder att vi ligger i mitten jämförelsevis. Rött betyder att vi är bland den fjärdedelen kommuner som har lägst resultat. Grå färg betyder att det saknas data för nyckeltalet det året. När källan är annan än Kolada visas i regel inte färgkodningen för nyckeltalen. Den långsiktiga trenden visas med grå pilar. Där uppåtriktad pil anger att vi är på god väg att nå målet, vägrät pil att utvecklingen stagnerat eller går för långsamt och nedåtriktad pil att utvecklingen går åt fel håll. Hänsyn tas till utvecklingen inom nyckeltalen för de senaste tio till tjugo åren samt hur prognosen för måluppfyllelsen ser ut framåt.

Mål 1 Ingen fattigdom

Delmål	Måluppfyllelse
1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska.	

Fattigdom handlar inte bara om inkomst utan också om brist på makt, inflytande, hälsa, socialt skydd och säkerhet. Tierps kommun har antagit ett delmål om att andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska.

I Tierps kommun lever ca 17 procent av befolkningen i relativ fattigdom (med inkomster lägre än 60 procent av den nationella medianinkomsten), vilket är högst i länet och kan

jämföras med 15 procent i riket. I såväl kommunen som i riket har inkomstskillnaderna ökat över tid. I vår kommun är det framförallt ensamstående kvinnor med barn, utrikesfödda och ensamstående äldre kvinnor som löper störst risk att hamna i ekonomisk utsatthet, även personer som har en funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp.

Pandemin har påverkat arbetslösheten som ökat under året från 6,5 procent 2019 till 7,6 procent 2020. Att ökningen inte varit större beror sannolikt på att vi har en näringslivsstruktur med färre arbetstillfällen inom tjänstesektorn, men detta kan självklart snabbt komma att ändras om vi går in i en global lågkonjunktur. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat med 12 procent från 2019 till 2020. Antal biståndsmottagare har ökat med 10,6 procent under samma period. Ingen större effekt har ännu setts av pandemin gällande det ekonomiska biståndet utan ökningen beror på andra faktorer. Redan innan pandemin var vi på väg in i en lågkonjunktur vilket har påverkat utvecklingen. Vi ser också en inflyttning av ekonomiskt svaga hushåll och en effekt av att fler lämnar etableringen och går ut i arbetslöshet. Utan det arbete som görs på ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsnheten hade kostnaderna varit högre.

Det är för tidigt att säga vilka effekter på fattigdom, utsatthet och ohälsa som pandemin lett till, men nationella kartläggningar visar att många utsatta grupper har drabbats hårt. Det är troligt att vi kommer se liknande effekter här men det är för tidigt att se i statistiken. Under 2020 har antalet anmälningar om att barn far illa ökat (1823 anmälningar under 2020 på 620 unika barn vilket är 13 procent av alla barn i kommunen). Ökningen är dock betydligt lägre än 2018 och 2019. På grund av pandemin är läget också försämrat för de som redan står långt från arbetsmarknaden.

Pandemin har också i hög grad påverkat kommunens verksamheter som fått ställa om till att fokusera på kärnverksamhet. Många projekt och mycket förebyggande arbete har fått skjutas på framtiden. Att kultur- och fritidsaktiviteter ställs in eller att den öppna förskolan och biblioteken håller stängt drabbar många människor och framförallt de med knappa resurser. Kultur och fritid har strävat efter att ha så mycket öppet som möjligt, eller övergå till digitala former liksom att alltid erbjuda kostnadsfria program och aktiviteter i så hög utsträckning som möjligt. Som exempel har Fritidsbanken, som lånar ut sport- och fritidsutrustning, fortsatt hålla öppet men på grund av pandemin har besökare behövt boka personligt möte för att använda tjänsten. Fritidsgårdarna berikar kultur- och fritidsutbudet i Tierps kommun och är trygga mötesplatser för ungdomar (13-20 år). De samverkar med varandra samt med socialtjänst, skolor, föreningsliv, polis och studieförbund runt arrangemang, evenemang och daglig barn- och ungdomsverksamhet. Detta samarbete har kunnat fortsätta under pandemin, men minskat i omfattning.

Såväl Individ- och familjeomsorgen som Vård och omsorg har arbetat för att förhindra antalet placeringar av barn och unga och öka antalet hemmaplanslösningar under året. Man arbetar också för att upptäcka risker för att hamna i ekonomisk utsatthet för att stödja de människor som har begränsade ekonomiska resurser i att hantera sin ekonomi på bästa sätt. Kostenheten har också fått ställa om sin verksamhet och erbjudit matlådor för avhämtning när skolor varit stängda, för alla barns rätt till en bra och näringsriktig kost.

Den positiva trenden vi haft i kommunen kring målet har brutits under året, med alltför i arbetslöshet och försörjningsstöd. Det är för tidigt att säga om det är ett kortvarigt hack i kurvan eller om pandemin får mer långtgående effekter på fattigdomen.

Nyckeltal

Vuxna bistånds-mottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen.

Alla kan någon gång i livet behöva tillfälligt ekonomiskt stöd men gruppen med ett långvarigt ekonomiskt bistånd (10-12 månader under året) har problem att ta sig in på eller stanna kvar på arbetsmarknaden, vilket gör detta till en särskilt utsatt grupp. Andelen vuxna med

långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat de senaste åren och var år 2019 på 1,3 procent i kommunen.

Andel (%) av vuxna befolkningen med ekonomiskt bistånd

Andelen vuxna som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd har minskat de senaste åren och låg 2019 på 3,9 procent. Generellt har utgifterna för ekonomiskt bistånd ökat, vilket bland annat beror på att många nyanlända nu lämnar etableringsprogrammet och flera kommuner kopplar också samman ökningen med reformeringen av Arbetsförmedlingen.

Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)

Totalt levde 10,4 procent (ca 500 barn) i en familj med låg inkomststandard i Tierps kommun 2018. Motsvarande siffra i den genomsnittliga kommunen i Sverige är 9 procent. Måttet beskriver hur väl hushållets inkomster räcker för att betala nödvändiga omkostnader som boende, hemförsäkring, barnomsorg, lokala resor med mera. Låg ekonomisk standard innebär att inkomsterna inte räcker för att betala dessa levnadsomkostnader. Barn som lever i ekonomisk utsatthet löper högre risk än andra att drabbas av ohälsa, läs- och skrivsvårigheter och arbetslöshet vilket påverkar deras möjligheter längre fram i livet.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen.	Kolada	1,6	1,5	1,5	1,3	1,3		1,0 (2019)	→
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av bef.	Kolada	5,5	5,2	4,9	4,1	3,9		4,0 (2019)	→
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	Kolada	11,8	11,5	11,7	10,4			9,0 (2018)	↗

Mål 2 Ingen hunger

Delmål	Måluppfyllelse
2.1 Arbeta för bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och en hälsosam och näringsrik kost inom skola, vård och omsorg.	♦
2.2 Stärk måltidsverksamheterna för att minska risk för undernäring hos äldre.	♦

I Sverige och i Tierps kommun är det inte hunger och undernäring som är de största utmaningarna kopplade till agendamål 2. Istället är det ohälsosamma matvanor tillsammans med otillräcklig fysisk aktivitet som utgör riskfaktorer för ohälsa och för tidig död. Fetma fortsätter att öka och är vanligare bland äldre och bland de som lever under sämre socioekonomiska förhållanden. Det finns problem med undernäring bland äldre, även ätstörningar har blivit vanligare i samhället och ger allvarliga hälsoproblem. Kommunen har antagit två delmål på området som handlar om att tillse en mer hälsosam kost inom skola, vård och omsorg med minskad risk för undernäring hos äldre, samt arbete för att uppnå en tryggad livsmedelsförsörjning och ett hållbart jordbruk.

Mat och hälsofrågor berör många av kommunens verksamheter, allt från att främja fysisk aktivitet i samhällsplaneringen genom kontinuerliga satsningar på cykelinfrastruktur, till att ge kunskapsstöd till föräldrar eller kontinuerligt förbättra maten och måltidsmiljön i kommunens verksamheter. Utbildningsverksamheten har under året tillsammans med riksidrottsförbundet drivit en rörelsesatsning i skolan för att främja fysisk aktivitet bland unga. För att minska

undernäring hos äldre arbetar Vård och omsorg med att komplettera måltiderna med andra stöd. Projektet ”Måltidsvän” där brukare inom funktionshindraomsorgen äter tillsammans med brukare inom hemtjänsten startades därför inom hemtjänsten, för att färre äldre ska behöva äta ensamma. Projektet har dock pausats på grund av pandemin.

Kostenheten arbetar kontinuerligt för att främja såväl god och näringsriktig mat som minskad miljöpåverkan och minskat matsvinn i kommunen. Matsvinnet har generellt sett minskat sedan mätningar startade. Dock ökade svinnet under pandemiåret i de mätningar som under året kunnat genomföras vid Aspenskolan, Örbyhus skola och Centralskolan, vilket är en följd av svårigheten att förutspå behovet av antal portioner. Under vårterminen 2020 låg snittet på ca 43,5 gram per portion och under höstterminen ökade snittet till 51 gram per portion. Detta kan jämföras mot hösten 2019 då snittet låg på ca 28 gram per portion på dessa skolor.

Under året lanserade kostenheten *klimatlådan*, där kommunanställda kan köpa rester från skolmatsalarna. Detta har minskat matsvinnet med 300 kg under året. Andelen ekologiskt har ökat (till 25 %) och man har minskat klimatavtrycket från de livsmedel man köper in genom bra planerade menyer och inköp av mer säsongsanpassat och vegetariskt. All fisk som köps in är MSC-certifierad enligt hållbart fiske. Under året har man också börjat mäta kundnöjdheten i de större skolmatsalarna. Resultatet visade på en hög kundnöjdhet på över 85 procent.

Kommunen har under året prioriterat arbetet för att öka andelen närodlad mat i kommunens verksamheter. I projektet NärMat har kommunen under 2020 och 2021 fått projektpengar av Jordbruksverket för att öka andelen lokalt producerade livsmedel i kommunens verksamheter. Andelen ekologisk jordbruksmark har sjunkit något under året och även jordbruksmarken i stort minskar, vilket också är en nationell trend. Detta är naturligtvis problematiskt inte minst för utmaningen att trygga livsmedelsförsörjningen i framtiden. Kommunen jobbar aktivt med frågan på flera sätt; exempelvis genom att markinköp görs med syfte att undvika exploatering av jordbruksmark och genom att i arbetet med ny översiktsplan ta ställning mot detsamma.

Mycket arbete pågår i kommunen med goda resultat som leder till en positiv utveckling för uppfyllelsen av målet. Dock behöver mer göras i samverkan med andra aktörer för att stoppa den negativa trenden med övervikt och minskad fysisk aktivitet liksom för att kunna nå målet om en ökad självförsörjning och bevarande av viktiga jordbruksmarker.

Nyckeltal

Invånare med fetma, andel (%)

Ett sätt att mäta utvecklingen av ohälsosamma matvanor och felnäring är att undersöka hur fetman utvecklas i Sverige. Andelen invånare med fetma i Tierps kommun har ökat något de senaste åren, ökningen är störst bland de med kort utbildning. Vid den senaste mätningen hade 21 procent av invånarna i kommunen ett BMI på 30 eller högre.

Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)

Måttet illustrerar hur hållbar livsmedelsproduktionen i Sverige är. Ekologisk produktion minskar belastningen på miljön och andelen har ökat de senaste tio åren i kommunen, även om vi fortfarande ligger en bit under snittet i riket och länet och ser en liten minskning 2019.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Invånare med fetma, andel (%)	Kolada	18		21				21 (2017)	
Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	Kolada	10	12	13	15	14		21 (2019)	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Delmål	Måluppfyllelse
3.1 Säkerställa kultur- och fritidsaktiviteter för alla, oavsett kön, bakgrund eller ekonomiska förutsättningar.	
3.2 Säkerställa ett tillgängligt friluftsliv för alla, oavsett rörelseförmåga.	
3.3 Säkerställa god tillgång till grönområden med höga rekreations- och naturvärden, som stimulerar till lek och utevistelse.	
3.4 Kommuninvånarnas självs kattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.	
3.5 Stärk arbetet för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.	
3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.	
3.7 Minskad ofrivillig ensamhet bland äldre.	

Agendamål 3 handlar om att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv. Kommunen har antagit sju egna delmål som på olika sätt tar upp lika möjligheter till kultur, fritidsaktiviteter, friluftsliv och grönområden. Hälsan i kommunen ska också bli bättre med särskilt fokus på att motverka missbruk, psykisk ohälsa och ensamhet bland äldre.

Tierp och Sverige har generellt en god folkhälsa. Utmaningen är de stora hälsoskillnaderna mellan olika grupper. Ju sämre social och ekonomisk situation, desto sämre hälsa och större konsekvenser av ohälsa. Kommunen ansvarar för många välfärdstjänster som påverkar befolkningens hälsa genom livet. Det handlar om hur skolan och den sociala omsorgen fungerar och om hur bostads- och samhällsplaneringen bedrivs som kan främja en god närmiljö, social gemenskap och fysisk aktivitet. Det handlar även om i vilken mån det finns kultur- och fritidsaktiviteter för alla, eller om att förebygga problem som exempelvis fallskador eller frånvaro i grundskolan. Uppdraget delas mellan kommunen och regionen och individen har också ett stort eget ansvar.

Den fysiska hälsan har blivit stadigt bättre i kommunen under flera år, undantaget är den psykiska ohälsan som ökat, i synnerhet bland kvinnor. Kommunen driver många projekt och satsningar som är positivt för måluppfyllelsen på sikt. Bland annat projektet *Dans för hälsa* för unga kvinnor, med fortsatt goda resultat. Vård och omsorg arbetar med att öka känslan av delaktighet bland äldre genom att fortsätta utveckla kultur- och fritidsaktiviteter, studiecirklar, träffpunkter och andra mötesplatser i samverkan med civilsamhället, dock har mycket verksamhet fått pausas under året. Samverkan kring barn i Tierp (SamBaT) har varit prioriterat under året med fokus på det förebyggande arbetet och väntas kunna bidra till att nå delmålen på sikt. Kultur och fritid driver ett ständigt pågående arbete med att tillgängliggöra och anpassa lokaler och utomhusmiljö. Till exempel vissa naturbad, översyn av stigar, ordna tydligare skyltning och tillgänglighetsanpassa Ledskär med fågeltorn för rullstolsburna. På tisdagskvällarna öppnas fritidsgården i Tierps köping särskilt upp för personer med funktionsvariationer från 13 år och uppåt. Personalen/fritidsledarna står för aktiviteterna, men har inget omsorgsansvar, vilket innebär god samverkan med ledsagare, förälder och boenden i kommunen. Föreningarna i kommunen står för ett stort antal sammankomster vilka berikar fritiden för många barn och unga, men även vuxna. Utan föreningarna så skulle det vara svårt eller omöjligt att ge dessa barn en meningsfull fritid. Kommunen stöttar föreningarna bland annat med hjälp genom olika bidrag. Många föreningar har det tufft med ekonomin och fler ledare behövs.

Orosanmälningar avseende missbruk har ökat i kommunen de senaste åren (2018-2020). En arbetsgrupp har bildats under året för *förebyggande* arbete mot ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak). Här finns en ambition att genomföra fältarbete vid högtider (t ex valborg

och skolavslutningar). Pandemin satte stopp för detta men uppsökande verksamhet kommer genomföras när det återigen är möjligt.

I skolorna fortsätter arbetet med samverkan för bästa skola, som haft fokus på förebyggande elevhälsoarbete under året. Regionens enkät *Liv och hälsa ung* visar på ett hårdnat klimat och sämre psykisk hälsa i framförallt högstadiet vid den senaste mätningen, samtidigt svarar fler elever att de trivs i skolan.

Det görs mycket i kommunen för att uppnå målen, dock har pandemin gjort att mycket arbete, i synnerhet för äldre, har fått gå på sparlåga under året. Kommunen har inte full rådighet över folkhälsofrågorna och en positiv utveckling kräver mer arbete och samverkan från vården, regionen, civilsamhället med flera.

Nyckeltal

Sammankomster genomförda av föreningar i kommunen, antal

Statistiken baseras på utbetalningar för lokalt aktivitetsstöd för barn och ungdomar, vilket föreningar kan ansöka om från kommunen. 2019 genomfördes mer än 10 000 aktiviteter av kommunens föreningsliv. Det är mindre aktiviteter än för 10 år sedan (13650 år 2009) men antalet har varit relativt stabilt de senaste åren.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Den självskattade hälsan är överlag fortsatt god. Totalt angav 67 procent av invånarna att de hade bra eller mycket bra hälsa år 2017, snittet i länet är 77 procent och den genomsnittliga kommunen 69 procent. Här finns dock stora skillnader, där de med eftergymnasial utbildning anger en bättre hälsa. Skillnader finns också mellan könen, där kvinnor generellt uppger en sämre hälsa likaså personer med funktionsnedsättning, där en minoritet anger sin hälsa som god.

Medellivslängd, kvinnor och män, år

Medellivslängden används ofta som ett sammanfattande nyckeltal för hälsoläget i befolkningen. Medellivslängden i ett geografiskt område utvecklas på mycket lång sikt, och redovisas som rullande femårs-medelvärden. Medellivslängden har ökat de senaste tjugo åren i kommunen, dock ser vi att den trenden är bruten för kvinnor, där medellivslängden istället sjunkit sedan fem år tillbaka. En liknande trend ses nationellt bland kvinnor med låg utbildningsnivå.

Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%)

Nyckeltalet fångar upp hur stor andel som är långtidssjukskrivna på grund av psykiska sjukdomar och syndrom av alla som är långtidssjukskrivna och kan ses som ett övergripande mått på psykisk ohälsa. Andelen har ökat kraftigt under en tioårsperiod i kommunen, liksom i riket i stort. Vad som beror på faktiska förändringar i folkhälsan och vad som beror på andra faktorer såsom förändringar i diagnostiseringen och förändringar i synen på olika sjukdomar är inte klarlagt.

Fallskador bland personer 65+

Fall och fallskador är ett stort folkhälsoproblem. Fall är den vanligaste orsaken till att äldre skadar sig och konsekvenserna blir ofta allvarliga och orsakar lång rehabilitering. Nyckeltalet redovisar det genomsnittliga antalet slutenvårdstillfällen till följd av fallolyckor under den senaste treårsperioden bland individer 65 år och äldre. Antalet fallskador bland äldre har stadigt minskat i kommunen och ligger i nivå med genomsnittet bland kommuner.

Antibiotikaförsäljning

Infektioner orsakade av resistent bakterier har blivit ett allt större problem, och orsakar

500 000 dödsfall årligen i världen. Antibiotikaresistens är ett hälsoproblem som i allt större utsträckning även drabbar Sverige och är ett av de tio globala hälsohot som har pekats ut av WHO (Världshälsoorganisationen). I Tierps kommun har förskrivningen av antibiotika länge legat på en låg nivå, lägre än snittet i riket och i länet.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Sammankomster genomförda av föreningar i kommunen, antal	Verksamhetsstatistik	11461	10694	10028	9797	10162			➔
Invånare med bra skattat hälsotillstånd, andel (%)	Kolada	64		67				69 (2020)	➔
Medellivslängd, kvinnor. Antal (år)	Kolada	84,1	83,9	83,8	83,3	83,4		84,0 (2019)	➔
Medellivslängd, män. Antal (år)	Kolada	79,7	79,7	78,9	79	79,5		80,4 (2019)	➔
Antal orosanmälningar till socialtjänsten rörande barn	Verksamhetsstatistik	594	742	717	1368	1792	1823		➔
Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%)	Kolada	35,9	36,7	36,3	49,0			48,6 (2018)	➔
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv	Kolada	3534	3492	3228	3142	3169		3136 (2019)	➔
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	Kolada	323,4	313,3	290,9	268,4	266,5		277,0 (2019)	➔
Ohälsotalet (Antal utbetalda dagar med sjukpenning, sjukersättning/ aktivitetsersättning m.m. från socialförsäkringen)	Försäkringskassan	36,3	36,7	34,8	34,6	33,5	31,8	22,6	➔
Andel elever i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet som svarat ganska bra eller mycket bra på frågan <i>Hur trivs du i skolan?</i> i enkäten Liv och hälsa ung	Liv och hälsa ung	83,4		75		67,9			➔

Mål 4 God utbildning för alla

Delmål	Måluppfyllelse
4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.	●
4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.	◆
4.3 Andelen gymnasieelever med examen inom 3 år ska öka.	●
4.4 Säkerställ skolornas tillgång till närliggande naturmiljöer för utomhuspedagogik.	●
4.5 Ge goda förutsättningar för livslångt lärande, bildning och tillgång till ett rikt kultur- och fritidsliv för alla.	◆

Mål 4 handlar om att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja ett livslångt lärande för alla. De fem lokala delmålen tar upp att utbildning ska vara av god kvalitet, tillgänglig för alla och lägga grunden för ett gott arbetsliv och ett aktivt medborgarskap. Studier visar på betydelsen av en lyckad skolgång som den starkaste skyddsfaktorn för framtida välbefinnande och hälsa. En misslyckad skolgång visar på ett mycket starkt prediktionsvärde för framtida problem som exempelvis arbetslöshet, kriminalitet och ohälsa. Ett välfungerande utbildningssystem, och därmed kompetensförsörjning för hela arbetsmarknaden, behövs också för att kommunens samlade verksamhet ska kunna erbjuda medborgarna god välfärd.

Skolresultaten i grundskolan har under lång tid sjunkit såväl i kommunen som nationellt. Under 2020 ser vi dock en liten förbättring i skolresultaten både vad gäller elever med behörighet till gymnasiet liksom elever med en gymnasieexamen i kommunen.

Utbildningsverksamheten har haft fokus på att öka undervisningsskickligheten under året, bland annat har man tagit fram stöddokument för pedagogisk professionsutveckling och förstärkt arbetet med karriärlärare. Samverkan för bästa skola tillsammans med Skolverket och Uppsala universitet har fortsatt och har haft fokus på det förebyggande elevhälsoarbetet. Under året har man också arbetat med lovskola i utökad omfattning och även för lägre åldrar för att öka behörigheten till gymnasieskolan, vilket varit framgångsrikt. Arbetet med trygg övergång i kombination med omställning till distansundervisning under våren har haft positiva effekter och fångat upp fler elever med skolfrånvaro och i behov av extra anpassningar. Kollegiala samtalsgrupper har genomförts för personal i förskolan.

Näringslivsenheten har fortsatt sitt samarbete inom gymnasie- och vuxenutbildningen för bättre matchning och utveckling av teknik- respektive vård och omsorgscollege. Under året kom beslutet att Wik folkhögskola ska förlägga en filial i Tierps kommun, med bland annat allmän linje som ger behörighet till universitets- och högskolestudier, vilket kan komma att få stor betydelse på sikt för att höja utbildningsnivån i kommunen. Mycket samverkan, såsom karriärdagar och mässor, har fått ställas in under året till följd av pandemin.

Samtliga av kommunens verksamheter arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling för att bevara personal och locka till sig ny arbetskraft framförallt inom bristyrken. Inom vård och omsorg erbjuds kurser, studiecirkel och föreläsningar för personer med funktionsnedsättning. Kultur och fritid arbetar för att utveckla biblioteks- och läsfrämjande verksamheten direkt riktad mot barn i förskola och genom skolbibliotekservice i samarbete med utbildning.

Sammantaget har vi haft en svagt positiv utveckling av målet under året, med något förbättrade resultat i våra skolor, ökad närvaro och fler i förskolan. Ett orosmoln är de ökade skillnaderna i resultat mellan olika grupper och skolor i kommunen. Det finns mycket kvar att göra för att nå målet till år 2030 och kommunen ligger fortfarande under rikssnittet vad gäller de flesta av nyckeltalen inom utbildningsområdet.

Nyckeltal

Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)

Andel barn som är inskrivna i förskola är ett viktigt mått att följa då det har betydelse för barnets fortsatta utveckling i skolan. Utrikesfödda barn och barn från familjer med låga inkomster är överrepresenterade bland dem som inte går i förskola. Barn som är inskrivna i pedagogisk omsorg (t.ex. familjedaghem) räknas inte in i detta mått. Andelen inskrivna i förskolan har ökat stadigt i kommunen sedan mätningarna startade och idag går 84 procent av barnen åldersgruppen 1-5 år i förskola, vilket är högre än genomsnittet i länet, men strax under snittet för kommuner i Sverige.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)

Andel elever som är behöriga till gymnasiet är ett centralt resultatmått för grundskolan. Det är resultatet för alla elever som är folkbokförda i kommunen som avses – oavsett vilka skolor de går i. Trenden för nyckeltalet har varit nedåtgående under många år såväl nationellt som i kommunen, men de senaste åren syns en svag positiv trend där alltfler når behörighet. För år 2020 nådde 82,1 procent av eleverna folkbokförda i kommunen behörighet, andelen i våra kommunala skolor var ännu något högre och låg på 82,4 procent, vilket är högre än tidigare år men något lägre än snittet i länet och i riket.

Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)

Trygghet är en viktig förutsättning för en god lärandemiljö. Nyckeltalet som belyser elevers upplevda trygghet i skolan från Skolinspektionens elevenkät är så nära man kunnat komma frågan om mobbing. Enkäten har bara genomförts två gånger men visar båda gångerna på höga värden. År 2018 angav 85,7 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan, det är högre än snittet i länet och genomsnittet för Sveriges kommuner. Resultaten skiljer sig dock stort mellan de fyra högstadieskolorna i kommunen från 77 procent till 94 procent trygga elever.

Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)

Nyckeltalet visar hur stor andel elever av de som började gymnasiet för tre år sedan som tagit examen. Elever som vid utbildningens början saknar svensk personnummer ingår ej (t.ex. nyanlända elever som ännu inte blivit folkbokförda). Måttet mäter hemkommun, dvs. resultat för alla gymnasieelever som är folkbokförda i kommunen – oavsett var de går i gymnasiet. Andelen gymnasieelever med examen har sjunkit under den senaste fem årsperioden men ökade något under 2020 och var då 62,6 procent.

Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)

Nyckeltalet visar hur stor andel elever av de som började gymnasiet i kommunal regi, dvs. Högborgsskolan, för tre år sedan som tagit examen. Elever utan personnummer ingår ej, liksom ovan beskrivna nyckeltal. I tabellen nedan har statistiken brutits ner för att visa på skillnaderna mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)

Nyckeltalet visar hur stor andel av ungdomar folkbokförda i kommunen som erhållit slutbetyg eller motsvarande två år tidigare och som påbörjar studier eller som var etablerade på arbetsmarknaden det aktuella året. Andelen har stadigt ökat i kommunen de senaste åren och låg under 2018 på 78,7 procent, strax under snittet för landets kommuner.

Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)

För såväl social som ekonomisk hållbarhet är befolkningens utbildningsnivå av betydelse. Utbildningsnivån är starkt kopplad till folkhälsa men redovisas här tillsammans med övriga

utbildningsnyckeltal. Andelen har ökat stadigt varje år sedan mätningarna startade för tjugo år sedan, men kommunen ligger fortfarande långt efter snittet för övriga kommuner och i länet. År 2019 hade 25,6 procent av befolkningen en eftergymnasial utbildning i kommunen.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Barn 1-5 år inskrivna i förskola andel (%)	Kolada	81	78	81	82	84		86 (2019)	↗
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	Kolada	78,2	85,6	79,6	83,5	80	82,1	84,6 (2020)	↗
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	Kolada		83,1		85,7			80,9 (2018)	↗
Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Kolada	64,2	63,5	64,8	57,0	57,6	62,6		↗
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	Kolada	56,7	51,7	57,6	52,5	45,7	53,7		↗
<i>Gymnasieelever med examen inom 3 år, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)</i>	Kolada	58,5	71,2	73,0	74,6	60,7	86,4		↗
<i>Gymnasieelever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)</i>	Kolada	83,3	69,7	68,4	66,7	75,0	67,9		↘
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning hemkommun, andel (%)	Kolada	66,2	73,3	78,6	78,7			79,9 (2018)	↗
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	Kolada	24,1	24,5	24,3	24,8	25,6		33,8 (2019)	↗

Mål 5 Jämställdhet

Delmål	Måluppfyllelse
5.1 Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnor och mäns, flickors och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen.	◆
5.2 Alla vuxna och barn ska bemötas utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön.	◆
5.3 Verksamheter ska planeras utifrån både pojkar/män och flickor/kvinnors behov och resurser fördelas likvärdigt mellan könen.	◆
5.4 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.	●
5.5 Öka andelen kvinnligt företagande.	◆
5.6 Förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljön inom kommunens verksamheter. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommunen ett särskilt stort ansvar för att förbättra kvinnors arbetsvillkor.	◆

Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt och resurser mellan män och kvinnor. I ett jämställt samhälle har kvinnor och män samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden. Under mål 5 har kommunen antagit sex lokala delmål som berör arbetet mot diskriminering, ett ökat kvinnligt företagande liksom lika deltagande i det politiska och offentliga livet.

Kvinnor och män, flickor och pojkar lever under olika omständigheter och med olika förutsättningar som inte bara går att förklara utifrån deras kön. Alla identifierar sig inte heller med sitt juridiska kön eller passar in i normer att vara antingen kvinna eller man. Kommunens verksamheter arbetar systematiskt med jämställdhetsarbete på olika sätt, bland annat med könsuppdelad statistik för att kunna tillse en likvärdig resursfördelning eller motverka en orättvis lönesättning. HR-enheten arbetar för att se över lönefördelning mellan kvinnor och män inom kommunen, och inga osakliga löneskillnader har hittats vid lönekartläggningen. Individ och familjeomsorgen har HBTQ-certifierat alla sina verksamheter, även skolan och kultur och fritid har påbörjat ett sådant arbete under året. Vård och omsorg arbetar också med könsneutrala omklädningsrum i nya verksamhetslokaler eller där ombyggnation inte krävs.

Kvinnor utgör 81 procent av medarbetarna anställda inom kommunens organisation, och kommunen har därför ett särskilt stort ansvar att förbättra kvinnors arbetsvillkor. Kvinnor har också högre sjukfrånvaro och färre heltidsanställningar än män i kommunens organisation. Sjuktalet är fortfarande en utmaning, men det är svårt att analysera årets resultat då sjukfrånvaron också ökat som en effekt av pandemin. Förskolan är den verksamhet med högst sjuktalet i kommunen.

Arbetet med heltidsresan har förlängts, inom vård och omsorg erbjuds alla idag 80 procent tjänstgöringsgrad. Andelen män i välfärden är låg och därför bedriver man ett arbete för breddad rekrytering, exempelvis inom vård och omsorg arbetar man för hur vi kan marknadsföra oss för att få in fler män i vår utbildningarna.

Vad gäller målet om kvinnligt företagande går utvecklingen långsamt, men åt rätt håll. Fler kvinnor startare företag jämfört med tidigare och fler kvinnor söker rådgivning hos Nyföretagarcentrum.

Det har skett en positiv utveckling av mål 5 under flera år, men takten går långsamt och kommunen ligger efter resten av riket. Mer behöver göras för att uppnå målet om en jämställd kommun till år 2030.

Nyckeltal

Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)

Nyckeltalet anger hur stor andel av de som är anställda inom kommunen som är heltidsarbetande, vilket får stor betydelse för lön och framtida pension. Den vanligaste orsaken för deltidsarbete är avsaknad av heltidstjänst. Andelen har stigit stadigt de senaste tio åren och år 2019 var 63 procent heltidsarbetande i kommunen, vilket var något lägre än den genomsnittliga kommunen och i länet. Skillnaderna mellan könen är fortfarande betydande, medan 79 procent av alla män i kommunen är heltidsarbetande är motsvarande siffra för kvinnor 58 procent. Inom kommunen som organisation skiljer det sig avsevärt mellan olika verksamhetsområden, där andelen heltidsarbetande är som lägst inom äldre- och funktionshinderomsorgen (31 procent).

Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)

Nyckeltalet beskriver mäns andel av det totala uttaget av dagar med föräldrapeng och omfattar alla som är folkbokförda i kommunen, oavsett var de arbetar. År 2020 tog männen ut 28,6 procent av föräldradagarna. Det har ökat sakta under lång tid men ligger fortfarande strax under snittet i landets kommuner och i länet.

Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)

Nyckeltalet avser mäns andel av det totala uttaget av antal dagar med tillfällig föräldrapenning i samband med vård av barn (VAB). Det omfattar alla som är folkbokförda i kommunen, oavsett var de arbetar. Under 2020 var det 42,1 procent av all VAB som togs ut av män i kommunen, ökningen har varit marginell de senaste tio åren, men nivån är högre än snittet i landets kommuner eller i länet, som var 38,7 respektive 39,7 procent.

Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)

Nyckeltalet beräknas utifrån den disponibla mediannettoinkomsten i kommunen för män respektive kvinnor. Inkomsten är beräknad per individ, och inkomster som riktar sig till hela hushållet som ekonomiskt bistånd eller bostadsbidrag har delats upp på de vuxna i hushållet. Vid värdet 100 procent har kvinnor och män lika stora disponibla mediannettoinkomster. Nyckeltalet avser alla som är 20 år och äldre och som är folkbokförda i kommunen. I kommunen hade år 2018 en kvinna en medianinkomst på 75 procent av en genomsnittlig mans medianinkomst. Inkomstskillnaderna har minskat de senaste tio åren men i en långsam takt, det kommer ta minst 200 år att uppnå jämställda löner med de senaste årens utveckling. För anställda i kommunen som organisation var lönerna nästan helt jämställda vid den senaste mätningen 2019, där en kvinna i genomsnitt tjänade 99,5 procent av en mans lön.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada	55	55	57	59	63		65 (2019)	➔
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	Kolada	23,1	23,7	25,7	28	27,1	28,6	29,4 (2020)	➔
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	Kolada	42,2	44	40	41,5	44,1	42,1	38,7 (2020)	➔
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	Kolada	73,1	73,9	75,1	75,0	75,0		78,9 (2019)	➔
Kvinnors medianlön som andel av mäns medianlön, kommunalt anställda, andel (%)	Kolada	96,4	95,3	95,2	95,4	99,5		100,5 (2019)	➔

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Delmål	Måluppfyllelse
6.1 Förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material.	●
6.2 Effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställ en hållbar försörjning av sötvatten för att förebygga vattenbrist och låga grundvattennivåer.	●
6.3 Verka för att återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland våtmarker, floder och sjöar.	●

Mål 6 handlar om att säkra tillgången till rent vatten och god sanitet. Kommunen har antagit tre lokala delmål som säger att vattenkvaliteten ska förbättras, att vattenanvändningen ska effektiviseras och att de vattenrelaterade ekosystemen ska återställas. Tierps kommun har en god tillgång till grundvatten av bra kvalitet, även om utmaningar finns vid kusten. Hoten mot dricksvattnet ska ändå inte negligeras och väntas förvärras av klimatförändringar, en ökande befolkning och en ökad kemikalieanvändning. I kommunen och i länet uppnås inget av de miljömål som har bäring på mål 6, däribland målet om levande sjöar och vattendrag, hav i

balans och en giftfri miljö.

Tierps Energi och Miljö AB (TEMAB) har fått pengar från Naturvårdsverket för att anlägga en fullskalig läkemedelsrening på Tierps reningsverk som tagits i bruk under året med goda resultat för att minska utsläppen av läkemedelsrester till våra hav, sjöar och vattendrag.

Kommunen är ansvarig för att genomföra flertalet av de åtgärder som krävs för att säkra vattenkvaliteten och en framtida dricksvattenförsörjning, både som VA-huvudman, samhällsplanerare och som tillsynsmyndighet. Processen för att få till en fungerande vattenplanering är igång efter Vattenmyndighetens förslag till nytt åtgärdsprogram för vattendistriktet. Kommunen arbetar kontinuerligt för att fler fastigheter ska få tillgång till kommunalt vatten och avlopp och under året har kommunen fått flera statliga LOVA-bidrag för att förbättra och stärka våra vattenrelaterade ekosystem såsom att återställa våtmarker. Endast en mindre del av kommunens sjöar och vattendrag uppvisar en god ekologisk status (ingen uppvisar en god kemisk status) och mer måste göras för att minska miljöföroreningar, övergödning och annan negativ påverkan.

Kommunen arbetar aktivt för att återställa vattenrelaterade ekosystem, både på egen hand och i samverkan med andra aktörer. Trots insatser uppnår dock majoriteten av våra sjöar, vattendrag och hustområden endast måttlig ekologisk status. Det är bekymmersamt inte minst för att det hotar många av våra vattenlevande arter men också för att det på sikt kan påverka kvalitet på vårt grundvatten om detta inte förbättras. Verksamheterna upplever dock att man har god fart i arbetet framåt inom de områden där kommunen har rådighet i frågan.

Nyckeltal

Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)

Andel kommunala vattentäkter med vattenskyddsområde är sedan länge en indikator för det nationella miljömålet *Grundvatten av god kvalitet*. I kommunen är 100 procent av vattentäkterna idag vattenskyddsområden. Inrättande av vattenskyddsområde utgör en framtidssäkring av god dricksvattenkvalitet.

Sjöar med god ekologisk status, andel (%)

För sjöar avses god ekologisk status och potential. Även en klassning av kemisk status görs men eftersom inte en enda sjö i landet uppnår god kemisk status vid den senaste mätningen bortses från detta. Den dåliga kemiska statusen förklaras huvudsakligen av höga halter av kvicksilver och bromerade difenyleter (ingår i flamskyddsmedel) i hela landet. Klassning görs successivt under en flerårscykel, varje kommun kommer därför ha samma resultat för alla år 2010-2016. I Tierps kommun klassas 45,5 procent av sjöarna med en god ekologisk status. Trots det låga värdet, är det högre än snittet i riket eller i länet, som ligger på 35,7 respektive 27 procent.

Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)

För vattendrag avses också bara god ekologisk status och potential, eftersom inte heller ett enda vattendrag i landet uppnådde godkänd kemisk status under den senaste perioden. Endast 26,7 procent av kommunens vattendrag har en god ekologisk status, det är bekymmersamt inte minst för att det hotar många av våra vattenlevande arter men också för att det på sikt kan påverka kvaliteten på vårt grundvatten om detta inte förbättras. Även här uppdateras siffrorna efter femårscykeln som avslutas 2021, se ovan.

Grundvattenförekomster med god kemiska och kvantitativ status, andel (%)

Grundvattenförekomster klassas som av god status om både kemiska och kvantitativ status är goda. 100 procent av kommunens grundvattenförekomster har klassats med god status. Även här uppdateras siffrorna efter femårscykeln som avslutas 2021, se ovan.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	Kolada			100	100	100		69,5 (2019)	➔
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	Kolada	45,5	45,5					35,7 (2016)	➔
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	Kolada	26,7	26,7					14,7 (2016)	➔
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	Kolada	100	100					96,8 (2016)	➔

Mål 7 Hållbar energi för alla

Delmål	Måluppfyllelse
7.1 Öka andelen förnybar energi i den kommunala energimixen.	●
7.2 Minska kommunens energiförbrukning, bland annat genom energieffektivisering.	●

Mål 7 handlar om att alla människor ska ha tillgång till, och råd med. pålitlig och hållbar energi. Våra lokala delmål handlar om att öka andelen förnybar energi och minska energiförbrukningen.

Sverige har i modern tid haft god tillgång till energi och kraftfullt ökat andelen förnybar energi, från 33 procent år 1990 till 55 procent år 2018. Dagens utmaning för såväl Sverige som Tierps kommun handlar om att ställa om transportsektorn till förnybar energi, att kunna möta en ökad efterfrågan på el från industrin och transporter, samtidigt som kärnkraft tas ur produktion och en alltmer variabel produktion från vind och sol tillförs.

I länet har vi redan idag kapacitetsproblem i elnäten några dagar om året, något som väntas förvärras vid en ökad elanvändning även om arbetet för att bygga ut stamnäten pågår. Här krävs mer samarbete mellan kommun, elnätsföretagen, energiproducenter och användare för att uppnå tillräcklig kapacitet och en mer flexibel användning. Kapacitetsbristen (effektbristen) är kännbar även i Tierp och hindrar redan idag industrietableringar i kommunen.

I kommunen pågår flera projekt för utbyggnad av småskaliga energilösningar, framförallt solceller, som drivs av såväl företag, privatpersoner eller i kommunal regi. Den största fossila energianvändningen står fortfarande transportsektorn för, här behövs ett stort omställningsarbete både för kommunens egna tjänstefordon samt i fordonsparken i stort. En upphandling av en biogastankstation har påbörjats under året liksom fortsatt utbyggnad av laddstationer för elbilar.

I kommunen som organisation har vi idag 100 procent inköpt förnybar el liksom 100 procent förnybar fjärrvärme sedan i år då vårt kommunala bolag Tierps Energi och Miljö AB (TEMAB) fasade ut de sista oljepannorna. I Söderfors finns fortfarande ett fåtal bostäder i Tierpsbyggens bestånd som värms upp av fossil energi och som ännu inte fasats ut, samt viss spetsvärme som baseras på olja.

Näringslivsenheten arbetar kontinuerligt med att skapa mötesplatser och diskutera dessa frågor, genom att bjuda in företagare och föreläsare och sprida kunskap och information. Bland annat finns ett miljönätverk och initiativ har tagits under året för att inrätta ett klimatprotokoll tillsammans med företagare, dock har pandemin gjort att planerna har fått

skjutas på framtiden. Även Energi- och klimatrådgivarna stöttar och hjälper företag, föreningar och privatpersoner med rådgivning kring värmesystem, förnybar energi och energieffektivisering samt kan hjälpa till med bidragsansökningar för exempelvis solceller eller laddstolpar. Antalet ärenden från Tierp har minskat något under året, från drygt 30 år 2019 till knappt 20 år 2020. Lite över hälften av dessa kommer från privatpersoner och resterande från företag, föreningar eller andra organisationer.

Vi har haft en positiv utveckling av målet under lång tid. Andelen förnybar energi i den kommunala energimixen har ökat och flera initiativ är på gång för utbyggnad av mer förnybara lösningar. Dock behöver mer göras för att säkerställa tillgång till förnybar el även framöver när behovet väntas öka kraftigt. Transportsektorn är också en stor utmaning där kommunen tillsammans med regionen och privata aktörer behöver hjälpas åt för att skynda på omställningen och kunna erbjuda fossilfria alternativ såsom el-laddning och tankmöjligheter för biogas eller förnybar diesel (HVO) i hela kommunen.

Nyckeltal

Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)

Genom fjärrvärme går det att på ett effektivt sätt producera värme till användarna. Nyckeltalet anger andel producerad fjärrvärme som producerats med förnybart bränsle eller med el från förnybara källor. Tierps miljö och klimat AB (TEMAB) uppnådde sitt mål om en helt fossilfri fjärrvärme under 2020, då den fossila eldningsoljan bytts mot biogen olja

Elavbrott genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund

En välfungerande elförsörjning är betydelsefull för både den enskilda och för samhällets funktion och dess utveckling. Beroendet av tillförlitlig elförsörjning ökar i takt med att samhället blir mer och mer högteknologiskt och stora delar av samhället påverkas av elavbrott. Det kan handla om allt från att elförsörjningen i hemmet slutar fungera till förlorade intäkter på flera miljoner kronor för stora industrier. Nyckeltalet visar den genomsnittliga avbrottstiden per kund i kommunen, för aviserade och oaviserade avbrott som är längre än 3 minuter under mätåret. Vi har mätdata från fyra år tillgänglig för kommunen och vid samtliga år har avbrottstiden var relativt hög - högre än snittet för alla landets kommuner och i länet.

Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv.

Nyckeltalet visar hur mycket energi som används per invånare. På nationell nivå har energieffektivisering och ny användning hållit ungefär jämna steg på totalen under de senaste decennierna, medan man framöver ser ett kraftigt behov av ökad elektrifiering. Nyckeltalet speglar främst den lokala näringslivs- och transportstrukturen. I Tierp har energianvändningen per person sjunkit långsamt de senaste tio åren och ligger också lägre än snittet för landets kommuner.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor på värmeverk inom det geografiska området, andel (%)	Kolada (samt verksamhetsstatistik)	98	98	99	99	99	100	91,2 (2019)	
Elavbrott, genomsnittlig avbrottsid per kund (SAIDI), minuter/kund	Kolada		180	125	301	726		172 (2019)	
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	Kolada	29	30	30	29			47 (2018)	

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Delmål	Måluppfyllelse
8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.	
8.2 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar	
8.3 Kommunens uppdrag som kontrollmyndighet, markägare och tillståndsgivare ska ske på ett rättssäkert, effektivt och professionellt sätt för att skapa bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa.	
8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag.	
8.5 Verka för full sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.	

Målet och de fem lokala delmålen syftar till en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och full sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. En grundförutsättning för alla sjutton hållbarhetsmål är att vi får en hållbar ekonomisk utveckling som kan lyfta samhället till högre nivåer med bättre förutsättningar för ett gott liv i kommunen, men som inte sker på bekostnad av en ökad miljöförstöring.

Pandemin har starkt präglat utvecklingen av målet under året där flera företag fått säga upp eller permittera personal. På grund av den varierande branschstrukturen i kommunen har pandemin slagit väldigt olika, vissa branscher går bättre än tidigare medan andra nästan slagits ut, såsom taxi, restaurang och hotellnäringen. Trots pandemin har vi sett en nedgång i antalet konkurser under året, men det kan vara att vi ser effekterna först under 2021.

Näringslivsenheten har arbetat kontinuerligt under året för att informera, stötta och vidta åtgärder för att underlätta för företagen i kommunen under detta extraordinära år. Mycket av det ordinarie arbetet med företagsfrukostar, event, mässor, karriärdagar och annat har fått skjutas på eller övergå i digitala former. Kommunen är markägare samt tillstånds- och kontrollmyndighet inom många områden som berör företag. För att underlätta för företagen under året har icke-nödvändiga tillsynsbesök skjutits upp, avgifter har sänkts eller utgått och man har underlättat för butiker och restauranger som vill flytta ut sin verksamhet på gator och torg. De senaste kundundersökningar för företag som gjorts har visat på höga resultat för kommunen. Bland annat i Svenskt Näringslivs ranking eller Nöjd Kund index (NKI) där kommunen stiger i ranking.

Tierps kommun är idag arbetsgivare för över 2000 personer. Genom att skapa attraktiva villkor och erbjuda intressanta jobb kan kommunen attrahera medarbetare med rätt kompetens och trygga kompetensförsörjningen för framtiden. HR-avdelningen har fortsatt sitt arbete med det strategiska arbetsmiljöarbetet under året. Bland annat har en uppföljning gjorts av arbetsmiljöpolicy och policy för lika rättigheter, för att minska risken för trakasserier eller diskriminerande särbehandling. Kommunen deltar i forskningsprojektet STAMINA (Strukturerat Tidseffektivt Arbetsätt och Metoder för Inkluderande Arbetsliv) som genomförs av alla arbetsgrupper i kommunen och har varit uppskattat för att ta fram handlingsplaner och förbättra arbetsmiljön i verksamheterna. Arbetet med *Heltid som norm* fortsätter, liksom aktivt arbete med lönebildning och marknadsföring av distanskontoren i Uppsala och Gävle. Arbetet med att underlätta distansarbete har fått en rejäl skjuts under pandemiåret, där digitalisering har visat på stora möjligheter.

Kommunen har också ökat samverkan med civilsamhället under året bland annat för att stärka arbetet med personer som står långt från arbetsmarknaden. Nya riktlinjer för fördjupad samverkan med civilsamhället har antagits och det har inletts dialog med flera sociala företag om att inrätta idéburna offentliga partnerskap (IOP) i syfte att fler personer ska ha möjlighet att komma ut i sysselsättning. Kommunen erbjuder också feriejobb för unga och praktikplatser för att möjliggöra för unga, studenter och nyanlända att få en första viktig arbetslivserfarenhet. Dock har många praktikplatser dragits in inom vård och omsorg på grund av pandemin. Det pågår också ett arbete för att utöka målgruppen för kommunens aktivitetsansvar för ungdomar till och med 29 år för att kunna hjälpa fler.

Den ekonomiska tillväxten har varit god i kommunen de senaste åren, mätt i bruttoregionalprodukt (BRP) och de bekräftas också av länsrankingarna av tillväxten i länet. Generellt har vi sett en positiv utveckling av målet de senaste åren med fler företagsetableringar, god tillväxt och minskad arbetslöshet. Pandemin har tillfälligt brutit den positiva trenden, men det är för tidigt att säga hur det kommer påverka måluppfyllelsen till år 2030.

Nyckeltal

Bruttoregionalprodukt (BRP), kr/inv.

På nationell nivå brukar det ekonomiska värdet av alla produktion kallas bruttonationalprodukt (BNP). I bruttoregionalprodukten (BRP) anges istället värdet av all produktion som sker inom en kommun eller en region. Skillnader i BRP per invånare speglar flera faktorer såsom åldersfördelningen, sysselsättningsgraden eller hur stort produktionsvärde varje sysselsatt åstadkommer. Tierps kommun har haft en god ekonomisk utveckling de senaste åren, vilket bekräftas i ett högt BRP värde. Det är högre än snittet i länet och strax under snittet i riket.

Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)

Unga invånare som varken arbetar eller studerar ses som ett särskilt problem då det kan få svåra konsekvenser för individen på sikt. Kommuner har ett stort inflytande över utfallet genom ansvaret för grund- och gymnasieutbildningen samt det kommunala aktivitetsansvaret till och med nitton års ålder.

Ungdomsarbetslösheten är konjunkturberoende och har ökat särskilt i spåren av pandemin. När det gäller gruppen som varken arbetar eller studerar används istället ett mått där skillnaderna i konjunktursvängningar mellan åren inte är lika tydliga. Andelen unga som varken arbetar eller studerar i kommunen har sjunkit de senaste fem åren men befinner sig fortfarande på en hög nivå, 7,6 procent av de unga under 2018, vilket är högre än den genomsnittliga kommunen och länets snitt på 7 procent.

Långtidsarbetslöshet 25-64 år, andel (%) av bef.

Arbetslöshet under kortare perioder är för de flesta inget större problem, men långvarig arbetslöshet leder ofta till svåra ekonomiska och sociala problem. Långtidsarbetslös innebär i måttet att ha varit öppet arbetslös eller i program med aktivitetsstöd i minst sex månader under året. Det är i första hand kommunerna som har en viss rådighet över långtidsarbetslösheten, genom sitt ansvar för försörjningsstöd och sin möjlighet att bedriva arbetsmarknadsverksamhet. Långtidsarbetslösheten har minskat de senaste åren i kommunen, och låg år 2020 på 4,0 procent, vilket är i nivå med rikets 3,8 procent men lite högre än länets 2,9 procent.

Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)

Inom ramen för ekonomisk tillväxt är förvärvsarbete bland invånare en viktig utgångspunkt. Förvärvsarbete bidrar till hushållets ekonomiska försörjning, kommunernas skattebaser och ekonomisk tillväxt i ett samhällsperspektiv. Nyckeltalet avser förvärvsarbetande som är folkbokförda i kommunen. I kommunen var 79,9 procent förvärvsarbetande under 2020, vilket är en stadig ökning sedan finanskrisen 2008.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Brutto-regionalprodukt (BRP), kr/inv.	Kolada	290 845	304 474	310 893	333 602			352 663 (2018)	➔
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	Kolada	9,7	9,4	8,1	7,6			7,0 (2018)	➔
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	Kolada		4,4		4,7		4,7	4,1 (2020)	➔
Arbetslöshet 25-64 år, mars månad, andel (%) av bef.	Kolada	7,5	8,0	8,4	7,9	7,5	7,4	7,0 (2020)	➔
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	Kolada	77,8	78,4	79,2	80,2	79,9		80,4 (2019)	➔
Antal konkurser	Verksamhetsstatistik	13	10	6	11	12	8		➔

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Delmål:	Måluppfyllelse
9.1 Bygga ut en tillförlitlig och hållbar infrastruktur, där kollektivtrafik och olika mobilitetslösningar är en naturlig del, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande.	◆
9.2 Genom upphandling styra mot renare och smartare teknik.	◆
9.3 Samverka med universitet och företag för att bidra till ny kunskap och innovationer.	◆

Målet och de tre lokala delmålen tar upp betydelsen av en fungerande och stabil infrastruktur, vikten av att styra mot hållbarhet i upphandling och samverkan för att bidra till ny kunskap och innovationer. För att möta framtida utmaningar som vi människor och vår planet står inför måste våra företag, industrier och infrastrukturer göras mer hållbara. Innovation och teknologiska framsteg är nyckeln till att finna hållbara lösningar för effektiv resursanvändning och som dessutom kan skapa nya marknader och arbetstillfällen. Utmaningarna både globalt,

nationellt och lokalt är att ställa om från en linjär och fossilbaserad till en cirkulär och biobaserad ekonomi.

Kommunen är stora investerare i infrastruktur. System för vatten och avlopp, kommunikation och infrastruktur för kollektivtrafik är några exempel. Goda kommunikationsmöjligheter, både fysiska och digitala, är idag ofta en grundförutsättning för företag och smarta arbetssätt. Kommunen arbetar också tillsammans med regionen och Trafikverket för att prioritera kollektivtrafiken i gaturummet och klimatsäkra väginfrastrukturen. En cykelenkät har genomförts för att ta in medborgarnas synpunkter och under 2020 har en ny cykelparkering för totalt över 100 cyklar byggts, upprättade på båda sidor stationen med tak och belysning samt ramlås. Kommunen har också genomfört förstudier för två kommunala cykelvägar och en statlig, vilka blivit beslutade i regionfullmäktige inom LTP (länstrafikplan). Under året har kommunen även antagit fler hållbarhetslöften inom länsstyrelsens åtgärdsprogram på området bland annat för att främja cykelinfrastruktur och pendlingsmöjligheter.

Höga miljökrav ställs där det är möjligt i upphandlingar för att främja renare och smartare teknik. Bland annat använder sig kommunen av upphandlingsinstrument som ”dynamiskt inköpssystem” och innovationsupphandlingar där så är möjligt. Genom att dela upp upphandlingar i mindre delar kan det lokala näringslivet vara med i anbudsgivningen. Under 2020 genomfördes en upphandling av hantverkartjänster där anbudsgivare som garanterade att utföra uppdrag med fossilfria transportalternativ gavs mervärde, vilket samtliga anbudsgivare kunde garantera att göra. Arbetet för att främja ökad hållbarhet inom IT och telefoni genom upphandling har också påbörjats under året.

Trenden för målet är positiv även om vi ännu inte kan sägas ha uppnått målet om en hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Det visar inte minst utmaningarna med bredbandsutbyggnad, effektbrist eller höga klimatutsläpp från vissa branscher i kommunen. Vi kan också göra mer för att främja innovation i upphandlingar med högre miljö- och sociala krav. Samtidigt sker mycket inom området och näringslivsenheten bedriver kontinuerligt dialog och samverkan med företag, andra organisationer och universitetet för att sprida kunskap som kan bidra till innovationer och hållbara lösningar i kommunen.

Nyckeltal

Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) – Totalt, NKI

Nyckeltalet är hämtat från öppna jämförelser (ÖJ) som visar hur företagarna ser på myndighetsutövningen i kommunen. Om myndighetsutövningen upplevs som rättvis och effektiv av företagarna samtidigt som det finns en ömsesidig respekt för varandras roller kommer ett förtroende att etableras mellan företagare och tjänstemän, vilket kan bidra till ett gott företagsklimat. Företagsklimatet har länge skattats som gott i kommunen och låg vid senaste mätningen under 2019 på 78 på en 100-gradig skala, det är högre än både snittet i riket och i länet.

Befolkning i kollektivtrafknära läge, andel (%)

En förutsättning för att kollektivtrafiken ska användas i så hög grad som möjligt är att den finns inom ett rimligt avstånd. Nyckeltalet visar hur stor andel av invånarna som bor i ett kollektivtrafknära läge, det vill säga inom 500 meter från en trafikerad hållplats eller station. Trafikerad hållplats betyder minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. År 2018 hade 67,4 procent av befolkningen i kommunen tillgång till god kollektivtrafik, det är i nivå med snittet i andra kommuner, men lägre än i länet. Tillgången har inte förbättrats de senaste fem åren och mer behöver göras tillsammans med Region Uppsala för att förbättra kollektivtrafiken utanför järnvägsstråket.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	Kolada	69	71	68	71	78		73 (2019)	➔
Svenskt näringslivs ranking, placering av Sveriges 290 kommuner	Svenskt näringsliv	141	128	110	239	174	138		➔
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Kolada	62,7	62,7	62,3	67,4			65,5 (2018)	➔

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Delmål	Måluppfyllelse
10.1 Verka för att alla barn och vuxna i utbildningsverksamheterna, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning ska behandlas lika.	◆
10.2 Verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.	◆
10.3 Motverka utanförskap och öka allas upplevda trygghet och hälsa.	■
10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.	◆
10.5 De socioekonomiska skillnaderna ska minska.	■
10.6 Ökning av andelen brukare som anser att de får bestämma om saker som är viktiga.	◆
10.7 Verka för att alla människor, oavsett kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.	Samma som 10.2

Grunden för ett hållbart samhälle är en rättvis fördelning av såväl resurser som ekonomiskt, socialt och politiskt inflytande i samhället. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av till exempel kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Mål 10 med dess sju lokala delmål belyser vikten av att verka för ett samhälle där ingen lämnas utanför i utvecklingen. Även om vi haft en positiv utveckling med minskad fattigdom under de senaste decennierna, så har klyftorna ökat både nationellt och i Tierps kommun, avseende bland annat inkomst, hälsa och skolresultat.

Kommunen har genom sitt välfärdsuppdrag både goda möjligheter och ett brett ansvar för att motverka ojämlikhet mellan olika individer och i befolkningen generellt utifrån kön, bakgrund och socioekonomisk situation. Det kan handla om att erbjuda mötesplatser och uppsökande verksamhet, om rättigheter till utbildning, arbete, bostad, hälso- och sjukvård och stöd i vardagen.

Kultur och fritidsverksamheter fungerar i stor utsträckning som mötesplatser för barn, unga och vuxna. Här är idrott- och kulturaktiviteter och inte minst bibliotek, ungdoms- och fritidsgårdar betydelsefulla. Kommunen arbetar kontinuerligt för att göra verksamheten tillgänglig för alla bland annat genom att erbjuda ett programutbud som är gratis och öppet för alla samt tillgänglighetsanpassa för olika människors funktionsvariationer.

Vård och omsorg arbetar för att fortsätta stärka brukarinflytandet för personer med funktionsvariationer, utifrån resultaten i brukarundersökningarna under året. Det handlar om att möjliggöra för personer inom verksamheterna att kunna delta i fler sammanhang, ta bort de hinder som finns och införa olika former av anpassningar. Samhällsbyggnad arbetar för att ta

bort hinder i den fysiska miljön, och har bland annat färdigställt två tillgänglighetsanpassade busshållplatser under året.

Under 2020 fick kommunen statliga medel från myndigheten Delegationen mot segregation (DELMOS) för att kartlägga ojämlikhet och segregation och dess orsaker i kommunen. Projektet pågår till 2021 och väntas ge kommunen mer kunskaper i hur vi kan motverka segregation och de ökande skillnaderna i exempelvis inkomst och hälsa som vi ser i kommunen. En ökande ojämlikhet är problematiskt då det kan leda till ökad social oro och minskad tillit när stora grupper i samhället känner att de inte får ta del av utvecklingen i samhället eller kan delta på samma villkor som andra.

Mycket görs inom målet i kommunen men mer behövs för att vända utvecklingen, öka den sociala tilliten och minska ojämlikheten. Trenden med en ökad ojämlikhet ses över hela landet och här behövs såväl insatser nationellt för att förbättra trygghetssystemen liksom insatser lokalt för att utjämna skillnader i exempelvis skolresultat eller valdeltagande. Pandemin riskerar att ytterligare spä på ojämlikheten mellan olika grupper och här har kommunen men även civilsamhället en viktig roll att spela. Under året har vi fått se många initiativ från såväl medborgare, företag som civilsamhället för att hjälpa riskgrupper med olika ärenden, motverka ensamhet eller bidra med matkassar och andra förnödenheter till grupper som drabbats särskilt hårt av pandemin och dess konsekvenser.

Nyckeltal

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Genom att utgå från nyckeltalet invånare med avsaknad av tillit till andra kan flera olika aspekter av jämlikhet fångas upp. Nyckeltalet korrelerar med andra nyckeltal som är avgörande för ökad jämlikhet såsom långtidsarbetslöshet, invånare i ekonomiskt utsatta hushåll, invånare som varken arbetar eller studerar och trångboddhet. Andelen som uppger att man i allmänhet inte kan lita på de flesta människor har förändrats över tid, där fler idag än för tjugo år sedan saknar tillit. Det är en större andel bland unga (16 - 29 år) som uppger att man i allmänhet inte kan lita på de flesta människor, jämfört med övriga åldersgrupper. Det är också betydligt fler med en förgymnasial utbildning som saknar tillit till andra, i jämförelse med dem som har en eftergymnasial utbildning. I Tierps kommun upplevde 27 procent en avsaknad av tillit till andra, vilket är i nivå med riket. Dock är siffrorna från år 2015, då vi valt att inte delta i denna undersökning på senare år.

Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20 – 64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)

Det finns en stor skillnad mellan kommuner i hur hög grad skyddsbehövande och deras anhöriga kommer i arbete. I nyckeltalet ingår personer som sökt asyl och fått uppehållstillstånd, deras anhöriga samt kvotflyktingar. Under 2018 var 46,5 procent av denna grupp i arbete i kommunen, vilket är lite lägre än snittet i riket som ligger på 53,7 procent.

Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)

Jämlikhet bygger på att alla lika rättigheter och rätten till självbestämmande bör vara en självklarhet för alla. Personer som får insatser i form av daglig verksamhet enligt LSS har ofta någon form av autism och/eller kognitiv funktionsnedsättning och kan ibland ha svårare att hävda sitt självbestämmande. 2020 uppgav 69 procent av brukarna i kommunen att de får bestämma om saker som är viktiga. Det är en förbättring från de tidigare mätningarna, men lite lägre än snittet i riket på 73 procent.

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Antal personer i åldrarna 65 år och äldre som uppgett att de är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten dividerat med samtliga personer i åldrarna 65 år och äldre i ordinärt boende med

hemtjänst som besvarat undersökningen av äldres uppfattning. I Tierps kommun visar resultatet något lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Antal personer i åldrarna 65 år och äldre i särskilt boende som är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende dividerat med samtliga personer i åldrarna 65 år och äldre i särskilt boende som besvarat undersökningen av äldres uppfattning. I Tierps kommun visar resultatet något lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner.

Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren trivs med sina assistenter, andel (%)

Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)

Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)

Brukarbedömning serviceboende LSS - Brukaren trivs med alla i boendepersonalen, andel (%)

Dessa fyra nyckeltal ovan är baserade på undersökningar som inte är totalundersökningar varför resultatet för en kommun kan vara baserat på ett mindre antal brukares svar, dock minst fem. Svaren anger antal personer inom respektive verksamhet som har svarat positivt på dessa frågor, dividerat med samtliga personer som svarat på respektive fråga.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Kolada	27						26 (2015)	➔
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20 – 64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	Kolada	47,3	57,4	40,3	46,5	50,8		55,3 (2019)	➔
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	Kolada			64	66		69	73 (2020)	➔
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Kolada	92	94	90	89	90	88	90 (2020)	➔

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Kolada	85	82	83	83	83	76	81 (2020)	
Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren trivs med sina assistenter, andel (%)	Kolada				33		83	84 (2020)	
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	Kolada					91		88 (2019)	
Brukarbedömning gruppboestad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	Kolada			85	82	78		80 (2019)	
Brukarbedömning serviceboestad LSS - Brukaren trivs med alla i boendepersonalen, andel (%)	Kolada			78	70	70			

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Delmål	Måluppfyllelse
11.1 Verka för till fullgoda och ekonomiskt överkomliga bostäder för alla.	
11.2 Kommunen ska ha planberedskap för 300 bostäder per år. Fokus ska vara att planera i kollektivtrafiknära lägen.	
11.3 Skapa inkluderande tätortsmiljöer som erbjuder god tillgång till grönområden och offentliga platser och som ger möjlighet att ta sig fram säkert som gång- och cykeltrafikanter.	
11.4 Stärka arbetet för att skydda och trygga våra kultur- och naturarv.	
11.5 Säkerställa möjligheten till tätortsnära friluftsliv.	

Mål 11 handlar om att göra städer och samhällen hållbara, inkluderande och säkra. Med koppling till mål 11 har kommunen antagit fem lokala delmål som handlar om att skapa överkomliga bostäder åt alla, skapa hållbara transportsystem, skydda natur- och kulturarvet och säkra möjligheten till tätortsnära friluftsliv.

Kommunen ansvarar för samhällsplanering av mark- och vattenanvändning, bostadsförsörjning, infrastruktur som ska vara framkomlig för kollektivtrafik, den tekniska försörjningen med mera. Tierps kommun har fortsatt att prioritera tillgänglighet till kollektivtrafik under året, bland annat genom att underlätta att kombinera olika färdmedel och linjeyten.

För att minska trångboddheten är det viktigt att minska bostadsbristen. Kommunens samhällsbyggnadsenhet arbetar aktivt med frågan och det finns i dagsläget planberedskap för minst 300 nya bostäder och i praktiken många fler. Det råder dock fortfarande stor efterfrågan på bostäder i kommunen, och trångboddheten i flerbostadshus har ökat på senare år.

Parker, träd och grönområden är nödvändiga för att skapa hälsosamma och motståndskraftiga städer och samhällen. Grönska i tätorter ger möjlighet till rekreation, bevarande av biologisk mångfald och skydd mot ett förändrat klimat. Kommunen har under året antagit en ny naturvårdspolicy som tydligare tar ställning för bevarande av grönområden och värdering av ekosystemtjänster. Exempelvis ska en modell användas för ekonomisk värdering av träd, där kostnader kan ställas mot varandra i exploateringsprojekt för att jämföra olika lösningars

värde. Policyn förväntas resultera i att tätorternas grönbå infrastruktur ska förbättras. Detta i sin tur leder till ett mer klimatanpassat samhälle då fler träd motverkar värmeböljor, förbättrar luftkvaliteten och skapar livsmiljöer för djur och insekter.

Kommunen har ett stort ansvar för att den gemensamma utemiljön är trygg, tillgänglig för alla samt erbjuder goda möjligheter till möten och dialog. Ett lokalt kultur- och föreningsliv är grund för mångas delaktighet och under den pågående pandemin har utemiljöerna varit särskilt viktiga när många aktiviteter flyttat utomhus. Kultur och Fritid arbetar kontinuerligt för att främja och stödja det lokala kultur- och föreningslivet med platser där olika aktörer kan mötas. Verksamheten har påverkats av pandemin där aktiviteter fått ställas in eller byta former. Exempelvis kunde Kulturarvstrappan, ett kulturarvsprogram för grundskolan där alla elever en gång om året besöker tio olika historiska platser i kommunen, inte genomföras. I stället fick de olika besöksmålen möjlighet att skapa en film för eleverna att titta på i klassrummen.

Kommunens samhällsbyggnadsenhet har även en lekplatsplan, där målet är att orter med likvärdigt antal invånare ska ha likvärdig tillgång till lekplatser. Det finns en tillgänglighetsanpassad lekplats för barn och unga med någon form av funktionshinder inne i Tierp. Under 2020 har en ny lekplats byggts i Tobo. I dagsläget finns även två befintliga utegym och ännu ett som planerats under 2020 och byggs 2021.

Vi har sett en positiv utveckling av målet under lång tid, med lokala utvecklingsgrupper i flera tätorter som tillsammans med kommunen arbetar för mera hållbara och attraktiva tätorter och bygder. Dock finns mer kvar att göra för att nå målet, exempelvis ser vi hur allt fler bor trångt i flerfamiljshus och att luftkvaliteten i våra tätorter på sina håll fortfarande är hälsovådlig.

Nyckeltal

Demografisk försörjningskvot

Andelen äldre i befolkningen ökar och över hälften av den förväntade befolkningstillväxten väntas ske i den åldersgrupp som med dagens regler uppnått pensionsåldern. Fler äldre medför högre kostnader för samhällstjänster riktade mot äldre i form av vård och omsorg. På samma sätt kräver en hög andel barn och unga i befolkningen en omfattande verksamhet i skolväsendet. Problem uppstår om antalet personer i arbetsför ålder, som skapar de nödvändiga inkomster som ska omfördelas till befolkningsgrupper utan inkomster, inte utvecklas i takt med övriga åldersgrupper. Nyckeltalet demografisk försörjningskvot visar antal personer utanför arbetsför ålder (dvs. åldrarna 0-19 år och 65+) som varje person i arbetsför ålder (20-64 år) ska försörja. Den demografiska försörjningskvoten har stigit stadigt de senaste åren i kommunen och ligger nu på 0,86. Denna förväntas öka de kommande tio åren för att därefter sjunka, vilket kommer innebära utmaningar i att finansiera välfärdstjänster i kommunen de närmsta åren.

Trångboddhet i flerbostadshus enligt norm 2, andel (%)

För att samhällen ska vara hållbara behöver det finnas tillgång till bra bostäder för alla. Trenden är att trångboddheten har ökat i Sverige under de senaste åren och då särskilt i vissa områden där människor lever i utsatta situationer. Studier visar att negativa hälsoeffekter samvarierar med trångboddhet, exempelvis att barns skolresultat påverkas negativt. Med trångboddhet enligt norm 2 menas att det bor fler än två personer per rum. Det betyder till exempel att ett hushåll som består av två vuxna och två barn är trångbodda i en tvårumslägenhet men inte i en tretrumslägenhet. Trångboddheten i flerbostadshus har ökat kraftigt sedan mätningarna startade 2012 och idag lever 22,5 procent av barnen i flerbostadshus i trångboddhet i kommunen. Det är högre än snittet i riket på 17,6 procent och länsnittet på 19,7 procent.

Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv.

NOx är samlingsnamn för luftföroreningar i form av kväveoxid och kvävedioxid. Utsläpp uppstår vid förbränning i höga temperaturer och är starkt kopplat till användning av motordrivna fordon såsom bilar, sjöfart och arbetsmaskiner men uppstår exempelvis också vid energiproduktion. Biltrafiken är den största källan i tätorterna. Kväveoxider är giftiga och bidrar till ozonbildning samt organiska föroreningar som leder till övergödning och försurning av skog, mark och vatten. De har även negativ påverkan på våra andningsorgan. Nivån av NOx i kommunen har sjunkit stadigt sedan 2000, men är fortfarande på en hög nivå, högre än snittet i riket och störst utsläpp kommer från transporter.

Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar 2.5 mikrom), kg/inv.

Måttet PM2.5 anger vikten av små partiklar med en diameter upp till 2,5 mikrometer i luften. Dessa partiklar uppstår främst vid förbränning, men också genom vägslitage och partiklar från däck och bromsar. Små partiklar i luften leder till stora hälsoproblem och bidrar såväl till astma som hjärt- och kärlsjukdomar. Utsläppen har sjunkit mycket sedan 2000 men är fortfarande på en hög nivå. Det är trafiken som står för de största utsläppen i kommunen.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Demografisk försörjningskvot	Kolada	0,84	0,84	0,85	0,85	0,86		0,88 (2019)	
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	Kolada	17,9	18,5	20,6	21,0	22,5		17,6 (2019)	
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv.	Kolada	27,2	25,9	25,3	24,0			20,3 (2018)	
Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). kg/inv.	Kolada	3,78	3,70	3,63	3,31			2,96 (2018)	

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Delmål	Måluppfyllelse
12.1 Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.	
12.2 Matsvinnet ska minska.	
12.3 Kommunens upphandlingar ska främja hållbar produktion och stimulera en cirkulär ekonomi.	
12.4 Stärka framväxten av en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.	
12.5 Produktionsvärdet från jordbruks- och trädgårdssektorn ska öka med 20 procent fram till år 2030.	
12.6 Produktionsvärdet från ekologiska livsmedel ska öka med minst 200 procent till år 2030.	

Mål 12 och dess sex delmål handlar om att säkerställa strukturer som bidrar till mer hållbar konsumtion och produktion. Fler och fler människor får det bättre, globalt sett. Det är positivt för individen men leder till en ökad resursanvändning, vilket är ohållbart sett ur ett globalt perspektiv. Mål 12 har identifierats som ett av de globala mål som Sverige har störst utmaningar att nå.

Kommunen upphandlar varor och tjänster för cirka 50 miljoner kronor årligen. Genom att använda olika upphandlingsinstrument kan kommunen minska sina klimatutsläpp, skapa nya arbetstillfällen, bättre arbetsmiljö och spara ändliga resurser. Kommunen ställer miljö- och sociala krav i upphandlingar där så är möjligt. Vid nytt ramavtal för hemtjänstens

serviceinsatser var upphandlingen exempelvis reserverad för anbudsgivare som driver skyddade verkstäder eller verksamhet vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration för personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Under året har kommunen fått bidrag från Jordbruksverket till ett projekt kallat NärMat för att öka andelen lokalt producerade livsmedel i kommunens verksamheter och på så sätt främja en mer hållbar konsumtion med minskade transporter, högre miljökrav och främjande av lokala arbetstillfällen. Förhoppningen är att detta ska främja jordbruks- och trädgårdssektorn och bidra till att öka dess produktionsvärde på sikt, vilket är positivt för kommunens självförsörjandegrad och går i linje med mål 12.5.

Kostenheten arbetar kontinuerligt med minskat matsvinn. Förebyggande insatser görs och mätningar av matsvinnet görs i såväl tillagningskök, mottagningskök som vid servering. På grund av pandemin har inte svinmätningar kunnat utföras under året. Antal sålda klimatlådor, där personal kan köpa överbliven skolmat, har minskat matsvinnet med omkring 300 kg under 2020. Andelen ekologiska livsmedel som serveras i kommunens kök fortsätter att öka och var 25 % under 2020, vilket på sikt förväntas bidra till mål 12.6 om ökad ekologisk produktion.

En cirkulär ekonomi måste främjas om vi ska nå en hållbar produktion och konsumtion. Kommunen arbetar strategiskt med avfallshantering genom att skapa möjligheter att återanvända, återvinna och återbruka varor inom den egna verksamheten samt skapa förutsättningar för allmänheten att göra detsamma. Kommunens bolag Tierps Energi och Miljö AB (TEMAB) ansvarar för insamling av avfall. En allt större andel avfall samlas in och återvinns, vi saknar dock siffror från år 2020 över hur mycket. Källsortering ska införas i alla kommunens verksamheter och är på gång. Kommunen har också antagit hållbarhetslöften inom Länsstyrelsens åtgärdsprogram för att stimulera en mer cirkulär ekonomi i upphandlingen och se över vad som skulle kunna delas i kommunen. Exempelvis är arbetet med att gå över till en central fordonspool på gång.

Många goda initiativ har tagits under året och trenden för målet är positiv. Men vi är fortfarande långt ifrån målet om en hållbar produktion eller konsumtion i kommunen. Det ekologiska fotavtrycket för en genomsnittlig Tierpsbo är fortfarande långt över vad som är långsiktigt hållbart. Här behövs mer samverkan med lokala företag som har gått före inom området, med våra bolag för att kunna förbättra avfallshanteringen med mer återvinning och återbruk samt mer dialog med medborgare för att informera och inspirera till mer hållbara livsstilar.

Nyckeltal

Insamlat hushållsavfall totalt kommun, kg/person

Det första steget i avfallstrappan är att minimera mängden avfall. Det handlar om att skapa så lite avfall som möjligt, vilket kräver minskad konsumtion och mer resurssnål produktion. Målet är att minimera mängden avfall och vi följer det med nyckeltalet *Insamlat hushållsavfall totalt i kilo per invånare*. Invånarantalet justeras med hänsyn till fritidshus, gästnätter och in- och utpendling.

Med hushållsavfall menas avfall som kommer från hushåll och annat jämförbart avfall från annan verksamhet. Det vill säga matrester, förpackningar, returpapper, städsopor och dylikt. Även latrin och slam från slambrunnar samt skrymmande avfall som möbler, cyklar och liknande föremål räknas dit. Vi har data tillgängligt endast för år 2018 då värdet låg på 300kg/person, vilket är lägre än snittet i riket.

Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)

Det huvudsakliga syftet med biologisk återvinning är att cirkulera näringsämnen i samhället för att på så sätt sluta kretsloppen. Avfall ska i så hög grad som möjligt återanvändas och

återvinnas för att spara naturresurser. Tidningar och förpackningar kan t.ex. användas som råvara vid produktion av nytt papper och nya förpackningar. Här saknar vi statistik från Tierps Energi och Miljö AB (TEMAB) för att kunna bedöma måluppfyllelsen.

Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)

Ett sätt att mäta i vilken omfattning kommuner och regioner ställer miljö- och hållbarhetskrav i upphandling är att titta på andelen ekologiska livsmedel i kommunernas verksamhet. Det finns ingen vedertagen bredare uppföljning av hållbar upphandling. Eftersom ekologiska livsmedel ofta är dyrare än konventionella behövs kompletterande åtgärder för att hålla kostnaderna nere, t.ex. att köpa säsongsanpassat, anpassa menyer och minska matsvinnet. Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter har sakta ökat de senaste åren, men ligger på en förhållandevis låg nivå: 25 procent under 2020. Snittet i riket är 30 procent och regeringens mål liksom kommunens mål är att andelen ska vara 60 procent år 2030.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	Kolada				300			499 (2018)	➔
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, andel (%)	Kolada							37	➔
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	Kolada, verksamhet			22	23	24	25	30 (2019)	➔

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Delmål	Måluppfyllelse
13.1 Senast år 2045 ska kommunen inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser.	◆
13.2 Klimatanpassa den fysiska planeringen för att begränsa klimatpåverkan och minska sårbarheten vid ett förändrat klimat.	◆
13.3 Kommunens och kommunkoncernens transporter ska vara fossilfria till år 2030.	◆

Effekterna av klimatförändringar påverkas oss alla, men de som lever i fattigdom drabbas hårdast. Vi ser redan nu hur ett förändrat klimat orsakar torka, bränder, vattenbrist, översvämningar, stormar och kollapsade ekosystem såväl globalt som i vår kommun. De tre delmålen handlar om att stärka motståndskraften mot klimatförändringarna, uppnå fossilfria transporter och nå klimatneutralitet senast år 2045 i kommunen.

Utsläppen av växthusgaser har minskat med 26 procent jämfört med år 1990 i kommunen. Den sektor som minskat utsläppen mest är uppvärmning av bostäder och lokaler. Kommunen har tagit fram en klimatbudget som visar att vi måste minska våra utsläpp med minst 6,2 procent årligen för att nå våra antagna klimatmål och bidra till uppfyllelsen av Parisavtalet. Minskningen av utsläppen går inte i den snabba takt som behövs, utan minskade med drygt 4 procent vid den senaste mätningen, och mer behöver göras för att snabba på klimatarbetet i kommunen framförallt inom transportsektorn. Transporterna står för ungefär hälften av alla växthusgasutsläpp i kommunen och persontransporterna utgör den största delen. Kommunen arbetar kontinuerligt för att möjliggöra för fler fossilfria fordon, dock påverkar tillgången på biogas, biodiesel och laddinfrastruktur arbetet. Under slutet av året påbörjades upphandlingen av en biogastankstation i Tierps köping. Arbetet pågår också för att främja utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar, vilket resulterat i laddstolpar i pendlingsnära lägen i Örbyhus och

Tierp, liksom möjlighet att tanka förnybar diesel (HVO) i kommunen. Även individen har ett stort eget ansvar för att nå målen, och kommunen behöver arbeta mer med att påverka medborgarnas sätt att resa.

Kommunen som organisation utgör en stor andel av de totala utsläppen i kommunen och har stora möjligheter att minska sin klimatpåverkan och anpassa sig till ett förändrat klimat. Det pågår exempelvis ett arbete i den nya översiktsplanen för att bättre kunna klimatanpassa den fysiska planeringen framöver och minimera risker och skador till följd av ett förändrat klimat. Det pågår också arbete i flera verksamheter för att se över kommunens tjänstebilar och gå över till elbil där så är möjligt. Inom en hemtjänstenhet har man övergått till elcykel på korta sträckor och inom kostenheten arbetar man för att samköra mattransporter vid lov och ledigheter. Kommunen har utrett och öronmärkt tillsatt resurser för att anställa en fordonsansvarig för att kommande år ställa om den egna fordonsflottan till fossilfria alternativ. Kommunen arbetar också för att ständigt förbättra miljö- och klimatkrav vid upphandling, eller mäta klimatpåverkan från de måltider som serveras i kommunen.

Det kommunala bolaget TEMAB har framgångsrikt fasat ut all fossil energi i sin fjärrvärmeproduktion under året där vi nu är 100 % förnybara. Det finns fortfarande ett fåtal oljepannor för uppvärmning kvar i Tierpsbyggens fastighetsbestånd. TEMAB ska enligt plan ha fossilfria transporter till 2025, men är också beroende av möjligheten att tanka biogas.

Arbetet för minskad klimatpåverkan i kommunen sker även inom många andra områden. Det gäller exempelvis infrastrukturplanering, trafikplanering och satsningar på kollektivtrafik, cykel och gång, parkeringspolicy eller samordnad godsdistribution. Kommunen arbetar också för att underlätta för etablering av vindkraft och solenergi där det finns goda förutsättningar.

Det görs mycket på området i kommunen, av såväl kommunala bolag och verksamheter, företag och privatpersoner. Dock minskar inte klimatutsläppen i den takt som det måste om vi ska uppnå våra klimatmål. Mer måste göras i samverkan med andra aktörer för att skynda på arbetet, inte minst inom transportsektorn som står för störst utsläpp idag.

Nyckeltal

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO₂-ekv/inv.

Det här nyckeltalet visar utsläpp av koldioxid (ton koldioxidekvivalenter) per invånare som sker inom kommunens gränser. Nyckeltalet omfattar inte klimatpåverkan från konsumtion av importerade produkter och internationella transporter. Utsläppen i kommunen har minskat kraftigt sedan 1990, framförallt inom el och uppvärmning, men vi är fortfarande långt ifrån våra klimatmål. Mätt per invånare har kommunen fortfarande högst utsläpp i länet. De största utsläppen finns inom transporter, följt av jordbruket och arbetsmaskiner.

Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)

För kommunen som organisation har miljöbilsinnehavet ökat sedan 2010, men har minskat på senare år vilket hänger ihop med statens smalare definition av miljöbonusbilar. Nyckeltalet visar måttet för miljöbilar, vilket för fordon införskaffade efter 1 juli 2018 innebär klimatbonusbilar. Bilar registrerade före den 1 januari 2013 ska uppfylla kriterierna för MB2007 och bilar registrerade 1 januari 2013 eller senare ska uppfylla kriterierna för MB2013. I Tierps kommun var andelen miljöbilar under 2020 24,8 procent, vilket är en minskning de senaste sex åren, vilket beror på skärpningen av definitionen för miljöbilar. Arbetet pågår för att byta ut tjänstefordon till klimatbonusbilar såsom el och biogas.

Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%)

Detta nyckeltal visar andelen miljöbilar i trafik av det totala antalet bilar i trafik. Måttet avser bilar som vid tiden för registrering uppfyllde kraven för miljöbil enligt då gällande kriterier. Detta innebär att bilar registrerade före den 1 januari 2013 ska uppfylla kriterierna för MB2007 och bilar registrerade 1 januari 2013 eller senare ska uppfylla kriterierna för

MB2013. Från i juli 2018 avser uppgiften klimatbonusbilar. Andelen miljöbilar har ökat stadigt i kommunen, men befinner sig fortfarande på en låg nivå, 13,7 procent av alla bilar år 2019. Det är i nivå med riket men aningen lägre än nivån i länet.

Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv.

Hur många mil invånare i den egna kommunen reser med bil varierar över landet. Faktorer som påverkar körsträckan är hur väl utbyggd kollektivtrafiken är, hur pendlingsmönster ser ut men även av resvanor m.m. För att nå klimatlagens mål har Trafikverket tagit fram ett klimatscenario som säger att vi måste minska biltrafiken i kilometer med 10-20 procent per capita. För att få ett mått på körsträckan i den egna befolkningen finns detta nyckeltal som baseras på total körsträcka i mil och år med personbilar registrerade i det geografiska området och sedan dividerat med antal invånare i det geografiska området. Den genomsnittliga körsträckan i kommunen har minskat något de senaste åren men är fortfarande på en hög nivå, högre är snittet i riket och i länet.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	Kolada	39,7	41,1	33,1	30,1	30,4	24,8	32,4 (2020)	➔
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv/inv.	Kolada	8,02	7,73	7,88	7,32			6,71 (2018)	➔
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv.	Nationella emissionsdatabasen	163 273	159 238	161 669	154 549			177 624 (2018)	➔
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%)	Kolada	15	14,5	13,5	13,4	13,7		13,2 (2019)	➔
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv.	Kolada	796,6	805,2	806,9	786,9	771,9		743,5 (2019)	➔

Mål 14 Hav och marina resurser

Delmål	Måluppfyllelse
14.1 Förebygg och minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, såsom marint skräp och tillförsel av näringsämnen.	◆
14.2 Förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt.	◆
14.3 Verka för stärkta populationer av fisk och andra vattenanknutna arter, bland annat genom åtgärder som förstärker fiskrekryteringen vid kusten.	◆
14.4 Främja ett hållbart fritidsfiske genom att skapa bättre förutsättningar för naturlig fiskreproduktion.	◆
14.5 Verka för att det ska finnas tillräcklig infrastruktur för att minska fritidsbåtars påverkan på marina ekosystem.	◆
14.6 Minska mängden plastavfall som hamnar i haven.	◆

Mål 14 och de sex delmålen handlar om att bevara och använda världens hav, sjöar och marina resurser på ett hållbart sätt. Havsmiljön påverkas idag av fiske, spridning av miljögifter och utsläpp av näringsämnen som hamnar i haven och leder till övergödning. Det stör den biologiska mångfalden och viktiga livsmiljöer, vilket påverkar havens produktion av

mat, livsmedel och andra viktiga ekosystemtjänster. Kommunen har i jämförelse med resten av länet ett stort antal yrkesfiskare som fortfarande är verksamma.

Att bevara och nyttja hav och marina resurser på ett hållbart sätt är frågor som kommunen har arbetat länge med. Kommunen är ansvarig för avloppssystemen, vilka renar avloppsvattnet från näringsämnen och andra farliga ämnen. Som tillsynsmyndighet är kommunen dessutom ansvarig för tillsyn av jordbruk och miljöfarliga verksamheter som innebär en belastning för havsmiljön.

En ny naturvårdspolicy har tagits fram under året som på ett tydligare sätt integrerar ekosystemperspektivet i kommunens plan- och beslutsprocesser. Det finns också många initiativ i verksamheterna för att se över materialanvändningen och minska mängden plast exempelvis inom vård och omsorg. Kommunen har också antagit ett hållbarhetslöfte under 2020 inom länsstyrelsens åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan att se över plastkonsumtionen i kommunen och där det är möjligt byta ut plast mot andra material. Kostenheten arbetar mot målsättningen att all fisk som köps in i kommunen är märkt med MSC-märkningen för hållbart fiske (i dagsläget 70 %).

Då det saknas nyckeltal för målet på kommunal nivå är det svårt att avgöra måluppfyllelsen. Många goda initiativ har tagits men vi har fortsatt stora utmaningar med övergödning, en ökad kemikalieanvändning i samhället och kustvatten som inte uppvisar en god ekologisk status. Mer behöver göras lokalt, nationellt och internationellt för att förbättra statusen för Östersjön och våra kustmiljöer.

Nyckeltal saknas på kommunal nivå

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Delmål	Måluppfyllelse
15.1 Integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster vid planering, byggande och förvaltning i kommunens orter.	●
15.2 Bevara biologisk mångfald och säkerställ att värdefulla naturmiljöer får adekvat skydd och vårdas ur ett framtidsperspektiv.	◆
15.3 Vidta åtgärder för att stärka ekosystemtjänster och motverka minskning av biologisk mångfald och spridning av invasiva arter på kommunägd mark.	◆
15.4 Förvalta och tillgängliggöra kommunens grön- och naturområden så de både utvecklar höga naturvärden och lockar till utvistelse.	●
15.5 Informera om natur- och kulturvärden i tätortsnära miljöer för att öka medvetenheten hos kommuninnevånare och besökare.	◆

Mål 15 handlar om att genom hållbar markanvändning stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen. Målet och våra fem delmål betonar vikten av att bevara och återställa ekosystem, hejda förlusten av biologisk mångfald samt informera och locka till utvistelse bland medborgare och turister. Under hösten antog kommunen även sjutton hållbarhetslöften inom länsstyrelsens åtgärdsprogram för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, bland annat att verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn, bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet samt motverka invasiva främmande arter.

Att behålla den biologiska mångfalden är avgörande för att ekosystem ska fungera och göra nytta som att rena vatten och luft, lagra kol eller pollinera grödor. Kommunen kan påverka utvecklingen genom sitt agerande som ansvarig för den fysiska planeringen, som markförvaltare samt som upphandlare. Trots att mycket görs och har gjorts det senaste året går utvecklingen inte åt rätt håll och antalet hotade arter fortsätter att öka såväl globalt och nationellt som i vår kommun.

Kommunen bedriver idag ett aktivt naturvårdsarbete och beviljades statliga medel för fyra naturvårds- och friluftspjekt med start under 2020, bland annat att utvidga Iggelbo

naturreservat och utveckla Årummet Örbyhus. Under året antogs också en ny naturvårdspolicy som ska säkerställa ett mer hållbart nyttjande av kommunägd mark och andra naturresurser. Kommunens naturkontor har tagit fram en e-tjänst genom vilket invånare kan rapportera in invasiva arter och spridningen kartläggs vartefter kunskap inhämtas om nya populationer. Ett arbete pågår för att ta fram en ny skogsbruksplan med fokus på hyggesfria metoder där stort utrymme för biologisk mångfald och tätortsnära friluftsliv ges.

Det finns många exempel på kommunala verksamheter som direkt eller indirekt arbetar med frågan. Kommunens fastighetsbolag arbetar exempelvis för att öka biologisk mångfald i anslutning till bostäder eller invid sina verksamheter. Kultur och fritid arbetar kontinuerligt för att tillgängliggöra kommunens natur- och kulturvärden, att utveckla kommunens smultronställen och sprida information om dessa. Under året har till exempel information på hemsidan om allemansrätten, eldning och badsäkerhet lagts upp på olika språk.

Alla skolor har idag tillgång till naturskolan och använder närliggande miljöer för utomhuspedagogik. 12 förskolor arbetar idag enligt Grön flagg-metodik, som hjälper skolor och förskolor att arbeta strukturerat med lärande för hållbar utveckling. Kommunen publicerar kontinuerligt bilder och texter om naturvärden och grönområden på hemsidan och i sociala medier, samt med hjälp av informationsskyltar i den fysiska miljön.

Trots att mycket görs och har gjorts det senaste åren går utvecklingen för den biologiska mångfalden inte åt rätt håll då antalet hotade arter fortsätter att öka. Dock sker mycket positivt inom området där vi ser att kommunens aktiva naturvårdsarbete ger resultat lokalt, med fler naturreservat, fler återställda våtmarker, naturområden som tillgängliggörs och alltfler som besöker våra natur och grönområden, något vi särskilt sett betydelsen av under pandemiåret 2020.

Nyckeltal

Skyddad natur totalt, andel (%)

Nyckeltalet visar hur stor andel skyddad natur det finns totalt i det geografiska området. Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Den skyddade naturen har ökat de senaste åren i kommunen, men ligger fortfarande på en låg nivå, 5,3 procent.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Skyddad natur totalt, andel (%)	Kolada	3,9	3,9	3,9	5,3	5,3		6,5 (2019)	➔
Skyddad natur hav, andel (%)	Kolada	2,8	2,8	2,8	5,3	5,3		11,5 (2019)	➔
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	Kolada	12,6	12,6	12,6	13,1	13,1		10,3 (2019)	➔
Skyddad natur land, andel (%)	Kolada	4,2	4,3	4,3	5,0	5,0		6,0 (2019)	➔

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Delmål	Måluppfyllelse
16.1 Medborgarnas delaktighet i kommunens verksamhet och utveckling ska öka.	●
16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparanta och rättssäkra.	◆
16.3 Antal hushåll och verksamheter som är anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband ska öka.	◆

Mål 16 handlar om att skapa ett tryggt, fredligt och inkluderande samhälle. Fred och frihet

från våld är både ett mål och en förutsättning för hållbar utveckling. Trygghet och möjlighet till delaktighet för alla är grundläggande i den lokala demokratin, likaså möjligheten till insyn och ansvarsutkrävande i samhällets institutioner.

Kommunen har en mängd ansvarsområden som har en brottsförebyggande effekt och tillhandahåller olika välfärdstjänster som syftar till att minska risken för utanförskap. Kommunen arbetar exempelvis genom att erbjuda en bra och trygg bostadsmiljö med möjlighet till närservice, säkra gång- och cykelvägar och bra kommunikationer. I arbetet med en ny översiktsplan liksom i detaljplanering arbetar kommunen kontinuerligt för att blanda upplåtelseformer i bostadsområden och erbjuda mötesplatser där människor med olika ålder, kön, bakgrund och social position träffas för att skapa grund för social tillit. Utbildningar och kunskap om hot och våld har genomförts i flera verksamheter.

Tre lokala delmål är kopplade till målet. Dessa handlar om att bygga upp effektiva, rättssäkra och öppna institutioner samt säkerställa ett inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Tillgången till snabbt bredband blir allt viktigare för att medborgare i alla delar av kommunen ska kunna inkluderas i det moderna samhället och kommunen har därför antagit ett delmål för detta. Idag är tillgången till bredband låg i kommunen (54 %). Kommunen har inte full rådighet i frågan men bidrar till lösningar och samverkan med såväl staten, regionen som företag för att underlätta utbyggnaden.

Kommunen har ett väl utvecklat arbetssätt för att stärka lokal demokrati och utveckla dialogen med medborgarna. Flera medborgardialoger i olika frågor har startats under året, bland annat en dialog om utvecklingen av Örbyhus centrum en medborgardialog i den komplexa frågan gällande skola och förskola i Hållnäs och Skärplinge. Kommunens demokratiberedning har ett särskilt ansvar för arbetet med medborgardialog. Demokratiberedningen har under 2020, på uppdrag av kommunfullmäktige, arbetat med att hitta forum och former för att stärka ungas delaktighet i det lokala samhället. Tierp har ett aktivt kultur- och fritidsliv, där medborgarna kan delta och mötas. Kommunen erbjuder verksamheter som bibliotek, kulturskola och fritidsgårdar och ger stöd till många föreningar samt ser till att det finns bra och funktionella idrottslokaler. Det är en bra grund för en demokratisk utveckling.

Brukarinflytande och delaktighet i olika former har fortsatt utvecklats under året i kommunens alla delar. Inom vård och omsorg arbetar man med referensgrupper och brukarråd för att öka möjligheten att lämna synpunkter på och idéer kring verksamhetens innehåll. Individ- och familjeomsorgen arbetar för ett stärkt barnperspektiv med utbildningsinsatser för att dokumentera barnperspektivet på ett bättre sätt.

För att effektivisera verksamheterna och erbjuda en förbättrad service för medborgare arbetar flera enheter med att utveckla arbetssätt med välfärdsteknik och digitalisering såsom fler e-tjänster. Under året har exempelvis försök gjorts med artificiell intelligens för att underlätta och effektivisera anställningsprocessen i kommunen.

Vi ser en positiv utveckling av målet, där antalet våldsbrott fortsätter att minska, valdeltagandet har ökat på senare år och en stor andel av befolkningen uppger högt förtroende får kommunens verksamheter. Det märks också att frågor om inflytande och delaktighet prioriteras alltmer i kommunens verksamheter. Dock finns orosmoln som att tilliten till andra människor har minskat framförallt bland yngre, att allt fler avstår från att gå ut ensamma och att många medborgare upplever sitt inflytande och sin påverkan på kommunen och samhällsutvecklingen som låg.

Nyckeltal

Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)

Om grupper av invånare i rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad, avstår

att gå ut ensam försvinner deras frihet att leva det liv de önskar. Det är i större utsträckning yngre kvinnor, äldre och personer med förgymnasial utbildningsnivå som väljer att avstå från att gå ut ensam. Vi har bara ett mätetal för detta nyckeltal från år 2014. Då uppgav 13 procent av invånarna i kommunen att de avstod från att gå ut ensam, det var lägre än snittet i riket och länet.

Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv.

Antalet anmälda våldsbrott varierar stort mellan olika kommuner. Dessutom kan det finnas ett stort mörkertal då nyckeltalet omfattar anmälningar. Under 2019 anmäldes 710 våldsbrott i kommunen, det är högre än för tjugo år sedan men lägre än för tio år sedan. De anmälda våldsbrotten i kommunen har sjunkit sedan 2012 och ligger lägre än snittet i riket och i länet.

Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag

En hållbar utveckling med effektiva institutioner kräver ekonomisk hållbarhet. För kommunen innebär den demografiska utvecklingen under kommande år att stora insatser för att effektivisera verksamheterna kommer att behövas. Verksamhetens resultat består av verksamhetens nettokostnader, skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Resultatet för kommunen 2020 landade på 0,0 %.

Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s andel (%)

Goda kommunikationsmöjligheter, både fysiska och digitala, är idag ofta en grundförutsättning för företag och smarta arbetssätt. Bredband är snart lika viktigt som den fysiska infrastrukturen. En plats utan väl utbyggt bredbandsnät är inte attraktivt för etableringar och att ha tillgång till bredband är idag i princip en förutsättning för att kunna delta i samhället. Att utbyggnadstakten gått ned beror i stor utsträckning på att de marknadsdrivna investeringarna i fibernät avstannat. I de glesare områdena där behovet av investeringar kvarstår, har företagen svårt att motivera utbyggnaden ekonomiskt. Under 2019 hade 85,1 procent av befolkningen i Sverige tillgång till informations- och kommunikationsteknik på minst 100 Mbit/s. Det finns dock stora skillnader mellan stad och landsbygd och i Tierps kommun har bara drygt hälften, 54,4 procent av befolkningen tillgång till snabbt bredband.

Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)

En demokrati bygger på att människor engagerar sig och uttrycker sina åsikter och deltar i allmänna val. Förstagångsväljarna har generellt sett ett lägre valdeltagande än andra väljare, i synnerhet inom socioekonomiskt svagare grupper. Nyckeltalet avser val till kommunfullmäktige. Samma värde publiceras för valåret och de därpå följande tre åren. Valdeltagandet bland unga har ökat för varje år sedan mätningarna startade 2006. Vid det senaste kommunvalet röstade 83 procent av förstagångsväljarna, vilket är högre än snittet i riket och i länet.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	Kolada	13 (år 2014)						18 (2014)	-
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv.	Kolada	686	844	917	824	710		855 (2019)	➔
Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun, (%)	Kolada, verksamhet	1,3	3,8	0,3	-2,5	0,1	0,0	1,9 (2019)	➔
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	Kolada	32,1	34,8	48,4	51,9	54,4		74,9 (2019)	➔

Mått	Källa	Valår 2006	Valår 2010	Valår 2014	Valår 2018	Genomsnittlig kommun	Trend
Valdeltagande i riksdagsvalet, andel av röstberättigade invånare i Tierps kommun	SCB	79,8	84	85,6	87,5	87,2 (2018)	➔
Förstagångs-väljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	<u>Kolada</u>		74	76	83	82 (2018)	➔

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Delmål	Måluppfyllelse
17.1 Kommunens samverkan och partnerskap med andra kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhälle ska öka.	●
17.2 Kommunens upphandlingar ska genomföras på ett sätt som bidrar positivt till Agenda 2030 även utanför kommunens gränser.	◆
17.3 Tilliten bland kommunens invånare ska öka.	◆

Mål 17 fokuserar på själva genomförandet av Agenda 2030. Kommunen har antagit tre lokala delmål om att styra mot hållbarhet genom upphandling, ökad tillit och mer partnerskap och samarbete med andra parter och aktörer. Kommuner är viktiga aktörer för att uppnå hållbar utveckling såväl i Sverige som i andra länder genom samarbeten och partnerskap. Samverkan på alla nivåer är nödvändigt och kommunen har idag välutvecklade samarbeten på alla enheter i kommunen, med såväl Region Uppsala, samordningsförbundet, universiteten och grannkommunerna samt civilsamhälle och företag.

Vård och omsorg deltar i ett nationellt konsortium för en innovationsupphandling av en tjänst/produkt för att förstärka känslan av sammanhang för brukarna. Underlag för upphandling har börjat tas fram under 2020. Vidare deltar vård och omsorg från och med 2020 också i ett Vinnova projekt gemensamt med Norrtälje kommun och Region Uppsala. Projektets syfte är att hitta behovsdriven utveckling med användaren i centrum. Tierp har valt att ha fokus på behov från intressenter avseende Vårdcentrum Tierp. Intressenter kan t ex vara patienter eller medarbetare. Genom att identifiera nyttjarnas behov styrs verksamhetens planering och uppbyggnad till en ändamålsenlig verksamhet.

Pandemin har givetvis påverkat arbetet under året och samverkan har på många håll fått pausats eller övergått till digitala former. Saker att lyfta fram under året är att ett

näringslivsråd har startats för att ytterligare förbättra samverkan med det lokala näringslivet och mycket insatser har gjorts för att underlätta för lokala företagare under pandemin. Kommunen har också ett stort antal verksamma föreningar, över 100 stycken, som bidrar till välfärd och samhällsutveckling. Kultur och fritid har som alltid haft en tät dialog med kommunens föreningar, varav många drabbats hårt under året. Det delades ut ett extra stimulansbidrag till drabbade föreningar med barn och ungdomsverksamhet som kunde påvisa negativa ekonomiska effekter av pandemin.

För att ytterligare kunna stödja ett starkt civilsamhälle har ett arbete påbörjats under året för att ta fram en Lokal Överenskommelse (LÖK) mellan civilsamhället och kommunen, på initiativ av föreningslivet själva. Samverkan sker redan idag med ideella utvecklingsgrupper för att skapa attraktiva orter och miljöer, till exempel i Örbyhus. Fler initiativ till idéburna offentliga partnerskap (IOP:er) med sociala företag har också tagits under året. Kommunen har under 2020 deltagit i ett regionalt projekt med ambition att anpassa och underlätta för idéburna organisationer och sociala företag att delta i upphandlingar.

Kommunen har under flera år haft en positiv utveckling inom målet, med en god samverkan med såväl näringsliv, civilsamhälle, regioner och andra institutioner. Detta speciella år har mycket ordinarie samverkan fått skjutas på eller antagit andra former. Samtidigt vittnar fler om att samverkan har ökat såväl med regionen som med det lokala näringslivet som med föreningslivet under pandemin, då många drabbats hårt och behovet av samarbete och att hitta nya lösningar har gjort att samverkan mellan såväl medborgare, föreningar, företag och kommun har stärkts under året.

Nyckeltal

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Andelen som uppger att de saknar tillit till andra har ökat över tid sett till hela Sverige. Fler idag än för tjugo år sedan uppger att de saknar tillit till andra. Det är en större andel bland unga (16 - 29 år) som uppger att man i allmänhet inte kan lita på de flesta människor, jämfört med övriga åldersgrupper. Det är också betydligt fler med en förgymnasial utbildning som saknar tillit till andra, i jämförelse med dem som har en eftergymnasial utbildning. I Tierps kommun upplevde 27 procent en avsaknad av tillit till andra, vilket är i nivå med riket. Dock är siffrorna från år 2015, då vi valt att inte delta i denna undersökning på senare år.

Mått	Källa	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Genomsnittlig kommun	Trend
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Kolada	27						26 (2015)	

Uppföljning särskilda uppdrag

I detta avsnitt har samtliga så kallade *särskilda uppdrag* sammanställts tillsammans med kommentarer kring vad kommunens olika verksamheter gjort under året kopplat till dessa. Vid de flesta uppdrag görs också en koppling till vilka lokala delmål som uppdraget direkt eller indirekt har bidragit till.

Kommun och inflytande

6.1.a Medborgardialog ska genomföras för att öka delaktigheten och medskapandet för kommunens invånare inför alla större utvecklingsförändringar. Kommunen ska främja

lokalt engagemang för lokal utveckling på samtliga orter/områden i kommunen.

Genom kommunens riktlinjer för medborgardialog ges förutsättningar för medborgarnas delaktighet, inflytande och medskapande. Under 2020 har den medborgardialog runt ny översiktsplan som inleddes hösten 2019 avslutats. En ny medborgardialog för att utreda behov, prioritering och inriktning för utveckling av befintlig fritid och rekreation i Örbyhus centrum påbörjades under andra halvan av 2020. Dessutom har planering skett inför att för första gången genomföra en medborgardialog i en komplexa fråga: "Situationen med skola och förskola i Hållnäs - Skärplinge" och perspektivinsamlingen påbörjades i november.

Under året har en utredning och dialog påbörjats för att stärka ungas möjlighet till delaktighet och inflytande i Tierps kommun. Den dialog som var planerad inom demokratiberedningen uppdrag att öka inflytandet för barn och unga fick först pausas på grund av pandemin, men återupptogs under slutet av året och fortsätter under 2021. Kommunen driver även en process för att ta fram en Lokal överenskommelse med civilsamhället, se uppdrag 6.4.b.

Uppdraget verkar för att nå följande mål:

16.1 Medborgarnas delaktighet i kommunens verksamhet och utveckling ska öka.

17.1 Kommunens samverkan och partnerskap med andra kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhälle ska öka.

Vi ser en positiv utveckling av målet, valdeltagandet har ökat på senare år och en stor andel av befolkningen uppger högt förtroende för kommunens verksamheter. Det märks också att frågor om inflytande och delaktighet prioriteras alltmer i kommunens verksamheter. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt "Uppföljning mål och delmål".

6.1.b Vidta åtgärder för att motverka utanförskap och öka allas upplevda trygghet och hälsa.

En viktig princip för arbetet med de globala målen Agenda 2030 är att *ingen ska lämnas utanför*. Med det menas att inga grupper eller individer ska halka efter och inte få ta del av utvecklingen när världen, liksom Tierps kommun, ställer om och arbetar för en hållbar utveckling. Under 2020 fick kommunen statliga medel från myndigheten Delegationen mot segregation (DELMOS) för att kartlägga ojämlikhet och segregation och dess orsaker i kommunen. Syftet är att verksamheterna ska få bättre kunskap om hur segregationen och ojämlikheten ser ut i kommunen, avseende exempelvis ökade skillnader i hälsa, skolresultat, medellivslängd, valdeltagande med mera. Uppdraget relaterar bland annat till målen:

1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska.

3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.

17.3 Tilliten bland kommunens invånare ska öka.

Projektet pågår till 2021 och därefter fortsätter arbetet med att motverka segregation och de ökande socioekonomiska skillnaderna som vi ser i kommunen. I Tierps kommun är det framförallt ensamstående kvinnor med barn, utrikesfödda och ensamstående äldre kvinnor som löper störst risk att hamna i ekonomisk utsatthet, även personer som har en funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp. Mer arbete krävs således för att motverka utanförskapet och vända utvecklingen. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt "Uppföljning mål och delmål".

6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.

För att effektivisera verksamheterna och erbjuda en förbättrad service för medborgare arbetar

flera enheter med att utveckla arbetsätt med välfärdsteknik och digitalisering. Under 2020 har ett förslag på digitaliseringsstrategi gemensam för de fem kommunerna i IT-nämnden tagits fram och som kommer beslutas under 2021. Samverkan mellan kommunerna i IT-nämnden pågår ständigt gällande bland annat IT-upphandlingar och erfarenhetsutbyte. Under året har 8 e-tjänster lanserats för flera olika verksamheter. Som exempel kan nämnas e-tjänst för bemanningens rekryteringar och e-tjänst inom ekonomiskt bistånd. Ett annat exempel på digitalisering är lönecentrum som under året infört en extra maskinell utbetalning varje månad vilket resulterat i att manuella utbetalningar har minskat varje månad med 53 procent. Flera manuella blanketter har även ersatts med digitala. Detta har skapat mindre manuellt arbete för lönekonsulter och effektiviserat verksamheten. Under året har försök också gjorts med artificiell intelligens för att underlätta och effektivisera anställningsprocessen i kommunen.

Arbetet med att underlätta distansarbete har fått en rejäl skjuts under pandemiåret, där digitalisering har visat på stora möjligheter. TEMAB har flera digitaliseringsprojekt: Fjärravläsning VA, Bank-ID inloggning, arbetsordersystem, rapporterings-app, dokumenthanteringssystem, Svevia säkerhets-app, läcksökningssystem och förstudie UH-system.

Uppdraget bidrar till arbetet med målet:

16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparanta och rättssäkra.

Verksamheterna identifierar ständigt nya områden där digitala hjälpmedel kan effektivisera arbetet samt öka servicen gentemot medborgarna. För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.1.d Fortsatt arbete med att stötta utbyggnationen av bredbandsinfrastrukturen i kommunen i syfte att uppnå ökad täckning och därmed öka möjligheterna för hela kommunen att ta del av digitaliseringens fördelar och möjligheter.

Tillgången till snabbt bredband blir allt viktigare för att medborgare i alla delar av kommunen ska kunna inkluderas i det moderna samhället. Idag är tillgången till bredband relativt låg i kommunen (54 %), men andelen ökar långsamt. Uppdraget relaterar direkt till målet:

16.3 Antal hushåll och verksamheter som är anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband ska öka.

Kommunen har inte full rådighet i frågan men bidrar till lösningar och samverkan med såväl staten, regionen som företag för att underlätta utbyggnaden, vilket kommer fortsätta framöver. TEMAB lägger, när de ändå gräver, tomrör där önskemål och behov finns. För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.1.e För att säkerställa en optimal organisation av Gata/park ska en genomlysning genomföras tillsammans med de kommunala bolagen under 2020.

En gemensam utredning har genomförts under året. Riktning och rekommendationer för gemensam fortsättning har tagits fram. Arbetet presenterade för KF den 20 januari 2021.

6.1.f Under 2020 utreda om och i så fall hur kommunen ska gå vidare med överflytten av de egna fastigheterna till TKAB utifrån numera rådande förutsättningar.

En utredning har gjorts utav advokatfirman Lindahls. Den har tillsammans med en utredning genomförd av PwC presenterats för KF den 20 januari 2021. Underlag för beslut behöver tas fram i fortsatt utredning.

6.1.g Den mat som serveras i kommunens verksamheter ska vara god och näringsrik. Upphandlingarna ska utformas så att lokala livsmedelsproducenter ges goda förutsättningar att kunna bli leverantörer och andelen ekologisk mat ska öka.

Det finns alltid ett helhetstänk kring de måltider som serveras i kommunens kök. Värden som

god, trivsamt, näringsrik, klimatsmart, säker och interagerad är delar som hela tiden finns med. Under året har arbetet för att öka andelen närodlat mat i kommunens verksamheter prioriterats. Kommunen ansökte och fick för år 2020 och 2021 pengar av Jordbruksverket för projektet NärMat, där syftet är att öka andelen lokalt producerade livsmedel genom att etablera kontakter med producenter för framtida inköp. Projektet går framåt i bra fart. Kostenheten är samtidigt igång med ett nytt livsmedelsavtal som med upphandling genom DIS (dynamiskt inköpssystem) kan öka både de lokala och ekologiska inköpen i kommunen. Uppdraget bidrar till arbetet med målen:

2.1 Arbeta för bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och en hälsosam och näringsrik kost inom skola, vård och omsorg.

2.2. Stärk måltidsverksamheterna för att minska risk för undernäring hos äldre.

Mycket arbete pågår i kommunen med goda resultat som leder till en positiv utveckling för uppfyllelsen av målet. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.1.h Se över menyer och metoder för att minska på matsvinnet ytterligare och öka nöjdheten med maten inom alla verksamheter utifrån 2019 års nivå.

Kostenheten arbetar kontinuerligt för att minska miljöpåverkan och matsvinnet i kommunen. Under året lanserade kostenheten klimatlådan, där kommunanställda kan köpa rester från skolmatsalarna. Detta har minskat matsvinnet med 300 kg under året. Kostenheten har fått ställa om sin verksamhet och erbjudit matlådor för avhämtning när skolor varit stängda, för alla barns rätt till en bra och näringsrik kost. Uppdraget relaterar bland annat till målen:

2.1 Arbeta för bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och en hälsosam och näringsrik kost inom skola, vård och omsorg.

2.2. Stärk måltidsverksamheterna för att minska risk för undernäring hos äldre.

Matsvinnet har generellt sett minskat sedan mätningar startade. Dock ökade svinnet under pandemiåret då stora variationer i personal- och elevnärvaro försvårat planeringen. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

Barnomsorg och utbildning

6.2.a Dagens skolstruktur i form av skol- och förskoleverksamhet på nuvarande orter ska bibehållas och insatserna för en likvärdig skola ska öka.

Inga förändringar av skolstrukturen är genomförd eller planeras. Utbildningsenheten har under året förstärkt arbetet med karriärlärare. Strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats under året med tydliga uppföljningar, inlagda i årshjulet. Erfarenhetsdelning mellan skolor har pågått i omgångar under året men varit tvunget att anpassas efter den pågående pandemin som försvårat arbetet under senare delen av våren samt i slutet av hösten. Ett digitalt system för lektionsobservationer har införts, tänkt att dels användas av skolledare som stöd i arbetet med att följa lärarnas arbete, dels är det ett verktyg för karriärlärare för att studera och utveckla strukturer.

Projektet ”Samverkan för bästa skola” fortgår tillsammans med Skolverket och Uppsala universitet med syfte att stärka skolornas likvärdighet genom handledning med nyckelpersoner inom samtliga ledningsgrupper, under 2020 med fokus på Bruksskolan i Söderfors och Örbyhus skola. Handledningen har två inriktningar; *ledarskap* och *formativ undervisning/kollegialt lärande* med skolans processledare.

Ledningsorganisationen inom förskolan har utvecklats och uppdelningen i tre förskoleområden med rektor och två biträdande rektorer per område är etablerad och ger

stadga åt både styrning och det nära ledarskapet. Den tidigare genomförda förändringen av skolområden med en rektor på Bruksskolan och Mehede skola och två rektorer på Örbyhus, F-6 med Vendel och 7-9 är fortfarande under utveckling. På Bruksskolan och Mehede skola har organisationen redan lett till en tydlig skolutveckling och ett verkningsfullt nära ledarskap.

Uppdraget har bidragit till arbetet med framför allt målen:

4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.b Fokus på tidiga insatser och förebyggande arbete för högre resultat.

Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats och vidareutvecklas under hösten 2020 med syfte att synliggöra behov av tidiga insatser och förebyggande arbete. Kartläggning av samtliga elever i förskoleklass med Skolverkets bedömningsunderlag har skett och systemet Kartläggaren används för den fortsatta uppföljningen av samtliga elever. Lovskola planerades att erbjudas elever i grundskolan, utöver den obligatoriska sommarskolan, under övriga skollov och helger för att tidigt genomföra insatser som kan leda till en högre behörighet till gymnasieskolan. Lovskolan kunde dock inte genomföras under hösten som en följd av pandemin. Uppdraget bidrar till målen:

4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.3 Andelen gymnasieelever med examen inom 3 år ska öka.

Skolresultaten i grundskolan har under lång tid sjunkit såväl i kommunen som nationellt. Under 2020 ses dock en liten förbättring i skolresultaten både vad gäller elever med behörighet till gymnasiet liksom elever med en gymnasieexamen i kommunen. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.c Snabbare vägar till arbete för vuxna genom praktikplatser varvat med SFI redan från början. Utveckla SFI och yrkes SFI för bättre resultat.

Kommunens nämndstruktur förenklar samarbetet mellan enheterna ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsenheten och vuxenutbildningen. Flertalet aktiviteter kopplade till detta samarbete har under året påbörjats och genomförts, vilket bland annat bromsat ökningen av behov av försörjningsstöd.

Yrkes-SFI har utvecklats med stor framgång. Bland annat inom yrkes-SFI Vård & omsorg och Barn & fritid har en majoritet gått från försörjningsstöd under sommaren 2019 till CSN-bidrag under hösten för att under sommaren 2020 anställts inom vården och har på så sätt kommit närmare att vara självförsörjande. Erfarenheter från Yrkes-SFI bör överföras även till SFI.

Antalet platser inom yrkes-SFI minskade dock med en tredjedel till höstterminens start. Detta på grund av den pågående pandemin som hastigt förändrat arbetsmarknaden i både kommunen och regionen. Till starten ht-21 ska antalet platser åter vara i nivå med ht-19. En utveckling av urvalsprocessen inför start ht-20 har resulterat i färre avhopp inom utbildningarna och avhoppsfrekvensen är nu så låg som 10-15 %, jämfört med tidigare då den kunde vara upp till 25 %.

Uppdraget relaterar bland annat till målen:

8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällena för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.

10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.

Flera satsningar är på gång för att utvecklingen för dessa mål ska ta fart. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.d Regional samverkan inom gymnasie- och vuxenutbildningen för bättre matchning mot arbetsmarknad och resurseffektivare verksamhet. Ökad samverkan mellan utbildning näringsliv och de offentliga arbetsgivarna och se mer UF-företagande. lärlingsutbildningar samt utveckla teknik- respektive vård och omsorgscollege.

För att skapa goda relationer mellan näringsliv och utbildning och därmed bättre matchning krävs fysiska möten mellan människor. Pandemin har därför satt en del käppar i hjulet för utvecklingen av denna verksamhet, även om en del möten har ersatts med digitala forum. Många ordinarie samarbeten och även en del utveckling har trots detta kunna genomföras under året.

Samverkan mellan Högbergsskolan, utbildningskontoret, Ung Företagsamhet och Näringsliv har inletts för att utveckla Tierps kommuns arbete med Ung Företagsamhet (UF) och samarbete med det lokala näringslivet. Entreprenörskursen är sökbar för alla program via individuellt val och särskilt nära samarbete för UF görs i ekonomiprogrammet samt el- och byggprogrammet. TEMAB ingår i styrgruppen för Teknikcollege och är aktiv inom UF.

Kommunens utbildningsverksamhet deltar i flera Regionala forum för samverkan mellan arbetsmarknad/näringsliv och gymnasieskolan/vuxenutbildningen. Även lokalt sker samverkan mellan utbildningsverksamheten och arbetsförmedlingen, socialtjänsten, arbetsmarknadsenheten samt näringsliv med regelbundna möten varje månad. Denna samverkan har under andra halvan av 2020 både formaliserats och utökats. Ett resultat av denna samverkan är att Region Uppsalas folkhögskola (f.d. Wik) kommer etablera sig i Tierps kommun under 2021. Vidare så kommer det inledas en förstudie till ett ESF-projekt, med fokus på UVAS (dvs unga som varken arbetar eller studerar) och utrikesfödda kvinnor. Detta är en samverkan mellan Tierp, Östhammar och Heby, samt Region Uppsalas folkhögskola.

Uppdraget bidrar till målen:

8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.

8.2 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar

8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag.

Arbete för att öka takten och nå dessa mål pågår ständigt och den samverkan mellan alla dessa aktörer bidrar positivt till utvecklingen. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.e I samverkan med arbetsgivare inom Industri och Vård- och omsorg undersöka möjligheten att anordna Yrkeshögskoleutbildningar (YH) inom respektive bransch.

Att ansöka om, anordna och administrera yrkeshögskoleutbildningar är mycket resurskrävande. Arbetet med YH har visat att varken intresse eller resurser har funnits i tillräckligt stor omfattning. I dagsläget saknas därför förutsättningar att initiera en sådan etablering.

6.2.f Pedagogisk omsorg ska erbjudas som ett alternativ.

Verksamhet inom Pedagogisk omsorg har ökat till 6 familjedaghem under våren 2020. Detta bidrar till målet:

4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.g Utredning av fritidshemsverksamheten i Tierp med syfte att hitta en form som når lagstadgad nivå samt använder resurser på bästa vis.

De insatser som framkom i samband med Skolinspektionens tillsyn är genomförda och tillsynen är avslutad. Bemanningen har anpassats till elevantal och ekonomi. Detta bidrar till målen:

4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.5 Ge goda förutsättningar för livslångt lärande, bildning och tillgång till ett rikt kultur- och fritidsliv för alla.

Fortfarande är andelen behöriga fritidslärare låg vilket är en utmaning. Samarbete med andra kommuner har inletts kring möjliga vägar för fortbildning/utbildning. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.h Tidiga insatser för att öka andelen elever som uppnår gymnasieexamen inom 3 år.

Arbetet med “trygg övergång” i kombination med omställningen till distansundervisning under vårterminen har haft positiva effekter och fångat upp fler elever med problematisk skolfrånvaro och behov av extra anpassningar. Uppdraget relaterar till målet:

4.3 Andelen gymnasieelever med examen inom 3 år ska öka.

Andelen elever med examensbevis ökade från 68,4% 2019 till 78,5% 2020. Se även uppdrag 6.2.b. För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.i Sammanställa och synliggöra den statistik som redan finns i syfte att tydliggöra och stötta det systematiska kvalitetsutvecklingsarbetet samt vidta riktade insatser för att förbättra elevernas måloppfyllelse och öka likvärdigheten inom skolan.

Det systematiska kvalitetsarbetet har vidareutvecklats under hösten 2020 i syfte att synliggöra behov av tidiga insatser och förebyggande arbete. Bland annat har *Skoldatablad* har tagits fram för att synliggöra uppnådda resultat och utvecklingsbehov. Uppdraget relaterar till målet:

4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

Se även uppdrag 6.2.a. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.j Stärka det förebyggande elevhälsoarbetet.

Inom ramen för skolverkets satsning *Samverkan för bästa skola* har handledning för främjande och förebyggande elevhälsoarbete genomförts med samtliga skolområden i kommunen. Elevhälsoplanen är nu uppdaterad, liksom rutiner för problematisk skolfrånvaro. Systemet för anmälan av kränkande behandling ger bra stöd för såväl dokumentation som åtgärder. Likabehandlingsplanerna uppdateras årligen, med medverkan från elever och personal. Uppdraget bidrar till arbetet med målet:

3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.

Regionens enkät *Liv och hälsa ung* visar på ett hårdnat klimat och sämre psykisk hälsa i framförallt högstadiet vid den senaste mätningen. Detta är även ett växande problem nationellt. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.2.k I Kyrkbyn ska skolverksamheten återupptas i samma omfattning som tidigare. Vid projektering av lokaler ska även förskolans behov vägas in.

Utbildningsverksamheten har arbetet intensivt för att skolverksamheten i Kyrkbyn ska återupptas i samma omfattning som tidigare. Projektering inför upphandling pågår vilket omfattar renovering och tillbyggnad av dagens grundskola liksom nybyggnation av en förskola med 4-6 avdelningar. Uppdraget väntas bidra till målen:

4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

Bo, trafik och miljö

6.3.a Kommunens resepolicy ska revideras i syfte att minska behovet av resande och minska tjänsteresornas klimatpåverkan. Klimatpåverkan vid tjänsteresor ska mätas och system med klimatkompensation alternativt klimatväxling ska införas.

Arbetet med revidering av resepolicy har pågått under 2020, den förväntas beslutas under våren 2021. Dokumentet blir inte helt nytt utan det handlar snarare om revideringar och skärpningar, uppdraget var framförallt att lägga till en form av klimatväxling vilket har gjorts. Det nya styrdokumentet förväntas bidra till att minska resandet och effektivisera de resor som görs. Detta bidrar till att uppfylla mål:

13.1 Senast år 2045 ska kommunen inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser

13.3 Kommunens och kommunkoncernens transporter ska vara fossilfria till år 2030.

Minskat bilresande bidrar också till en högre trafiksäkerhet och därmed mer inkluderande tätortsmiljö: *mål 11.3 Skapa inkluderande tätortsmiljöer som erbjuder god tillgång till grönområden och offentliga platser och som ger möjlighet att ta sig fram säkert som gång- och cykeltrafikanter.* För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.3.b Vid upphandling ska krav ställas på ökande andel fossilfria bränslen, för att nå fossilfria transporter till år 2030. Kommunen ska även främja lösningar som underlättar för privatpersoner att nå effektiva och fossilfria transporter.

Kommunen deltar i nätverket/projektet ”fossilfritt 2030” som syftar till att vi ska nå fossilfria transporter till år 2030 och som koordineras av organisationen BiodrivÖst. Under 2020 har mycket förarbete gjorts med till exempel statistik och digitala körjournaler för att se hur vi kan ställa om våra tjänstefordon. I budgeten för 2021 finns nu medel för att tillsätta en fordonsansvarig som ska arbeta med hur den kommunala fordonsflottan kan effektiviseras och ställas om till 100 % fossilfria fordon. Uppdraget för fordonsansvarig kommer även innebära att se över förutsättningarna för att göra fordonspoolen tillgänglig för allmänheten vissa tider. Under 2020 påbörjades arbete för att möjliggöra tankning av biogas i kommunen, något som skulle underlätta kravställningen i upphandlingen framöver. Arbete pågår också för att främja utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar, vilket resulterat i laddstolpar i pendlingsnära lägen i Örbyhus och Tierp, liksom möjlighet att tanka förnybar diesel (HVO) i kommunen. En ny klimat- och energiplan har också tagits fram under 2020 som ytterligare konkretiserar hur omställningen till ett fossilfritt samhälle ska ske. Uppdraget och dessa aktiviteter bidrar främst till att nå följande mål:

13.11 Senast år 2045 ska kommunen inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser

13.3 Kommunens och kommunkoncernens transporter ska vara fossilfria till år 2030

9.1 Bygga ut en tillförlitlig och hållbar infrastruktur, där kollektivtrafik och olika mobilitetslösningar är en naturlig del, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande.

9.2 Genom upphandling styra mot renare och smartare teknik.

Arbetet för att nå målen är igång men mer behöver göras. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”. Även individen har ett stort eget ansvar för att bidra till målen, och kommunen behöver arbeta mer för att påverka medborgarnas sätt att resa.

6.3.c Källsortering av avfall ska införas i kommunens samtliga verksamheter.

Källsortering finns i de flesta av utbildningsverksamheterna, men det har inte följts upp att det finns överallt inom alla verksamheter. Diskussioner är påbörjade inom IFO kring uppdraget. Det krävs investeringar för att anpassa en del av lokalerna för återvinning. Källsortering har införts på alla avdelningar inom vård och omsorgsboenden t ex. grovsopor, tidningar, matavfall och brännbart. Återstår att införa specifika utrymmen/kärl för att gälla alla avfallstyper. I kommunhuset har ett "återbruksrum" iordningställts samt källsortering. Matavfallskompostkärl har även placerats ut på flera våningsplan i kommunhuset. Inom Kostenheten har samtliga större enheter fungerade källsortering i dagsläget. Uppdraget är en del i arbetet för målet:

12.1 Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Sammantaget är vi på god väg men mer kan göras för att källsortering ska finnas i samtliga verksamheter. Även åtgärder för att minska mängden avfall krävs. För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.3.d Kommunens fysiska planering ska verka för att socioekonomisk segregation motverkas.

Detta är ett kontinuerligt och pågående arbete som genomförs vid den fysiska planeringen. Under 2020 sökte och beviljades kommunen medel från myndigheten Delmos för att genomföra en kartläggning av segregationen. Kartläggningen påbörjades under andra halvåret och ska slutföras i början av 2021. Syftet är att få bättre kännedom om hur segregationen och ojämlikheten ser ut i kommunen, vilket kommer skapa ännu bättre förutsättningar för att motverka socioekonomisk segregation genom den fysiska planeringen. Uppdraget bidrar bland annat till målet:

11.1 Verka för till fullgoda och ekonomiskt överkomliga bostäder för alla.

För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.3.e Kommunen ska verka för att kommuninvånare och kommunens företagare har den information och medvetenhet som behövs för att göra medvetna val som främjar hållbar utveckling.

Hemsidan har under året uppdaterats med mer information om kommunens arbete med hållbar utveckling och Agenda 2030, samt hur civilsamhället kan påverka. Kommunen deltog i Earth Hour utmaningen. Det är även ett ständigt pågående arbete inom näringslivsenheten, med informationsspridning i deras kanaler och samverkansforum riktat till företagen. Uppdraget relaterar till de flesta av kommunens antagna delmål som berör klimat- och miljöpåverkan. Tierps invånare och företagare står inför stora utmaningar för att ställa om till ett minskat och hållbart resande, en hållbar och cirkulär produktion och konsumtion samt övergripande minska utsläpp av föroreningar till luft, mark och vatten. Det är komplexa frågor som kräver fortsatt och ökad samverkan över sektorer och mellan fler aktörer, och kommunen

kan verka ännu mer för att öka medvetenheten. Se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål” för en närmare analys av målen som relaterar till miljöpåverkan.

Kultur, fritid och friluftsliv

6.4.a Ökat deltagande i det lokala föreningslivet ska stödjas då brobyggandet mellan människor via den ideella sektorn är nyckeln till att möta de utmaningar som pågående värderingsförändringar ger upphov till.

Kultur och fritid samarbetar med det lokala föreningslivet kring arrangemang som kulturprogram, lov, kulturarvstrappan, kulturminnen, lokaler m.m. Verksamheten för också kontinuerligt en dialog med föreningslivet gällande kommunens bidrag och stöd. Detta bidrar till många av kommunens antagna delmål, bland annat:

3.1 Säkerställa kultur- och fritidsaktiviteter för alla, oavsett kön, bakgrund eller ekonomiska förutsättningar.

3.2 Säkerställa ett tillgängligt friluftsliv för alla, oavsett rörelseförmåga.

4.5 Ge goda förutsättningar för livslångt lärande, bildning och tillgång till ett rikt kultur- och fritidsliv för alla.

15.5 Informera om natur- och kulturvärden i tätortsnära miljöer för att öka medvetenheten hos kommuninnevånare och besökare.

För en fullständig bedömning av dessa mål, se följande avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.4.b Utökad samverkan med ideella organisationer.

För att skapa bättre förutsättningar för samverkan arbetar kommunen med att ta fram en så kallad *Lokal överenskommelse* med civilsamhället (LÖK). Under 2020 har arbetsgruppsmöten hållits med föreningsliv och med kommunala tjänstemän från flera verksamheter kring hur vi kan lägga upp processen. Tidsplanen har dock förskjutits på grund av pandemin. Ett utkast till plan för genomförandet under 2021 har tagits fram tillsammans med civilsamhället och en början till intern struktur har tagits fram med tjänstepersoner i kommunen. Planen är att under 2021 ha träffar och samla in information och underlag för att nå en färdig överenskommelse senast under 2022.

Riktlinje för fördjupad samverkan med det civila samhället genom IOP (ideellt offentligt partnerskap) har arbetats fram under året. Individ- och familjeomsorgen har sedan tidigare avtalat IOP med två ideella organisationer, Kvinnojouren Liljan och Brottsofferjouren. Dessutom arbetar IFO mot sociala företag för att tillskapa nya praktikplatser och träffpunkter. Inom projektet "förstärkt geografiskt hälsouppdrag" som kommunen driver ihop med regionen, är det övergripande syftet att öka folkhälsan och en del av uppdraget är att etablera samverkan med civilsamhället. På grund av pandemin så har detta inte kunnat realiseras men planen kvarstår tills restriktionerna lättar. Det pågår en process kring hur IOP ska användas på bästa sätt samt olika projekt kopplat till socialt företagande och hur vi bäst samverkar med dem (ett ESF projekt och ett genom Region Uppsala/Coompanion). Det har dock varit svårt att föra processen framåt utan att kunna träffa föreningarna fysiskt under året. Möjlighet till utökad samverkan finns genom digitalisering och nya mötesformer, Kultur och fritid är med och utvecklar den samverkan. Uppdraget relaterar till delmålet:

17.1 Kommunens samverkan och partnerskap med andra kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhälle ska öka.

Utökad samverkan med civilsamhället är nyckeln för att uppnå majoriteten av Agenda 2030-målen och de lokala delmålen. Frågor om inflytande och delaktighet prioriteras alltmer i kommunens verksamheter. För ytterligare analys av delmålet och övriga delmål som kräver

samverkan, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

Näringsliv och arbete

6.5.a Fortsätta arbetet med att digitalt marknadsföra de utflyktsmål som finns i kommunen.

Detta är ett ständigt pågående arbete och under hela året 2020 har den digitala destinationen Upplev Norduppland förbättrats och utökats med mycket fler besöksmål, handel med mera. Framtagning av virtuella guidade turer har också påbörjats där ca 30 platser i kommunen kommer presenteras i film och beräknas vara klara 2021. Uppdraget har bidragit till arbetet för att nå följande mål:

4.5 Ge goda förutsättningar för livslångt lärande, bildning och tillgång till ett rikt kultur- och fritidsliv för alla.

8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag.

12.4 Stärka framväxten av en hållbar turism som skapar arbetstillfällena och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Arbetet för att digitalt marknadsföra kommunens utflyktsmål har fått ytterligare en skjuts i och med den pågående pandemin som tvingar till nya sätt att tänka kring turism. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”

6.5.b Nuvarande näringslivsråd ska övergå till ett formaliserat näringslivsråd i kombination med HR-nätverket för ett bättre samarbete och matchning mot den lokala arbetsmarknaden.

Uppdraget bedöms som utfört. Näringslivsrådet följer samma formaliakrav som övriga råd. Första mötet genomfördes mars 2020 och ställdes sedan om till digitala möten. Matchning mot den lokala arbetsmarknaden har också försvårats i och med pandemin. Arbetet för att utveckla samarbetet och bättre matcha den lokala arbetsmarknaden fortsätter. Uppdraget har bidragit till arbetet för att nå följande mål:

8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällena för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.

8.2 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar

8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag.

10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.

För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.5.c Arbeta med att lyfta fram kommunens attraktivitet för företag, skapa goda förutsättningar för nyetableringar av hållbara företag och säkra upp att redan etablerade företag stannar i kommunen och ges förutsättningar att utvecklas.

Detta är ett ständigt pågående arbete som dock försvårats under 2020 i och med pandemin samt begränsad budget inom marknadsföring. Arbetet pågår för att utveckla förutsättningarna för nuvarande LOV-företag samt för att göra det attraktivt för fler LOV-företagsetableringar. Även detta har blivit fördröjt på grund av annat fokus i och med pandemin. Med bättre förutsättningar skulle uppdraget bidra till arbetet med främst följande mål:

5.5 Öka andelen kvinnligt företagande.

8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag.

Arbetet för mål 8.4 bedöms generellt ha bra fart och gå i rätt riktning. Mål 5.5 går i rätt riktning, andelen kvinnligt företagande ökar, men det bedöms gå långsamt. För en fullständig

bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.5.d I samband med att Arbetsförmedlingen omorganiserar ska kommunen arbeta aktivt för att åta sig eventuella uppdrag som utlyses.

Frågan har lyfts i ett flertal sammanhang på olika nivåer av Individ och familjeomsorgen. Arbetet fortsätter för att Tierps kommun ska uppvakta arbetsförmedlingen i de forum som finns för att erbjuda samarbete. Kommunens enhet för näringsliv och turism upplever dock att allt nätverkande med Arbetsförmedlingen upphörde i samband med deras omorganisering. Matchning mellan våra företag och Arbetsförmedlingen har inte alls fungerat och det är inte förrän nu 2021 Arbetsförmedlingen har tagit upp kontakten igen, dock har de begränsade resurser. De har tydligt uttryckt att de endast skall arbeta med de personer som är längst ifrån arbetsmarknaden – inte att skaffa arbetskraft åt kommunens företag. Uppdraget relaterar till målen:

8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.

8.2 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar

10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.

För en fullständig bedömning av dessa, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.5.e Stärk nyanlända i att klara sin egen försörjning.

Arbete pågår inom Individ- och familjeomsorgen men resultatet kan bli bättre. Viktigt samarbete med Vuxenutbildningen. Arbetsförmedlingen har prioriterat ner målgruppen vilket påverkar resultatet. Ett Samordningsförbundsprojekt för att stärka nyanländas möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden har genomförts under året. Uppdraget bidrar till arbetet med bland annat följande mål:

8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.

10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.

Utvecklingen går långsamt för att uppnå målen men flera satsningar är på gång som bör ge resultat på sikt. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.5.f Genomföra en översyn av kommunens arbete med näringslivsfrågor kopplat till service gentemot det lokala näringslivet med bäring på utvecklingsmöjligheter.

Flera workshops med Svenskt Näringsliv, både internt och med lokala företag, har genomförts. Arbetet har fördröjts av pandemin men kommer fortsätta under 2021. Syftet är att identifiera områden att utveckla kopplat till service, bemötande, samverkan och interna processer. Uppdraget bidrar till arbetet med flera mål, främst:

8.3 Kommunens uppdrag som kontrollmyndighet, markägare och tillståndsgivare ska ske på ett rättssäkert, effektivt och professionellt sätt för att skapa bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa.

8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag.

9.3 Samverka med universitet och företag för att bidra till ny kunskap och innovationer.

12.4 Stärka framväxten av en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Arbetet med dessa mål kan alltid utvecklas och bli bättre. I en föränderlig värld krävs ständigt nya arbetssätt och samverkan mellan kommunen och lokala företag, inte minst för att ställa

om till hållbara tjänster och produktion. Generellt kan sägas att antalet företag i kommunen blir fler, och antalet konkurser håller sig på en relativt sett jämn och låg nivå. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

Omsorg och stöd

6.6.a Verka för hemmaplanslösningar istället för placeringar av barn, ungdomar och vuxna där kommunens kunskaper, erfarenheter och arbetsätt kan användas.

Öppenvården utvecklas och hela Individ och familjeomsorgen (IFO) arbetar mot att bli ett IFO där vi tillsammans ska förebygga och minska placeringar utanför det egna hemmet. Innan placeringar ska alltid öppenvårdsalternativ övervägas. Ökade behov gör det dock svårt att lyckas. Vi ser att färre barn och ungdomar blivit placerade men att kostnaderna ökar på grund av mer komplicerad problematik.

Vård och omsorg har under året sett över planeringen för specifika individer som idag har boendebeslut verkställt i annan kommun för att erbjuda verkställighet i egen regi istället. Som ett resultat av detta har verkställighet av ett boende för en person under hösten genomförts.

Arbetet fortsätter, och bidrar till bland annat följande mål:

1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska.

3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.

Kommunen och samhället står inför stora utmaningar för att vända den negativa utvecklingen för dessa mål. Kommunen har inte full rådighet över folkhälsofrågorna och en positiv utveckling kräver mer arbete och samverkan från vården, regionen, civilsamhället med flera. Den positiva trenden vi haft i kommunen kring mål 1.1 har brutits under året, med alltför i arbetslöshet och försörjningsstöd. Det är för tidigt att säga om det är ett kortvarigt hack i kurvan eller om pandemin tillsammans med andra faktorer får mer långtgående effekter på fattigdomen. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.6.b Stärk folkhälsan i alla åldersgrupper genom förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter.

Kommunen driver projektet ”Förstärkt geografiskt hälsouppdrag” tillsammans med Regionen där piloter genomförs i Tierp och Gottsunda från maj till december 2020. I detta projekt ingår att etablera samverkan med civilsamhället för det övergripande syftet att stärka folkhälsan. Tre aktiviteter inom projektet kunde genomföras trots att restriktionerna i pågående pandemi förhindrat gruppaktiviteter inomhus: *En träff med fokus på kost och matvanor* tillsammans med deltagare på Arbetsmarknadsenheten, *en stressförebyggande kurs* för medarbetare inom Äldreomsorgen som riskerar sjukskrivning för stressrelaterade problem samt *promenadgrupp med individer* med smärtproblematik som kan förbyggas med måttlig träning. Ytterligare aktiviteter ligger i startgroparna att köra igång vid lättnader i restriktionerna.

Individ och familjeomsorgen har under året prioriterat arbetet med våld i nära relationer. En arbetsgrupp har bildats under året för förebyggande arbete mot ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak). Här finns en ambition att genomföra fältarbete vid högtider (t ex valborg och skolavslutningar). Pandemin satte stopp för detta men uppsökande verksamhet kommer genomföras när det återigen är möjligt. Individ och familjeomsorgen har även stärkt samarbetet med förskolan inom ramen för SamBaT (Samverkan kring barn i Tierp). Inom vård och omsorg har Träffpunkter och öppna insatser varit stängda sedan april månad som en följd av pandemin. Dock har enskilda aktiviteter genomförts i större utsträckning på grund av pandemin.

Dessa aktiviteter och uppdraget i stort bidrar till arbetet med att nå följande mål:

3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.

3.5 Stärk arbetet för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.

3.7 Minskad ofrivillig ensamhet bland äldre.

Arbetet pågår kontinuerligt framöver. Att stärka folkhälsan är ett arbete som sker på lång sikt och resultaten är svåra att se på kortare tid. Externa faktorer som konjunktur eller pandemier med mera påverkar. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.6.c Utveckla måltiderna för äldre så att den bidrar till förbättrad hälsa och högre livskvalitet.

Inom Vård och omsorgs boenden finns rutiner för att ha en hög kvalitet vid måltidssituationen. Som exempel dukas fint vid helg och en tre-rättersmiddag serveras. Menyer och måltidsupplevelsen som helhet kan alltid utvecklas. Ett inplanerat samarbete med kostenheten fick läggas på is under större delen av året på grund av belastningen i verksamheten för att hantera pandemin. Dock har arbetet återupptagits i december månad. Kosten står endast för två av fem mål som skickas varje dag till äldreomsorgen. Kostenheten finns dock med i utvecklingen och är delaktig som stöd till äldreomsorgens utveckling kring måltiderna, för att få med alla pusselbitar i måltidsmodell och få till helheten kring måltiden. Uppdraget pågår kontinuerligt och bidrar till arbetet med följande mål:

2.1 Arbeta för bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och en hälsosam och näringsrik kost inom skola, vård och omsorg.

2.2. Stärk måltidsverksamheterna för att minska risk för undernäring hos äldre.

3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.

Mycket arbete pågår i kommunen som leder till en positiv utveckling för uppfyllelsen av målet. Dock behöver mer göras i samverkan mellan olika verksamheter inom kommun för att kontinuerligt stärka den övergripande måltidsupplevelsen och bidra till en förbättrad folkhälsa. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.6.d Utveckla insatser för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre.

I och med pandemin har insatser för att motverka ofrivillig ensamhet genomförts främst på individnivå. Digitala hjälpmedel och individuella aktiviteter har genomförts i en större skala än tidigare. Exempelvis har kommunikation med anhöriga och närstående genom digitala hjälpmedel implementerats. Träffpunkterna har dock hållit stängt sedan april för att minska smittspridning vilket i kombination med samhällets övriga restriktioner sannolikt har ökat känslan av ensamhet bland äldre. Att arbeta med uppdraget kommer fortsätta vara en viktig del av arbetet för att uppnå målen:

3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.

3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.

3.7 Minskad ofrivillig ensamhet bland äldre.

Arbetet för att uppnå dessa mål har generellt sett försvårats pga. pandemin. För en fullständig bedömning, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.6.e Arbeta fram nya arbetssätt för att öka kontinuiteten inom hemtjänsten.

Uppdraget har inte kunnat utföras. Processen för att ta fram nya arbetssätt och kvalitetssäkra mätning av kontinuitet påbörjades men har pausats på grund av pandemin. Uppdraget har koppling främst till följande delmål:

3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.

3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.

För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.6.f Aktivt arbeta med effektiv och nära vård i samverkan med regionen.

Individ- och familjeomsorg arbetar aktivt med sina delar i detta och verkar för ökat samarbete med regionen på flera områden. Arbetet inom Vård och omsorg på strategisk nivå pausades under inledningen av pandemin. Samverkan med Regionen avseende pandemin har dock skett tätare och mer intensivt.

Kommunen har drivit flera satsningar med koppling till uppdraget: 1) *Vårdcentrum Tierp* - utvecklingsarbetet har avstannat på grund av att berörda personer som arbetat med projekten prioriterats till annat arbete utifrån pågående pandemi. Under hösten har detta återupptagits och arbetet för Vårdcentrum och närvårdsplatser har konkretiserats och pågår men i reducerad fart. 2) *Förstärkt geografiskt hälsouppdrag*, se uppdrag 6.6.b. 3) *Förbättrade möjligheter för psykisk hälsa*. Här följer vi Region Uppsalas arbete med omorganisation av första linjens vård av barn och unga med psykisk ohälsa, där ingår ”En väg in” som tros underlätta för kontakter från elevhälsa och socialtjänst. Utredning av hur öppenvård psykiatri för norra länsdelarna ska fungera framöver har gjorts och är klar för beslut i Regionstyrelsen.

Uppdraget att aktivt arbeta med effektiv och nära vård i samverkan med Regionen har kopplingar till flera mål, främst:

3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.

3.5 Stärk arbetet för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.

För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.6.g Arbeta förebyggande med uppsökande verksamhet hos personer äldre än 80 år för att kunna kartlägga och tidigt möta framtida behov.

Uppdraget har inte påbörjats då resurser då resurserna har tagits i anspråk i arbetet med pandemin. Arbetet kommer dock vara viktigt för att effektivisera verksamheterna inom Vård och omsorg och bidra till en förbättrad hälsa och livssituation för målgruppen.

6.6.h Utveckla arbetet med personcentrerad vård för att stärka den enskildes delaktighet, inflytande och självbestämmande över utförda insatserna.

Det förebyggande arbetet utvecklas i samband med "Senior alert". Det totala antalet registreringar i Senior Alert för 2020 ligger på samma nivå som under 2019. På 2 av 3 enheter hade man ändå förbättrat sina resultat under 2020 och börjat komma igång med teamträffar som ska lyfta fram den personcentrerade vården. Det strategiska utvecklingsarbetet med teamträffar och den personcentrerade vården bedöms ha försenats avsevärt på grund av pandemin men den har inte avstannat helt. Dock har mer personcentrerad vård genomförts under pandemin på så sätt att en större hänsyn tagits till individuella önskemål och individuella aktiviteter genomförts i större utsträckning. Uppdraget bidrar till målet:

10.6 Ökning av andelen brukare som anser att de får bestämma om saker som är viktiga.

Utvecklingen kring målet bedöms gå i rätt riktning men långsamt och mer behöver göras inom området. För en fullständig bedömning, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

Kommunen som arbetsgivare

6.7.a Ökad samverkan inom kommunkoncernen, med andra kommuner, näringsliv samt universiteten och högskola för att säkra kompetens, resurseffektivisera, rekrytera personal och bli en attraktiv arbetsgivare.

Kommunstyrelserna i Tierp, Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Älvkarleby och Östhammar har under våren 2020 fattat beslut om att ställa sig bakom ambitionen att skapa större nytta för medborgarna genom ökad samverkan inom Uppsala län. Arbetet går under namnet C-tillsammans. För att klara välfärdsuppdraget behöver kommunerna ha en strategisk utvecklingskapacitet som ger permanent och långsiktig förmåga att klara sina uppdrag. Vid val av samarbetsområden där ömsesidiga mervärden kan skapas med ett fördjupat samarbete har fokus lagts på ekonomisk effektivitet samt möjlighet att minska sårbarheten hos de ingående organisationerna. Under 2021 kommer handlingsplaner tas fram för att skapa samordnade och långsiktiga utvecklingsprocesser inom respektive identifierade samverkansområdena.

Individ och familjeomsorgen har ingått ett nytt avtal med Uppsala universitet om VFU-studenter (verksamhetsförlagd utbildning), samt deltagit i diskussion om hur universitetet ska förmedla en mer positiv bild av socialtjänsten till studenterna. Verksamheten medverkar i de flesta forum på länsnivå för att förmedla bilden av en verksamhet som är med och som strävar mot utveckling. Inom vård och omsorg har arbetet med att öka samverkan pausats då verksamheten haft en hög belastning med anledning av pandemin. Samverkan har dock skett utifrån perspektivet att hantera pandemin.

Kommunen deltar i ett nätverk av HR-chefer från länets kommuner och Region Uppsala där samverkan kring kompetensförsörjning är ett särskilt uppdrag. Nätverksmöten har hållits med fokus på kompetensförsörjning.

Samverkan avseende juristkompetens har påbörjats med Heby kommun. Inom Gemensam service har också fyra personer internt lärts upp för att fungera som backup till sekreterarna, för att på så sätt säkra kompetensen.

På kommunens Lönecentrum finns nätverk för lönekonsulter, systemförvaltare och lönechef i närregionen. För att skapa förutsättning för ett eventuellt samarbete med Östhammar kommuns löneenhet har en ”kick-off” dag genomförts med kommunens lönecentrum, och uppföljningar har skett via Skype. Vidare har en gemensam digital plattform har skapats och olika arbetsgrupper har arbetat med olika förbättringsområden, FAQ har gemensamt tagits fram och att digitalisering av ansökan av föräldraledighet har införts. Kontinuerliga gemensamma träffar sker mellan systemförvaltarna i båda organisationerna. Dock har samverkan försenats och avstannat med anledning av pandemin.

Aktiviteterna inom uppdraget stärker arbetet med att uppnå följande mål:

5.6 Förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljön inom kommunens verksamheter. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommunen ett särskilt stort ansvar för att förbättra kvinnors arbetsvillkor.

16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparanta och rättssäkra.

Att arbeta för att säkra kompetensen och minska personalomsättning kan förbättra arbetsvillkoren och arbetsmiljön för de anställda. Sjuktalet är fortfarande en utmaning för kommunen, men det är svårt att analysera årets resultat då sjukfrånvaron också ökat som en

effekt av pandemin. Förskolan är den verksamhet med högst sjuktal i kommunen. Genom att säkra kompetensen och vara en attraktiv arbetsgivare skapas bättre förutsättningar för effektiva verksamheter. För en fullständig bedömning av dessa mål, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.7.b Öka attraktiviteten för Tierps kommun som arbetsgivare. Kompetensutveckla personalen. Möjliggöra nya lösningar för att öka attraktiviteten för att få fler äldre att vilja stanna kvar i arbetslivet.

Flertalet HR-aktiviteter som pågått under året kopplar till uppdraget, till exempel forskningsprojektet STAMINA för god arbetsmiljö. Digitala utbildningar i HR-system har hållits och spelats in för att finnas tillgängliga. Distansarbetet har utvecklats under året vilket såklart fått en rejäl skjuts under pandemin. Ny strategi för kompetensförsörjning är på gång.

Inom IFO har ett årshjul med aktiviteter inom det systematiska arbetsmiljöarbetet tagits fram. Samverkan med facken är välfungerande och är ett viktigt nav i detta arbete.

Samverkansforumet utgör även skyddskommitté. I övrigt har kompetensutveckling inom kommunens verksamheter på grund av ekonomiskt läge och pandemin främst skett genom intern utbildning, webbseminarium, workshops och studiebesök hos andra kommuner.

Uppdraget verkar för målet:

5.6 Förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljön inom kommunens verksamheter. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommunen ett särskilt stort ansvar för att förbättra kvinnors arbetsvillkor.

För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.7.c Heltidsresan. Målet ska enligt avtal vara uppnått 2021.

Arbetet med heltidsresan påbörjades genom ett införande i liten skala på Wesslandia och Hemtjänst Norra samt gruppbestäder. De medarbetare som önskade heltid har det sedan 1 februari. Hanteringen av pandemin har gjort att projektet inte gått att utvärdera. Heltidsresan bidrar till målet:

5.6 Förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljön inom kommunens verksamheter. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommunen ett särskilt stort ansvar för att förbättra kvinnors arbetsvillkor.

De centrala parterna har förlängt införandet av heltid som norm till 2024-12-31 och arbetet med heltidsresan i Tierps kommun har förlängts. Inom vård och omsorg erbjuds alla idag 80 procent tjänstgöringsgrad. För en fullständig bedömning av målet, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

6.7.d Alla verksamheter ska verka för att möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

Flera enheter har inventerat intresset i frågan bland sina medarbetare under året. Inget intresse har visats. Blir det aktuellt framöver kommer enheterna arbeta för att möjliggöra detta i så stor utsträckning som möjligt.

6.7.e Kompetensbaserad rekrytering ska genomsyra alla verksamheter för att rekrytering alltid ska basera sig på det behov som finns vid rekryteringstillfället.

HR har varit med som handledare vid chefsrekryteringar och stöddokument för chefer har utvecklats och finns att tillgå i Chefshandboken. Genomförda rekryteringar av skolledare och andra nyckelpositioner är tydligt kompetensbaserade och sker i samverkan med HR. Individ och familjeomsorgen utvecklar sin rekryteringsprocess i samarbete med HR. Innan anställning prövas behovet mot andra behov i verksamheten. Detta uppdrag är en del i kommunens arbete bland annat för att uppnå målen:

10.7 Verka för att alla människor, oavsett kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparenta och rättssäkra.

För en fullständig bedömning av målen, se avsnitt ”Uppföljning mål och delmål”.

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Tierps kommun används en finansiell analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella aspekter. Det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen.

Målsättningen är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom försöka klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

RK-modellen: Fyra aspekter vid finansiell bedömning

RESULTAT

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Förändring i procent	2020	2019	2018
Skatteintäktsutveckling	3,7	5,2	3,5
Nettokostnadsutveckling	3,7	2,5	6,7

Skatteintäkterna ökade med 3,7 procent 2020 vilket var lägre ökningstakt än 2019 men något högre än ökningstakten 2018. Ökningstakten för skatteintäkterna har genomsnitt varit 4,1 procent de senaste fem åren.

Kostnadsutvecklingen bromsades in kraftigt 2019 på grund av att kommunen vidtog ett antal åtgärder under året för att minska ökningstakten som var under 2018. Till 2020 ökade kostnadsutvecklingen något.

Årets resultat och jämförelsestörande poster

Miljoner kronor	2020	2019	2018
Kommunkoncern			
Årets resultat	-6,9	-6,3	-19,5
Jämförelsestörande engångsposter	40,3		10,1
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster	33,4	-6,3	-9,4
Åretsresultat i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (%)	-0,5	-0,5	-1,6
Åretsresultat exkl jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (%)	2,5	-0,5	-0,8
Kommunen			
Årets resultat	-0,4	0,9	-30,4
Jämförelsestörande engångsposter	40,3		10,1
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster	39,9	0,9	-20,3
Åretsresultat i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (%)	0,0	0,1	-2,5
Åretsresultat exkl jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (%)	3,0	0,1	-1,7

Kommunens resultat inklusive jämförelsestörande poster avseende kostnader för uppsägning av hyresavtal i förtid och kostnader för nedskrivning blev -0,4 miljoner kronor vilket är en försämring av resultatet jämfört med 2019. Kommunens förbättrade resultat 2020 exklusive dessa jämförelsestörande poster beror både på lägre ökningstakt av verksamheterna nettokostnader och en högre ökningstakt av skatteintäkter. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster har utvecklats mycket positivt under de senaste åren och för 2020 uppnådde det god ekonomisk hushållning +3,0 procent.

Kommunkoncernen resultat exklusive jämförelsestörande poster 2020 blev - 6,9 miljoner kronor vilket är något sämre än 2019. Resultatet som andel av skatter och kommunalekonomisk utdelning blev -0,5 procent vilket är oförändrat jämfört med 2019, men en förbättring med 1,1 procentenhet från utfallet för 2018. Resultatet rensat för de jämförelsestörande posterna blir 33,4 miljoner kronor för kommunkoncernen 2020 jämfört med - 6,3 miljoner kronor 2019. Relaterat till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning blir utfallet 2,5 procent vilket är en kraftig förbättring med 3,0 procentenheter jämfört med 2019.

Även om resultatet som andel av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning exklusive jämförelsestörande poster har förbättrats för kommunen och kommunkoncernen och uppnår målet för god ekonomisk hushållning för 2020 är det viktigt att fortsätta arbetet med att ha kontroll över nettokostnadernas ökningstakt. Dock så syftar uppsägning i förtid av hyresavtalen i de jämförelsestörande posterna till att sänka hyreskostnaderna kommande år.

Självfinansieringsgrad och skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringar

(Procent)	2020	2019	2018
Kommunkoncernen			
<i>Utan hänsyn till försäljning av anläggningstillgångar</i>			
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	122,6	-4,4	39,3
<i>Med hänsyn till försäljning av anläggningstillgångar</i>			
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	150,9	-4,4	42,0
Kommunen			
<i>Utan hänsyn till försäljning av anläggningstillgångar</i>			
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	349,6	-48,9	23,5
Skattefinansieringsgrad	71,9	40,2	8,1
<i>Med hänsyn till försäljning av anläggningstillgångar</i>			
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	520,1	-50,3	24,7
Skattefinansieringsgrad	116,8	41,4	8,5

Självfinansieringsgraden definieras som kassaflödet från den löpande verksamheten delat med nettoinvesteringarna. Ett värde under 100 innebär att man behöver låna till investeringarna. Skattefinansieringsgraden visar hur stor andel av nettoinvesteringar som finansieras av skattemedel efter att den löpande verksamheten är betald och definieras som resultatet efter finansiella poster plus avskrivningar, som man delar man med nettoinvesteringarna.

Kommunens skattefinansieringsgrad har ökat de senaste åren, då investeringsvolymen minskat efter en investeringstung period, i kombination med förbättrade resultat. Under 2020 kunde kommunen finansiera nettoinvesteringarna med hjälp av nettot från kassaflödet från den löpande verksamheten. 2018 och 2019 behövde delar av nettoinvesteringarna finansieras via likvida medel på konto från 2017 samt nyttjande av checkkredit 2019. I och med att kommunens självfinansieringsgrad under 2020 var över 100, kunde kommunen minska skuldsättningen genom att checkkrediten inte behövde användas och därmed stärks soliditeten. Vilket ökar kommunens förmåga att möta utmaningar på lång sikt.

KAPACITET

Soliditet

(procent)	2020	2019	2018
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, Kommunkoncernen	6,0	5,9	7,3
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, kommunen	11,5	10,8	12,9
Soliditet exkl samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, Kommunkoncernen	12,7	13,0	16,3
Soliditet exkl samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, kommunen	29,7	30,5	37,2

Soliditeten som är det egna kapitalets andel av de totala tillgångarna. Soliditeten beskriver hur kommunens och kommunkoncernens långsiktiga finansiella styrka utvecklas. Kommunens soliditet 2019 försämrades till följd av det checkkrediten behövde nyttjas för att finansiera en stor del av det årets investeringar. Investeringsvolymen under 2020 har varit lägre än de två föregående åren och i kombination med ett starkt kassaflöde från den löpande verksamheten har både investeringar och checkkrediten från 2019 kunnat finansieras. Ansvarförbindelsen för pensionsförpliktelsen minskade med 10,6 miljoner kronor vilket påverkar soliditeten

inklusive samtliga pensionsförpliktelser positivt. Soliditeten har därmed vänt uppåt igen.

En utmaning med denna nivå på soliditeten är att kunna höja den samtidigt som kommunkoncernen står inför stora investeringar framöver. Det är därmed nödvändigt att stärka kommunkoncernens resultat.

Skuldsättningsgrad

(procent)	2020	2019	2018
Total skuldsättningsgrad, kommunkoncernen	87,3	86,7	83,7
varav avsättningsgrad	6,9	6,8	4,7
varav kortfristig skuldsättningsgrad	12,4	10,1	14,1
varav långfristig skuldsättningsgrad	68,0	69,8	64,8
Total skuldsättningsgrad, kommunen	70,3	69,5	62,8
varav avsättningsgrad	17,0	16,5	10,9
varav kortfristig skuldsättningsgrad	29,3	24,5	26,2
varav långfristig skuldsättningsgrad	23,9	28,6	25,7

Ökningstakten av totala skuldsättningsgraden har minskat till 2020 genom att nyupplåningen av långfristiga skulder varit lägre. Det är mycket positivt att den långfristiga skuldsättningsgraden har sjunkit. Då kommunkoncernen står inför stora investeringsbehov de kommande åren, finns det risk för att den långfristiga skuldsättningsgraden åter kommer att öka. Därför är det viktigt att kunna finansiera investeringarna i större utsträckningen med hjälp av kassaflöde från den löpande verksamheten, främst genom bättre resultat.

Kommunalskatt

Skattesats i kronor	2020	2019	2018
Tierps kommun	21,29	21,29	20,99
Medel för kommunerna i länet	21,67	21,7	21,58

Kommunen har en relativt låg kommunalskatt i förhållande till de övriga kommunerna i länet. Detta är en styrka om det kommer tuffare ekonomiska utmaningar i och med att det kan finnas ett utrymme att höja skatten utan att behöva höja skatten mera än medlet för kommunerna i Länet.

RISK

Borgensåtagande

Miljoner kronor	2020	2019	2018
Borgensförbindelser			
Tierps kommunfastigheter AB	510,0	490,0	385,0
AB Tierpsbyggen	875,0	845,0	845,0
Tierps Energi och Miljö AB	350,0	350,0	250,0
Tierps Fjärrvärme AB	100,2	101,8	88,1
Summa borgensförbindelser egna bolag	1835,2	1786,8	1568,1
Småhus - statliga bostadslån	0,2	0,2	0,3
Föreningar	2,6	2,9	2,9
Summa borgensförbindelser externt	2,8	3,1	3,2
Summa borgensförbindelser	1838,0	1789,9	1571,3

Externa borgensåtaganden är på en mycket låg nivå och innebär ingen större risk för kommunen.

När det gäller borgensförbindelserna gentemot de kommunala bolagen så ligger de på en hög nivå, men ökningen från 2019 till 2020 är enbart 45,3 mnkr eller 2,5 procent.

Ränterisk

	2020	2019	2018
Genomsnittlig ränta	1,0	1,0	1,2
Andel (%) lån med			
rörlig ränta	0,0	18,5	18,5
räntebindningstid 1 till 3 år	38,9	29,6	35,2
räntebindningstid 4 till 5 år	42,6	25,9	20,4
räntebindningstid 6 år eller längre	18,5	25,9	25,9
Andel (%) lån som förfaller till betalning			
under 2021	18,5	22,7	28,6
under 2022 och 2023	20,4	25,0	31,4
under 2024 och 2025	42,6	52,3	40,0
under 2026 eller senare	18,5	0,0	0,0

Ränterisken är inte överhängande då räntorna är låga och huvuddelen av bindningstiden är längre än 3 år. Även refinansieringsrisken får betecknas som låg då huvudparten av den sker 2024 och framåt.

Pension

Miljoner kronor	2020	2019	2018
Individuell del, placeras av anställda	27,6	27,2	25,9
Långfristig pensionsavsättning	104,4	93,8	81,2
Ansvarsförbindelse tidigare pensionssystem	334,0	336,1	347,2
Summa pensionsåtagande	466,0	457,2	454,3
Särskild löneskatt	113,1	110,9	110,2
Summa pensionsåtagande och löneskatt	579,1	568,1	564,5

Ökningen av pensionsåtagandet förklaras av högre pensionsavsättning. Främsta anledningen till det är nya anställningar under 2020. Vid utgången av 2020 är 204,5 miljoner kronor av pensionsåtagandet i ansvarsförbindelsen tryggt i pensionsstiftelse. Det innebär att 340,3

miljoner kronor är återlånade.

KONTROLL

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

Miljoner kronor	2020	2019	2018
Budgetavvikelse Åretsresultat	-24,8	-12,5	-50,4
Prognosavvikelse Årets resultat, augusti	16,5	20,3	-2,8
Budgetavvikelse Nettoinvestering	47,6	39,7	62,0
Prognosavvikelse Nettoinvesteringar, augusti	15,3	21,4	40,0

Budgetavvikelsen för resultatet har försämrats 2020, jämfört med 2019, men den beror till stor del på att beslut om engångskostnader på 39,9 miljoner kronor har tagits i syfte att minska kostnaderna kommande år. Tas hänsyn till detta är den faktiska budgetavvikelsen 2020 + 15,8 miljoner kronor. Det är dock viktigt att fortsatt ha fokus på att anpassa verksamheten efter tilldelad budget.

Prognosavvikelse, dvs skillnaden mellan det faktiska resultatet och det prognosticerade resultatet i samband med delårsrapporten, blev mindre 2020 jämfört med 2019. Eftersom rättelse av väsentligt fel avseende avsättningar till deponier gjordes mot ingående eget kapital, så togs den kostnad för avsättning 2020, som felaktigt gjorts, bort. Därmed förbättrades resultatet 2020.

Budgetavvikelsen för nettoinvesteringarna för 2020 blev 47,6 miljoner kronor det vill säga genomförda investeringar blev 47,6 miljoner kronor mindre än vad som planerats i budgeten. En orsak till detta under 2020 och tidigare år är att alla investeringsprojekt som budgeteras inte hinns med under året. Anledningar till detta kan vara brist på projektledare och tillgängliga entreprenader.

Prognosavvikelsen för nettoinvesteringarna för 2020 blev 15,3 miljoner kronor, vilket är närmare det faktiska utfallet jämfört med åren före. En anledning till detta är utveckling av arbetet med prognoser. Även här beror avvikelsen i första hand på projekt som inte blir klara under året.

Finansiella målsättningar

(procent)	2020	2019	2018
<i>Resultat som andel av skatt och kommunalekonomisk utjämning</i>			
Mål	1,5	1,0	1,5
Utfall	0,0	0,1	-2,5
<i>Soliditet exklusive pensioner i ansvarsförpliktelse</i>			
Mål inte minska 2 år i följd samt över	40,0	40,0	40,0
Utfall	29,7	30,5	37,2
<i>Investeringar</i>			
Mål endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar. Det vill säga där det är rimligt att kostnaderna för investeringarna ska bäras även av kommande generationer.	Uppnås, då ingen ökning av låneskuld er har skett	Uppnås	Uppnås, då ingen ökning av låneskuld er har skett

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige bla beslutat att ett antal finansiella mål ska användas.

Resultatet som andel av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning ska överstiga 1,5 procent, utfallet inklusive jämförelsestörande poster blev – 0,03 procent och därmed skulle inte målet nås. Om jämförelsen istället skulle ta resultatet exklusive jämförelsestörande poster så skulle det bli 3,0 procent vilket är dubbelt så bra som målet.

Målet för kommunens soliditet exklusive pensionsförpliktelse i ansvarsförbindelsen är att den inte ska understiga 40 procent samt inte minska 2 år i rad. Detta uppnås inte då soliditeten 2020 blev 29,7 procent samtidigt som den minskat både 2019 och 2020. Minskningen mellan 2020 och 2019 är dock bara 0,8 procentenheter, vilket är mycket lägre än minskningen mellan 2018 och 2019 som uppgick till 6,7 procentenheter.

Målet att endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar uppnås i och med att ingen ny lånefinansiering har gjorts 2020.

Balanskravsresultat

Högbergsparken en årlig kostnad på 4,4 mnkr för en fastighet med lägenheter som ingen verksamhet nyttjar och kommunen ser ingen användning av den i kommunal verksamhet i framtiden. Därför flyttades tillgången till AB Tierpsbyggen som har bättre möjligheter att hyra ut lägenheterna. De har redan nu hyrt ut cirka 40 av de 54 lägenheterna.

Gamla brandstationen med en årlig kostnad på 2,2 mnkr. Verksamheten flyttade ut hösten 2019 och i maj 2019 beslutade kommunstyrelsen att fastigheten skulle säljas. Först hösten 2020 kunde försäljningen genomföras. Kommunen har konstaterat att hyran under 2020 fram till försäljningen är en omställningskostnad, dvs en kostnad som inte tillfört nytta för verksamheten. Att hyreskostnaden ska betraktas som synnerliga skäl beror på att fastigheten inte har nyttjats av de egna kommunala verksamheterna utan har varit uthyrd till Räddningsnämnden. Fastigheten har aldrig varit en tillgång som kunnat nyttjas för övrig kommunal verksamhet.

Bergis och Tegelbruksgatan är ombyggnadskostnader i lokaler för ensamkommande barn, en verksamhet som har avvecklats. Lokalernas ombyggnad skedde 2015 för att möta en extraordinär flyktingsituation. Så det är avtalet för ombyggnaden i lokalerna som är tagen som omställning eftersom ingen annan verksamhet har nytta av ombyggnaden. Ombyggnationen finansierades inte av Migrationsverkets bidrag eftersom de inte täckte denna typ av kostnader och oavsett så finns numera inga sådana bidrag från Migrationsverket trots att kostnaden kvarstår.

Bergis och Tegelbruksgatan avser ombyggnadskostnader i lokaler för ensamkommande barn. Lokalernas ombyggnad skedde 2015 för att möta en extraordinär flyktingsituation. En verksamhet som numera har avvecklats. Omställningskostnaden avser ombyggnation av lokalerna och eftersom ingen annan verksamhet har nytta av den specifika ombyggnationen som gjordes. Den höjda hyreskostnad som ombyggnationen föranledde finansierades av Migrationsverkets bidrag enbart under tiden som ensamkommande placerades i kommunen. Hyreskostnaden för ombyggnationen kvarstår även efter att verksamheten har avslutats

Omställningskostnad/synnerliga skäl					
	Kostnad 2020		Årlig kostnadssänkning		
Högbergsparken	23 488 778,00	SEK	4 400 000,00	SEK	Skadestånd
Brandstationen	2 088 959,20	SEK	2 200 000,00	SEK	Verksamheten flyttade ut Hösten-19 o skulle sedan försäljas, (beslut KS maj-19)
Varumärket Tierps arena	3 447 222,46	SEK	700 000,00	SEK	Företaget som erhöll 8,5 mnkr för varumärket har gått i konkurs
Bergis, Tegelbruksgatan	11 241 298,75	SEK	339 144,00	SEK	Ombyggnadskostnader - Verksamheten avvecklade
Delsumma	40 266 258,41				
Intäkter Boklok	-240 000,00				
Hyresintäkter från boende Högbergsparken	-196 223,62				
Summa	39 830 034,79	SEK	7 639 144,00	SEK	

Genom att genomföra denna omställning/omstrukturering sänker kommunen sin årliga kostnad för lokaler/tillgångar med 7,6 mnkr .

Väsentliga personalförhållanden

Personalstatistik

Personalfakta

	2020	2019
Medelålder	46	46
Antal tillsvidareanställda	1626	1616
Sjukfrånvaro %	8,3	7,2
Andel kvinnor %	81	81
Antal årsarbetare*	1810	1762

* Antal årsarbetare räknas fram utifrån all arbetad tid, oavsett anställningsform, inklusive frånvaro.

** Exklusive sociala avgifter.

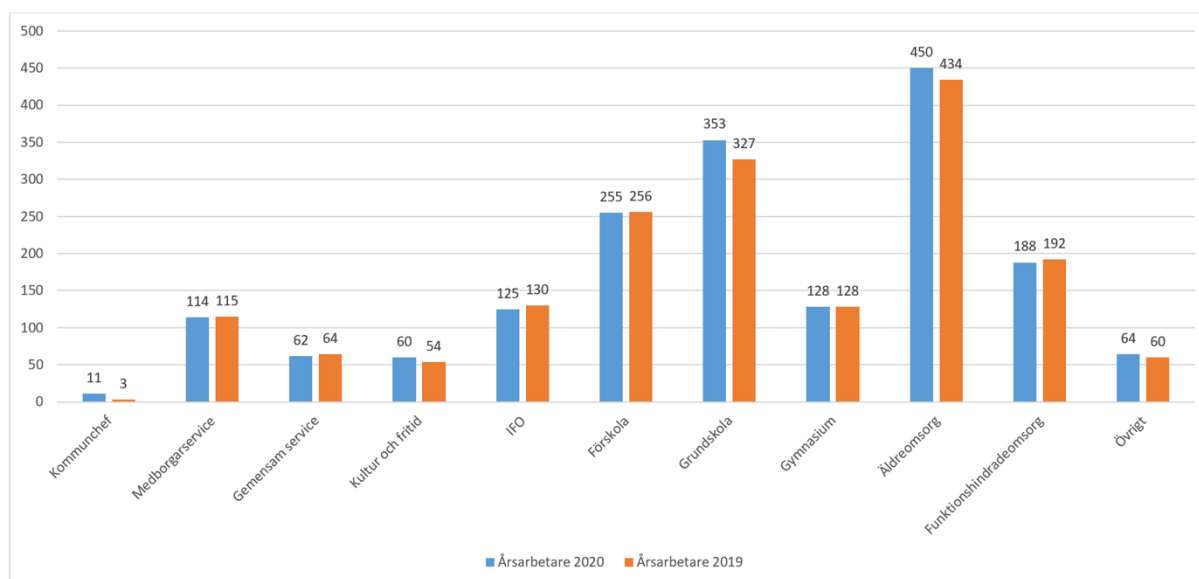
*** Anger antalet lönespecifikationer

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 10 personer från föregående år och antalet årsarbetare har ökat med 48. Sammantaget är det ingen större skillnad från föregående år. Sjukfrånvaron har ökat med en dryg procentenhet.

Årsarbetare fördelat på verksamhet

Nedan redovisas det totala antalet årsarbetare per verksamhet. Antal årsarbetare räknas fram utifrån all arbetad tid, oavsett anställningsform, inklusive frånvaro.

Kommunikationsenheten finns redovisat under kommunchef och låg under medborgarservice i 2019 års redovisning.

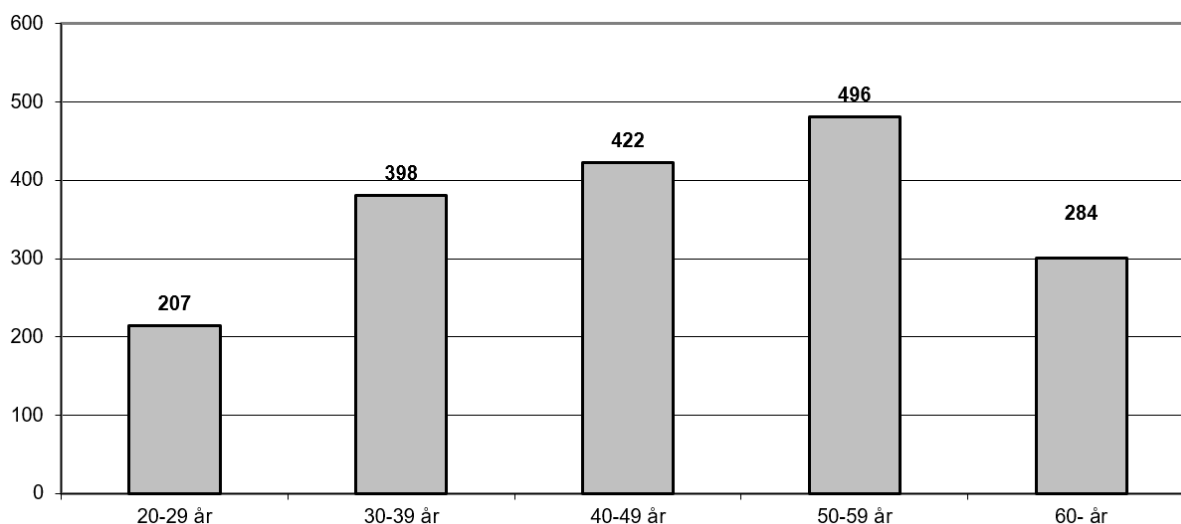

Åldersfördelning

Medelåldern i kommunen är 46 år och är oförändrad sedan 2019. Även andelen kvinnor är oförändrad sedan 2019 och utgör 81 procent.

Nedan återges åldersfördelningen bland månadsavlönade, d.v.s. både tillsvidareanställda och

visstidsanställda, i kommunen.

Kommunens rekryteringsbehov i samband med åldersavgångar kommer att öka för att nå sin kulmen när de som i dag befinner sig i intervallet 50-59 år pensioneras.

Totalt 284 av kommunens medarbetare uppnår pensionsålder (65 år) inom de närmaste fem åren. Pensionsåldern kan dock sträcka sig till 68 år.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har ökat och ligger på 8,3 % av tillgänglig ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron låg på 7,2 för år 2019. Det är dock svårt att jämföra 2020 års sjuktal med tidigare år då alla medarbetare uppmanats vara sjukskrivna för minsta symtom tills de kunnat konstatera att de är smittfria.

Vid en jämförelse av sjukfrånvaron per verksamhet återfinns det högsta sjuktalet inom förskolan. Av den totala sjukfrånvaron utgör långtidssjukfrånvaron 33,3 % vilket kan jämföras med 2019 då långtidssjukfrånvaro uppgick till 48 % av den totala sjukfrånvaron. Detta tyder på att det höjda sjuktalet beror till stor del på korttidsfrånvaro.

Sjukfrånvaron var högst i gruppen 50 år och äldre, där den uppgick till 9,1 procent. Den lägsta sjukfrånvaron fanns i gruppen 29 år och yngre där den uppgick till 7,5 procent. Den totala sjukfrånvaron för kvinnor uppgick till 9,3 procent och för män till 4,6 procent. Den högsta sjukfrånvaron återfanns bland kvinnor som är 50 år och äldre med 10,2 procent.

Långtidssjukfrånvaron, det vill säga, när en person varit sjuk längre än 60 dagar, uppgick för 2020 till 33 procent av den totala sjukfrånvaron. Det är en minskning i jämförelse med 2019 då den var 48 procent. Långtidssjukfrånvaron var högst i gruppen 50 år och äldre, där den uppgick till 37 procent. I åldersgruppen 29 år och yngre var långtidssjukfrånvaron lägst med 21,8 procent. Kvinnors totala sjukfrånvaro ligger på 9,3 procent medan männens ligger på 4,6 procent. Kvinnors långtidssjukfrånvaro ligger på 35 procent och männens ligger på 20,5 procent. Sjukfrånvaron följer rikstrenden. Sjuktalet generellt i landet är högst för kvinnor inom kontaktyrken.

Sjukfrånvaro	2020				2019			
	Totalt	- 29 år	30-49 år	50 - år	Totalt	- 29 år	30-49 år	50 - år
Totalt (%)	8,3	7,5	7,8	9,1	7,2	4,4	6,5	8,8
Kvinnor (%)	9,3	8,6	8,7	10,2	7,9	4,8	7,5	9,3
Män (%)	4,6	5,1	4,3	4,7	4,0	2,9	2,7	6,2
varav								
Långtidssjukfrånvaro*								
Totalt (%)	33,3	21,8	32,8	37,0	48,0	15,5	46,0	55,0
Kvinnor (%)	35,0	24,5	35,5	37,0	48,7	18,1	48,0	54,1
Män (%)	20,5	11,5	11,2	36,2	42,6	1,9	22,7	61,4

*Långtidssjukfrånvaro är när en person varit sjuk längre än 60 dagar.

Sjukfrånvaro i procent per verksamhet

Sjuktal	2020 Kvinnor	2020 Män	2020 Totalt	2020 varav långtids- frånvaro	2019 totalt	2019 varav långtids- frånvaro	2018 totalt	2017 totalt	2016 totalt
Kommunchef	2,7	1,1	2,2	26,2	0	0	3,1	5,3	3,1
Medborgarservice	10,5	2,4	7,6	*	7,1	*	7,1	3,5	7,1
Gemensam service	3,5	2,0	3,2	17,8	4,2	40,9	5,5	6,8	5,4
Kultur och fritid	11,7	4,0	8,4	56,7	10,2	77,9	8,6	4,7	5,0
IFO	9,2	5,8	8,4	43,3	8,1	59,4	8,1	5,0	3,8
Förskola	12,4	4,4	12,2	37,1	9,8	49,8	9,9	8,9	8,7
Grundskola	7,3	7,3	7,3	30,2	6,2	45,5	5,9	4,5	4,9
Gymnasium	5,8	2,8	4,6	24,8	4,2	45,9	5,0	3,5	3,5
Äldreomsorg	11,5	4,8	10,3	32,6	8,4	46,5	8,3	7,5	8,5
Funktionshinderoms.	7,2	4,6	6,6	15,7	5,2	28,1	7,4	6,6	6,7
Totalt	9,3	4,6	8,3	33,3	7,2	48,0	7,5	6,5	6,7

*Långtidsfrånvaron för Medborgarservice är i utdatorapporten uppdelad på samhällsbyggnad och övriga Medborgarservice. För 2020: 24,2 % för Samhällsbyggnad och 45,5 % för övriga Medborgarservice. För 2019: 40,1 % för samhällsbyggnad och 51,9 % för övriga Medborgarservice

Rehabilitering

Då kommunen har hög sjukfrånvaro är det viktigt att intensifiera arbetet med att sänka sjukfrånvaron. Pandemin har dock gjort det svårt att jämföra 2020 års siffror med 2019. Korttidsfrånvaron har av naturliga orsaker varit hög då medarbetare varit hemma för minsta symtom tills de kunnat konstatera att de är smittfria. Kommunen har ca. 100 långtidssjuka, d.v.s. de som varit sjuka över 180 dagar. Ett fortsatt samarbete med försäkringskassan och hälso- och sjukvården har under året bedrivits.

Ett verksamhetsstöd för rehabilitering, ADATO införskaffades 2016, för att cheferna lättare ska kunna hantera sina rehabiliteringar. Sysetmet är till stor hjälp i att följa sjukfall.

Företagshälsovård

Kommunens leverantör av företagshälsovård är Previa AB sedan 1 januari 2017. Under 2020 gjordes en upphandling av företagshälsovård vilket resulterade i att kommunen och de kommunala bolagen även fortsatt har Previa som leverantör.

Kostnad för företagshälsovård under 2020

Kostnaden för företagshälsovård har under 2020 uppgått till 451 tkr, den har ökat något från

2019 då kostnaden uppgick till 375 tkr. Under många år har kostnaden sänkts då HR utför fler tjänster som tidigare köptes från företagshälsovården. Sjukvårdskostnaderna har överförts helt till hälso- och sjukvården. Kostnader per år: 2018: 819 tkr, 2017: 819 tkr och 2016: 1,6 mkr.

Arbetsmiljö

Kommunen ska verka för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

En god arbetsmiljö präglas bland annat av stor delaktighet och en rimlig arbetsbörda. Ledarskapet såväl som medarbetarskapet är i detta avseende viktigt. De partsgemensamma samverkansgrupperna hanterar både medbestämmandefrågor och arbetsmiljöfrågor. De är tillika skyddskommittéer.

Det är viktigt att följa den forskning som kan omsättas i verksamheten för att skapa hälsosamma arbetsplatser.

Tierps kommun har under 2017 och 2018 deltagit i ett forskningsprojekt där medarbetare från förskoleverksamheten som identifierats vara i riskzonen för ohälsa på grund av stress erbjuds att ingå i s.k. ”Reflekterande kollegiala samtalsgrupper”. Forskningsprojektet var en förstudie som SKL och Linnéuniversitetet drevit. Samtliga HR-konsulter har utbildats till handledare i metodiken. Syftet är att hitta strategier för att motverka stress och fånga organisatoriska lösningar för att förebygga stress i arbetsmiljön. Resultatet av det totala forskningsprojektet som presenterades av SKL under hösten 2018 var mycket positivt. Under 2019 och 2020 har grupper genomförts av HR inom förskolan och kostorganisationen.

Under december 2018 anslöt sig Tierps kommun till ett forskningsprojekt som drivs av Uppsala universitet. Projektet bygger på aktuell forskning kring faktorer som skapar hälsosamma arbetsmiljöer. Metoden kallas STAMINA och är ett strukturerat tidseffektivt arbetssätt med tillhörande metoder för ett inkluderande arbetsliv. Projektet startade i januari 2019. Varje chef får hjälpmedel att tillsammans med sina medarbetare åstadkomma ett systematiskt arbetsmiljö- och verksamhetsarbete. Det första sammantagna resultatet av forskningsprojektet för Tierps kommun är framtaget. I en jämförelse mellan mätningarna i juni och december 2019 kan man skönja en positiv utveckling. Fler medarbetare har lämnat positiva svar kopplat till påverkansmöjligheter och huruvida de upplever sin arbetssituation positivt. Många arbetsgrupper har genomfört STAMINA digitalt trots Pandemin. Utbildningar för chefer som har behov av att lära sig metoden kommer att hållas under 2021.

Under 2016 infördes datasystemet KIA för rapportering av olycksfall och tillbud. Systemet har under året utvecklats och arbetet kommer att fortgå under kommande år. Systemet och hanteringen av rapporteringen har haft stora utvecklingsbehov för att fungera optimalt. Ett omfattande arbete har genomförts under 2019 och 2020 för att få systemet att fungera ändamålsenligt.

Policy för lika rättigheter och möjligheter

Policy för lika rättigheter och möjligheter beslutades av Kommunfullmäktige 2019-09-17. Till policyn finns en rutin för hantering av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling.

Uppföljning av Arbetsmiljöpolicy och Policy för lika rättigheter och möjligheter

I november/december 2020 genomförde HR en enkätundersökning avseende kränkande särbehandling, sexuella trakasserier, diskriminerande trakasserier samt upplevelser av arbetsmiljön riktad till samtliga medarbetare. Enkäten besvarades av 629 personer, varav 45 identifierade sig som chef/arbetsledare.

Resultatet presenteras i en rapport som är en uppföljning av målen och intentionerna i ”Policy för lika rättigheter och möjligheter” samt ”Arbetsmiljöpolicy för Tierps kommun”. Den ska även utgöra ett beslutsunderlag och stöd för kommunledningen i dess arbete med att

säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö i Tierps kommun. Rapporten har delgivits förhandlingsdelegationen och kommunstyrelsen.

Arbetsmiljöverkets inspektion av kommunens årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöverket har under december 2020 inspekterat hur kommunen arbetar med årlig uppföljning av sitt systematiska arbetsmiljöarbete. Syftet med tillsynen är att kommunen ska säkra att styrningen av arbetsmiljöarbetet fungerar så att det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas, positiva effekter uppnås och att ohälsa samt olyckor förebyggs i verksamheten.

Inspektionen har skett i tre steg. Ett inledande möte med ledningen, sedan ett antal stickprovsinspektioner inom förskolan och sist ett återkopplingsmöte där en redogörelse lämnats för vad arbetsmiljöverket sett under inspektionen. Revisionsrapporten kom i februari 2021 och kommer att föranleda ett antal åtgärder som arbetsmiljöverket ålagt kommunen att vidta. En uppföljning kommer att göras i början av 2022.

Uppföljning av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete

En uppföljning av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete har genomförts via en enkätundersökning under november/ december 2020 riktat mot samtliga chefer som har delegerat arbetsmiljöansvar. Resultatet måste dock kompletteras för att uppfylla arbetsmiljöverkets krav om att skyddsombuden ska involveras i uppföljningen samt att en handlingsplan ska upprättas på varje verksamhetsområde samt på aggregeras nivå.

Friskvård

Syftet med friskvård är att förebygga och främja medarbetarnas hälsa, såväl fysiskt som psykiskt. Kommunens friskvårdsbidrag har från och med 2021 höjts från 500 kr till 1500 kr.

Kommunens fritidsförening, Positiva klubben, erbjuder aktiviteter till kommunens samtliga medarbetare med fokus på ökad trivsel och gemenskap. Aktiviteterna som anordnats är kulturarrangemang, motionsutövning och studieverksamhet. Föreningen finansieras med bidrag från kommunen.

Kompetensförsörjning

Under 2018 beslutade kommunstyrelsen att anta en strategi för kompetensförsörjning. Syftet med strategin för kompetensförsörjning är att Tierps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och därmed klara framtida kompetensförsörjning. Strategin för kompetensförsörjning omfattar Tierps kommuns verksamheter. Handlingsplaner för de specifika områdena har utarbetas. Arbetet med att omsätta strategin i praktisk handling har pågått sedan strategin beslutades. Strategin kommer att revideras under våren 2021.

I strategin finns även varumärket för Tierps kommun:

I Tierps kommun säkerställs att rätt person finns på rätt plats, att var och en vet vad som ska göras och älskar att göra det. Kontaktvägarna är nära både internt i organisationen och gentemot övriga samhällsfunktioner. Närheten till universitet och högskolor ger goda utvecklingsmöjligheter. Det är lätt att pendla till och från Tierp.

För att bli en attraktiv arbetsgivare krävs ett ständigt pågående arbete för att möta de krav som framtidens medarbetare ställer i sina val av arbetsgivare. Ett positivt arbetsklimat och möjlighet att nå balans i livet mellan arbete och fritid är två faktorer som väger tungt i attitydmätningar. I strategin för kompetensförsörjning finns viktiga områden medtagna som framkommit i forskning och vid attitydmätningar. SKL har formulerat nio strategier för att möta rekryteringsutmaningen. Det handlar om att använda kompetenser rätt, bredda rekryteringar, förlänga arbetslivet, marknadsföra jobben, skapa engagemang, utnyttja teknik, underlätta lönekarriär, visa på karriärmöjligheter och låta fler jobba mer. Dessa strategier har vävts in i denna strategi. SKR har under senare delen av 2020 reviderat sin strategi. Den

kommer att utgöra basen för kommande strategi för kommunen.

Kommunens värdeord, Respekt, Ansvar, Framtidstro, Kundfokus och Mod ska ständigt genomsyra det dagliga arbetet.

Kompetensutveckling

Kommunen har som målsättning att vara en utvecklande och attraktiv arbetsplats. Medarbetarnas samlade kompetens är en av kommunens viktigaste resurser och en förutsättning för att fullgöra sina åtaganden.

Under 2020 har pandemin medfört att kompetensutvecklingarna blivit digitala. Det positiva är att de är lättåtkomliga och billiga. Medarbetarnas möjlighet till utveckling är en avgörande faktor för att behålla och attrahera medarbetare.

Löneprocessen

Överläggningar inför löneöversyn 2020 påbörjades i december 2019. För samtliga förbund, utom Kommunal, Vision, Ledarna och och SSR, avslutades avstämningarna i april. De nya lönerna betalades ut i april. På grund av pandemin blev de centrala förhandlingarna för AKV (Vision, Ledarna och och SSR) och Kommunal framflyttade till hösten. Avtalen blev klara i början av november och de nya lönerna kunde efter överläggningar och avstämningar betalas ut i december. För AKV gällde retraktiv lön från april och för Kommunal från november. Under 2020 har en ny Lönepolicy tagits fram och behandlats i förhandlingsdelegationen i december. Den kommer att gå upp för beslut till KS i mars 2021.

Redovisning från TKAB

AB Tierpsbyggen (ABTB)

9 Personal			
9:1 Medeltalet anställda	Antal anställda	109	107
	– varav kvinnor	57	55
Könsfördelning bland ledande befattningshavare	Styrelseledamöter	5	5
	– varav kvinnor	40%	40%
	VD och andra ledande befattningshavare	7	8
	– varav kvinnor	29%	38%
9:2 Personalkostnader			
Löner och andra ersättningar	Styrelse och VD	1 266	1 249
	Övriga anställda	41 307	40 275
Sociala kostnader	Sociala kostnader – exkl. pensionskostnader	13 373	13 767
	Pensionskostnader VD/Styrelse	358	397
	Pensionskostnader övrig personal	3 074	3 047
Övriga personalkostnader	Kostnadsersättningar	32	33

9 Personal			
	Övriga personalkostnader	973	1 519
	Summa	60 383	60 287

Friskvård

Den totala sjukfrånvaron var 7,5% (5,9%) 2020. Korttidssjukfrånvaron var 3,7% (2,9%) och långtidssjukfrånvaron 3,8% (3,0%).

Redovisning från Tierps Energi & Miljö AB

Personal

Per sista december var 57 personer anställda varav 14 kvinnor och 43 män vilket innebär att vi är 25% kvinnor i organisationen.

Medelåldern är 46 år. Sjukfrånvaron 5,79 %

Könsfördelning ledande befattningar: Styrelsen 2 st kvinnor av 10 ledamöter och ledningen 2 st kvinnor av 4 personer

Förväntad utveckling

Pandemin innebar under våren 2020 en snabb och kraftig nedgång i produktion och sysselsättning, såväl i Sverige som i omvärlden. Verksamheten i kommuner och regioner fick ställa om i rekordfart och pandemin har inneburit stora utgifter. Ekonomin har sedan dess vänt uppåt, men i vilken takt som återhämtningen kommer att fortgå är fortfarande osäkert. Även om kunskaperna om pandemin har ökat, finns fortfarande en betydande osäkerhet inför framtiden.

Det är svårt att förutse vad pandemin framöver kommer innebära för Tierps kommun. Exempel på konsekvenser som går att urskilja är ökad kostnad för hemsändningsbidrag samt ökade kostnader för livsmedel då många livsmedelsleverantörer är påverkade av pandemin. Inom vård-och omsorg leder pandemin till ökade personalkostnader. Tierpsbyggen har kunnat urskilja att efterfrågan på lokaler att hyra är lägre än tidigare. Pandemin har inneburit ett ökat söktryck på vuxenutbildningen, det kan medföra ökade kostnader framöver. Pandemin innebär även konsekvenser för besöksnäringen i kommunen.

Kostnaderna för försörjningsstöd kan öka kommande år, en anledning är att pandemin har försämrat situationen för de som redan står långt ifrån arbetsmarknaden. Statliga neddragningar av Arbetsförmedlingen medför dessutom att kommunerna får ta större ansvar för arbetsmarknadsfrågor.

De långsiktiga utmaningar kommunerna hade innan pandemin kvarstår. De stora utmaningarna framöver delas med många andra kommuner runt om i landet. Det är främst ekonomi i balans, kompetensförsörjning, digitalisering och hållbar utveckling

För att kunna möta dessa utmaningar på bästa sätt krävs en ökad samverkan mellan kommunerna i länet och Region Uppsala. Ett exempel är den gemensamma IT-nämnden för fem kommuner i länet; Tierp, Östhammar, Heby, Älvkarleby och Knivsta. Nämnden möjliggör nya samarbeten när det gäller digitalisering. Även samverkan under paraplyet C-tillsammans kommer möjliggöra ökad samverkan på flera områden.

Andelen äldre, men också barn och unga ökar i snabbare takt än den arbetsföra befolkningen. Det gör att fler behöver bland annat vård och omsorg, men också att bristen på arbetskraft befars bli stor i såväl kommuner och regioner som näringslivet i stort.

Den framtida kompetensförsörjningen är en stor utmaning. Tierps kommun behöver vara attraktiv som arbetsgivare för att attrahera rätt kompetens, men också arbeta aktivt för att lyckas bibehålla kompetensen. Det kommer finnas ett stort rekryteringsbehov av flera yrkesgrupper, bland annat av förskolelärare, lärare och olika yrkeskategorier inom vård- och omsorg. Inom vård och omsorg är det redan idag brist på formellt utbildad kompetens inom de olika yrkeskategorierna och andelen äldre i befolkningen kommer som framgår ovan öka framöver.

Vårdtyngden ökar inom äldreomsorgen och funktionshindradeomsorgen. Det kräver mer anpassad verksamhet avseende specifik omvårdnad, men också ökad kompetens och ökade personalresurser. Det kommer pågå ett fortsatt arbete med implementering av välfärdsteknik, både i form av arbetstekniska hjälpmedel men också i syfte att höja kvalitén och bredda utbudet av digitala tjänster för kunderna. Arbetet med effektiv och nära vård 2030 kommer intensifieras. Det pågår regionala och nationella satsningar för att vården ska bli mer nära och patienten ska kunna vara mera delaktig i sin egen vård.

Revidering av lagstiftningen inom Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kommer att påverka kommunens verksamhet från och med 1 januari 2022.

Tierps kommuns folkmängd ökar. Etablering av privata aktörer inom bostadsmarknaden kommer kunna möta en viss del av behovet av bostäder men för att kunna fortsätta växa krävs att beslutade expansioner färdigställs. Det behövs fortsatt planering för bostäder och företagsetableringar och därmed också utbyggnad av den kommunala servicen. Det finns behov av lokaler inom skola och förskola, men det är viktigt med en långsiktig planering innan byggnationerna genomförs. Det är en utmaning för Tierps kommun att tillväxten inte går i den takt som omvärlden och marknaden efterfrågar.

Det är fortsatt hög efterfrågan på hyresrätter i kommunen. Det statliga investeringsstödet innebär att Tierps kommunfastigheter AB kommer kunna bygga nya hyresrätter.

En ökad inflyttning till kommunen medför ännu större behov av förskoleplatser och utbildningsplatser vid kommunens grundskolor. Antalet ungdomar i gymnasieåldern minskar dock framöver, det innebär en osäkerhet om elevantalet inför 2021-2022 på den kommunala gymnasieskolan, Högbergsskolan.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, menar att det kommer att krävas prioriteringar för att möta välfärdens och därmed skolans utmaningar. Nya och innovativa arbetssätt, tillgängliga resurser och medarbetarnas kompetens behöver tillvaratas på bästa möjliga sätt. De investeringar och satsningar som görs på skolan måste vara ansvarsfulla och hållbara.

Kultur, friluftsliv och träning ligger i tiden, det har betydelse för folkhälsan. Det finns behov av ytterligare renoveringar när det gäller idrotts- och fritidsanläggningar i kommunen. Fritidsgårdarnas förebyggande och långsiktiga arbete i samverkan med skola, socialtjänst, föreningsliv, studieförbund och polis för skapa trygghet och framtidstro är ännu mera viktigt framöver.

Medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet i det lokala samhällets utveckling blir allt viktigare för kommuner och regioner. Både för att skapa tillit till det demokratiska systemet men även för att utveckla ett hållbart samhälle. Tierps kommun kommer även framöver att behöva arbeta med medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet, bland annat i form av politiska beredningar och medborgardialoger.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Miljoner kronor	Not	Kommunkoncernen*		Kommunen		
		2020	2019	Budget	2020	2019
Verksamhetens intäkter	3	530,9	482,1	340,7	358,1	329,3
Verksamhetens kostnader	4, 10	-1 685,6	-1 639,0	-1 591,2	-1 643,5	-1 572,8
Avskrivningar	5	-138,2	-91,3	-26,1	-29,5	-24,9
Verksamhetens nettokostnader		-1 293,0	-1 248,3	-1 276,6	-1 314,9	-1 268,4
Skatteintäkter	6	884,1	882,8	897,8	884,1	882,8
Generella statsbidrag och utjämning	7	428,9	383,0	409,4	428,9	383,0
Verksamhetens resultat		20,0	17,5	30,6	-1,9	-2,6
Finansiella intäkter	8	2,2	3,7	6,5	8,1	9,4
Finansiella kostnader	9	-29,1	-27,5	-12,7	-6,5	-5,8
Resultat efter finansiella poster		-6,9	-6,3	24,4	-0,4	0,9
Extraordinära poster		-	-	-	-	-
Årets resultat	11	-6,9	-6,3	24,4	-0,4	0,9

* Koncerninterna ekonomiska förhållanden framgår av not 28

Balansräkning

Miljoner kronor	Not	Kommunkoncernen*		Kommunen	
		2020	2019	2020	2019
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	12	0,9	5,0	0,9	4,9
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggning	13	2 143,0	2 164,6	520,3	512,1
Maskiner och inventarier	14	423,6	401,5	39,1	39,4
Övriga materiella anläggningstillgångar		36,6	52,6	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar	15	224,3	224,3	317,9	317,9
Summa anläggningstillgångar		2 828,5	2 848,0	878,2	874,4
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	16	16,0	16,8	16,0	16,8
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd m.m.	17	27,8	26,9	21,9	21,5
Fordringar	18	224,3	156,2	179,2	214,3
Kortfristiga placeringar					
Kassa och bank	19	59,0	2,3	59,0	0,3
Summa omsättningstillgångar		311,2	185,4	260,1	236,1
Summa tillgångar		3 155,7	3 050,3	1 154,3	1 127,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	20				
Årets resultat		-6,9	-6,3	-0,4	0,9
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		407,5	413,1	343,3	342,4
Summa eget kapital		400,6	406,8	342,9	343,3
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	21	135,5	121,0	129,7	116,6
Andra avsättningar	22	83,4	86,4	66,6	69,8
Skulder					
Långfristiga skulder	23	2 145,0	2 128,0	276,3	322,0
Kortfristiga skulder	24	391,2	308,0	338,8	275,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		3 155,7	3 050,3	1 154,3	1 127,2
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	25	210,6	221,2	210,6	221,2
Övriga ansvarsförbindelser	26	1 838,9	1 790,7	1 838,0	1 789,9
Leasingkontrakt/hyresavtal	27	58,0	128,7	58,0	128,7
Summa panter och ansvarsförbindelser		2 107,4	2 140,6	2 106,6	2 139,8

* Koncerninterna ekonomiska förhållanden framgår av not 28

Kassaflödesanalys

Miljoner kronor	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2020	2019	2020	2019
Löpande verksamhet					
Årets resultat		-6,9	-6,3	-0,4	0,9
Justering för övr ej likviditetspåverkande poster	29	171,9	114,3	47,5	46,7
Övriga likviditetspåverkande poster	30	-6,9	-8,4	-6,9	-3,5
Poster som redovisas i annan sektion	31	-9,5	2,5	-8,4	-1,2
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		148,5	102,1	31,7	38,1
Ö (-) / M (+) av förråd m m		-0,9	-1,6	-0,4	-1,1
Ö (-) / M (+) av kortfristiga fordringar		-0,4	-35,7	35,2	-63,2
Ö (+) / M (-) av kortfristiga skulder		15,5	-79,2	63,2	-5,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten		162,7	-14,4	129,7	-31,3
Investeringsverksamhet					
Investeringar i immateriella anl.tillgångar	12	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Investeringar i materiella anl.tillgångar	13,14	-129,2	-328,0	-36,9	-63,9
Försäljning av materiella anl.tillgångar	13,14	21,5	1,9	12,2	1,8
Investering i finansiella tillgångar	15	-3,4	0,0	-3,4	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		3,4		3,4	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-107,8	-326,2	-24,9	-62,3
Finansieringsverksamhet					
Nyupptagna lån		49,6	266,0	0,0	46,0
Amortering av skuld		-47,8	-1,6	-46,0	0,0
Ökning av långfristiga fordringar		0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av långfristiga fordringar		0,0	0,2	0,0	0,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1,8	264,6	-46,0	46,2
Bidrag till infrastruktur					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur				0,0	-4,9
Periodens kassaflöde		56,7	-76,0	58,8	-47,4
Likvida medel vid årets början		2,3	78,3	0,3	47,7
Likvida medel vid periodens slut		59,0	2,3	59,0	0,3
Förändring likvida medel		56,7	-76,0	58,8	-47,4

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal redovisning och bokföring samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Rättelse av väsentliga fel

Rättelse av väsentligt fel avseende avsättning för återställande av deponier har gjorts efter att belopp för återställande tagits fram genom projektering av externa experter 2020. Ingående avsättning har justerats med 56,5 miljoner kronor mot eget kapital. Se vidare not 20 och 22.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag

Bolag	Ägarandel
Tierps kommunfastigheter AB	100%
AB Tierpsbyggen	100%
Tierps Energi och Miljö AB	100%
Tierps Fjärrvärme AB	100%

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret.

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag där kommunen har minst 20 procent inflytande. Underlag för koncernredovisningen är preliminära balans- och resultaträkningar för kommunen och bolagen. Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Interna transaktioner mellan bolagen, samt interna transaktioner mellan bolagen och kommunen har i allt väsentligt eliminerats. För koncerninterna mellanhavanden se not 28.

Anläggningstillgångar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 47 300 kr (ett helt prisbasbelopp) och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar. Samtliga immateriella tillgångar är förvärvade. Samtliga finansiella tillgångar är avsedda att innehas eller brukas stadigvarande.

Anskaffningsvärde

Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänförs till.

Avskrivning

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. För tillgångar med identifierbara komponenter med olika nyttjandeperioder, där varje komponents värde uppgår till minst 500 000 kr, tillämpas komponentavskrivning. Avskrivning påbörjas när tillgången tagits i bruk.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider nyttjas normalt i kommunen.

Immateriella tillgångar	5 - 10 år
Byggnader och tekniska anläggningar	5 - 99 år
Bilar och andra transportmedel	5 - 10 år
Maskiner	5 år
Datautrustning	3 år
Övriga inventarier	5 - 10 år

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar).

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta. Kommunen har inga kortfristiga placeringar. Tomter för försäljning värderas kollektivt per exploateringssteg där totala utgifterna fördelas per tomt utifrån yta. I anskaffningsvärdet ingår mark, andel av projektering och direkta utgifter för åtgärder på tomtmarken.

Skulder och avsättningar

Offentliga bidrag till investeringar redovisas som en förutbetalad intäkt och periodiseras över samma tid som investeringen som bidraget tillhör. Avsättningar för pensioner värderas enligt RIPS och RKR R10. Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baserar sig på projektering av externa experter som gjordes under 2020. Kalkylen kommer därefter uppdateras och nuvärdesberäknas årligen.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Kapitalkostnaderna beräknas från och med 1995 enligt real annuitetsmetod för investeringar gjorda till och med 2015. För investeringar gjorda från och med 2016 beräknas kapitalkostnaderna enligt nominell metod. Kalkylräntan för kapitalkostnaderna är 1,5 %. Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 40,15% som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader. Kostnader för IT interndeberas utifrån självkostnad och verkligt nyttjande. Gemensam central administration som ekonomi, personal och upphandling fördelas inte ut på de olika verksamheterna.

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller kassaflödesrapporten. Som jämförelsestörande post betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mkr.

Exploatering

Fördelning mellan tillgångsslag görs utifrån ytandel i detailsplan. Bokfört värde sålda tomter beräknas utifrån andelen av ytan för den sålda tomten i förhållande till ytan för samtliga tomter i exploateringsobjektet.

Andra avsättningar

För andra avsättningar som avser framtida utgifter som beräknats till dagens penningvärde, nuvärdesberäknas beloppet. Räntesatsen som används motsvarar kommunens genomsnittliga upplåningsränta.

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 3 verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	14,3	16,9	14,3	16,9
Taxor och avgifter	128,5	48,8	35,7	36,3
Hyror och arrenden	178,6	142,9	69,8	72,9
Bidrag	126,3	111,3	125,9	111,2
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	67,7	72,1	85,8	77,6
Realisationsvinster	2,0	1,2	8,4	1,2
Övriga intäkter	9,3	84,2	16,8	12,4
Aktiverat arbete för egen räkning	4,2	4,8	1,3	0,9
Verksamhetens intäkter	530,9	482,1	358,1	329,3

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 4 verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	993,2	962,1	899,1	869,5
Pensionskostnader	69,6	70,4	66,2	67,0
Material	98,8	96,5	49,2	46,1
Lämnade bidrag	53,2	52,5	53,2	52,5
Köp av huvudverksamhet	154,0	166,5	172,1	166,5
Bränsle energi vatten	7,1	0,0	8,6	8,9
Lokal- och markhyror	4,2	2,5	244,7	213,5
Konsulttjänster	24,9	24,7	24,9	29,5
Övriga verksamhetskostnader	280,6	263,0	125,5	119,4
Reaförluster och utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Bolagsskatt	0,0	0,8	-	-
Verksamhetens kostnader	1 685,6	1 638,9	1 643,5	1 572,8

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 5 Av- och nedskrivningar				
Avskr immateriella tillgångar	0,8	1,1	0,8	1,127
Avskr mark, byggnader o tekn anl	77,6	68,6	17,6	15,8
Avskr maskiner o inventarier	29,3	20,9	6,9	7,2
Avskr fordon	0,4	0,4	0,4	0,4
Nedskrivningar	30,1	0,4	3,8	0,4
Summa avskrivningar	138,2	91,3	29,5	24,9

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 6 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	904,4	891,4	904,4	891,4
Preliminär avräkning innevarande år	-15,1	0,5	-15,1	0,5
Slutavräkningsdifferens föregående år	-5,2	-9,1	-5,2	-9,1
Summa skatteintäkter	884,1	882,8	884,1	882,8

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	268,3	272,1	268,3	272,1
Kostnadsutjämningsbidrag	29,6	25,4	29,6	25,4
Regleringsbidrag/-avgift	21,6	14,8	21,6	14,8
Bidrag för LSS-utjämning	15,1	16,1	15,1	16,1
Kommunal fastighetsavgift	50,1	47,5	50,1	47,5
Övriga generella bidrag från staten	44,1	7,1	44,1	7,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	428,9	383,0	428,9	383,0

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 8 Finansiella intäkter				
Utdelningar på aktier och andelar	0,1	0,0	0,4	0,4
Ränteintäkter	0,8	0,2	0,0	0,1
Borgensavgifter	0,0	0,0	5,9	5,3
Övriga finansiella intäkter*	1,3	3,6	1,8	3,7
Summa finansiella intäkter	2,2	3,7	8,1	9,4

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 9 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på lån	25,3	24,9	2,8	2,6
Ränta på pensionsavsättningar	3,3	2,7	3,3	2,7
Övriga finansiella kostnader*	0,5	0,0	0,5	0,6
Summa finansiella kostnader	29,1	27,5	6,5	5,8

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 10 Jämförelsestörande poster				
Kostnader för:				
Förtida uppsägnings av hyresavtal för lokaler				
- Bäggeby/Bergis dnr 2020/537 o dnr 2020/538	11,2		11,2	
- Högbergsparken, dnr 2020/535	23,5		23,5	
- Gamla brandstation, dnr 2020/660	2,1	0,0	2,1	-
Nedskrivning immateriell anläggningstillgång	0,0	0,0		-
- Namnavtal, Tierps Arena	3,4	0,0	3,4	-
Summa jämförelsestörande poster	40,3	0,0	40,3	0,0
Beloppet ovan minskat för hyresintäkter om 0,436 mkr, dvs 39,830 mkr betraktas som omställningskostnader. Dessa jämförelsestörande poster påverkar minskar resultatet och därmed det egna kapitalet med 40,3 mkr.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 11 Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkning	-6,9	-6,3	-0,4	0,9
Realisationsvinster			-8,4	-1,2
Justerat resultat enligt balanskrav	-6,9	-6,3	-8,8	-0,3

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 12 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående ack. anskaffningsvärde	15,3	22,7	15,1	14,9
Årets investeringar	0,2	0,2	0,2	0,2
Utgående ack. anskaffningsvärde	15,5	22,8	15,2	15,1
Ingående ack. avskrivningar	-10,3	-16,6	-10,1	-9,0
Årets avskrivningar	-0,8	-1,2	-0,8	-1,1
Årets nedskrivning	-3,4	0,0	-3,4	0,0
Utgående ack. Avskrivningar	-14,5	-17,8	-14,3	-10,1
Utgående bokfört värde	0,9	5,0	0,9	4,9
<i>Varav</i>				
Namnavtal Tierps Arena	0,0		0,0	3,8
Ärendehanteringssystem	0,2		0,2	0,3
Kommunens hemsida	0,1		0,1	0,2
Tidmätningssystem	0,0		0,0	0,1
Uppgrad GIS-miljö	0,4		0,4	0,5
Digitalisering besöksnäring	0,2		0,2	0,1
Inkråmsgoodwill	0,1	5,2		
Summa	1,0		0,9	4,9
Genomsnittlig nyttjandetid	2,8 år	5,8 år	2,3 år	5,2 år

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 13 Mark byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående ack. anskaffningsvärde	3 600,0	3 339,4	1 450,1	1 395,3
Årets investeringar	66,0	284,5	29,6	54,8
Årets investeringsinkomster		0,0	0,0	0,0
Utgående ack. anskaffningsvärde	3 666,0	3 623,9	1 479,6	1 450,1
Ingående ack. avskrivningar	-1 381,9	-1 321,4	-937,9	-921,5
Årets avskrivningar	-77,6	-62,5	-17,6	-15,8
Årets nedskrivning	-5,3	-0,4	-0,3	-0,4
Årets uppskrivning/sålt/utrangerat	-29,3	-4,0	-3,5	-0,2
Överföring från eller till annat slag av tillgång	7,8	-18,4	0,0	0,0
Utgående ack. Avskrivningar	-1 486,3	-1 406,6	-959,3	-937,9
Utgående bokfört värde	2 179,6	2 217,3	520,3	512,2
<i>Varav</i>				
Markreserv	53,3	52,5	53,3	52,5
Verksamhetsfastigheter	649,5	667,6	221,1	232,7
Publika fastigheter	176,4	122,6	176,4	122,6
Övriga fastigheter	0,3	0,4	0,3	0,4
Fastigheter för affärsverksamhet	1 083,5	1 101,1	14,0	14,9
Pågående ny/ombyggnad	216,7	273,2	55,2	89,1
Summa	2 179,6	2 217,3	520,3	512,2
Genomsnittlig nyttjandetid	35 år	29 år	32,4 år	20,5 år

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 14 Maskiner och inventarier				
Ingående ack. anskaffningsvärde	771,8	721,0	240,2	231,1
Årets investeringar	52,4	60,9	7,4	9,1
Utgående ack. anskaffningsvärde	824,2	781,9	247,6	240,2
Ingående ack. avskrivningar	-362,8	-353,2	-200,8	-192,9
Årets avskrivningar	-26,7	-27,2	-7,3	-7,6
Årets nedskrivning	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Utgående ack. Avskrivningar	-389,6	-380,3	-208,3	-200,8
Årets uppskrivning/sålt/utrangerat	-11,0	-0,4	-0,3	-0,4
Utgående bokfört värde	423,6	401,2	39,1	39,4
<i>Varav</i>				
Transportmedel	2,0	2,4	2,0	2,4
Maskiner	1,3	1,4	1,3	1,4
Inventarier	416,4	394,6	31,9	32,4
Förbättringsutgifter	0,1	0,2	0,1	0,2
Konstverk	3,0	2,9	3,0	2,9
Pågående ny/ombyggn	0,9		0,9	
Summa	423,6	401,5	39,1	39,4
Genomsnittlig nyttjandetid	15 år	15 år	5,2 år	5,2 år

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 15 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier Tierps Kommunfastigheter AB	0,0	0,0	53,8	53,8
Aktier Tierps Energi och Miljö AB	0,0	0,0	39,9	39,9
Aktier övriga bolag	0,0	0,0	0,0	0,0
Andelar Kommuninvest	14,6	14,6	14,6	14,6
Placering Uppsala läns pensionstiftelse inkl förutbet löneskatt*	207,9	207,9	207,9	207,9
Långfristig fordran Örbyhus golfklubb	1,8	1,8	1,8	1,8
Övrig långfristig fordran	0,0	0,1	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	224,3	224,4	317,9	317,9
* För att trygga det pensionsåtagande som kommunen har för sina medarbetare beslutade kommunfullmäktige år 2012 (Kf § 158) att Tierpska ingå i stiftelsen "Uppsala läns pensionsstiftelse". Marknadsvärdet uppgick den 31 december 2020 till 204,5 mnrk exkl löneskatt.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 16 Bidrag till statlig infrastruktur				
Medfinansiering Citybanan	7,9	8,4	7,9	8,4
Årets upplösning	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Medfinansiering trafikverket, väg 292	8,9	9,3	8,9	9,3
Årets upplösning	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Utgående bokfört värde	16,0	16,8	16,0	16,8

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 17 Förråd m.m.				
Persondatorer	7,2	6,2	7,2	6,2
	0,0	0,0		
Tomtmark till försäljning*	14,7	15,3	14,7	15,3
Varulager	5,9	5,4	-	-
	0,0	0,0		
Utgående bokfört värde	27,8	26,9	21,9	21,5
* Varav Siggbo 12,3 mkr och övrig tomtmark 2,4 mkr per 202012.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 18 Fordringar				
Kundfordringar	50,5	10,1	26,9	14,4
Fordran mervärdesskatt	10,4	12,1	10,4	12,1
Övriga skattefordringar	42,6	40,0	42,3	39,6
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	69,7	57,9	83,7	89,3
Övriga kortfristiga fordringar	51,1	36,0	15,9	58,9
Utgående bokfört värde	224,3	156,2	179,2	214,3

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 19 Kassa och bank				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Bank	59,1	2,3	59,1	0,3
Utgående bokfört värde	59,1	2,3	59,1	0,3

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 20 Eget kapital				
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	-	469,6	-	398,9
Rättelse av fel av avsättning till deponier	-	-56,5	-	-56,5
Årets resultat	-	-6,3	-	0,9
Utgående balans	-	406,8	-	343,3
Rättelse av fel avseende avsättning till deponier har gjorts mot ingående eget kapital 2020 efter utredning/projektering över deponier.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 21 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	121,1	104,1	116,6	100,9
Nyintjänad pension, varav	1,4	15,0		13,8
- förmånsbestämd ålderspension	0,0	13,6		13,6
- särskild avtalspension	0,0	0,1		0,1
- efterlevandepension	0,0	0,1		0,1
<i>övrigt</i>				
Årets utbetalningar	-3,8	-3,5	-3,8	-3,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	2,7		2,7
Ändring av försäkringstekniska grunder				
Övrig post	14,3	-0,3	14,3	-0,3
Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring/Överföring till stiftelse	0	0		
Ökning/minskning av avsättning med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0	0		
Förändring av löneskatt	2,6	3,1	2,6	3,1
Summa avsatt till pensioner inkl. löneskatt	135,5	121,1	129,7	116,6
	0,0	0,0		
Övriga upplysningar	0,0	0,0		
Antal visstidsförordnanden	0,0	0,0		
Politiker	0,0	0,0	0,0	3,0
Tjänstmän	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0		
Aktualiseringsgrad	95%	95%	95%	95%
Beräkningsgrund för pensioner framgår av redovisningsprinciper.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 22 Övriga avsättningar				
Avsatt för återställande av deponi*				
Redovisat vid årets början	65,2	7,5	65,2	7,5
Nya avsättningar	0,0	1,1	0,0	1,1
lanspråktaga avsättningar	-3,2	0,0	-3,2	0,0
Outnyttjat belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av nuvärdet	0,0	0,0	0,0	0,0
Rättelse av fel avseende beräknad avsättning				56,5
Utgående avsättning	62,0	65,2	62,0	65,2
Avsatt för medfinansiering av Citybanan				
Redovisat vid årets början	0,0	0,0	0,0	0,0
Nya avsättningar	0,0	0,0		
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0		
Outnyttjat belopp som återförts	0,0	0,0		
Förändring av nuvärdet	0,0	0,0		
Utgående avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsatt för medfinansiering av väg 292				
Redovisat vid årets början	4,6	8,1	4,6	8,1
Nya avsättningar	0,0	1,4	0,0	1,4
lanspråktaga avsättningar	0,0	-4,9	0,0	-4,9
Outnyttjat belopp som återförts				
Förändring av nuvärdet				
Utgående avsättning	4,6	4,6	4,6	4,6
Avsatt till skatter				
Redovisat	16,8	16,7		
Summa övriga avsättningar	83,4	86,5	66,6	69,8

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 23 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	2 108,7	2 055,9	270,0	270,0
Checkkredit	0,0	46,0	0,0	46,0
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag*	14,0	6,3	6,3	6,0
Återsående antal år (vägt snitt)	22,9	19,6	22,9	19,6
Anslutningsavgifter*	22,2	19,8	0,0	0,0
Återsående antal år (vägt snitt)				
Summa förutbetalda intäkter	36,2	26,1	6,3	6,0
Summa långa skulder	2 145,0	2 128,0	276,3	322,0
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta	1,2%	1,5%	1,0%	1,0%
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			3,5	2,9
Lånens löptider				
1 år	270,0	340,0	80,0	50,0
2-3 år	153,1	163,1	70,0	80,0
4-5 år	1 265,0	895,0	70,0	70,0
6- år	50,0	70,0	50,0	70,0
Låneskulden är redovisad enligt huvudmetoden. Investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 24 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	83,9	17,9	81,2	48,6
Leverantörsskulder	65,4	72,3	55,7	52,0
Moms och punktskatter	2,8	1,3	2,8	1,3
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	35,8	29,0	35,8	29,0
Övertidsskuld	1,5	1,5	1,5	1,5
Övriga löneskulder	12,0	11,0	12,0	11,0
Semesterlöneskuld	35,4	31,5	35,4	31,5
Pensioner inkl. löneskatt	34,3	33,8	34,3	33,8
Övriga upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	95,9	73,5	80,6	67,2
Övriga kortfristiga skulder	24,2	36,1	-0,5	-0,3
Utgående bokfört värde	391,2	308,0	338,8	275,6
Övriga löneskulder avser ersättningar som betalas ut till mottagaren i januari 2021 men avser december 2020.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 25 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna				
Ingående ansvarsförbindelse till pensioner inkl. löneskatt	221,2	261,0	221,2	261,0
Ränte- och basbeloppsuppräkring	0,0	9,8		9,8
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0		
Pension till efterlevande	0,0	0,0		
Årets utbetalningar	-21,2	-20,2	-21,2	-20,2
Övrig post	19,1	-0,7	19,1	-0,7
Minskning av ansvarsförbindelse genom tecknande av försäkring/Överföring till stiftelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av ansvarsförbindelse med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	-8,0	-26,1	-8,0	-26,1
Förändring av löneskatt	-0,5	-2,7	-0,5	-2,7
Summa utgående ansvarsförbindelse för pensioner inkl. löneskatt	210,6	221,2	210,6	221,2
Pensionsförpliktelser avseende arbetstagare födda 1948 och tidigare eller deras efterlevande har tryggats genom att kommunen placerat medel i stiftelsen "Uppsala läns pensionsstiftelse". Åtagandet som tryggas genom stiftelsen har av Skandia beräknats till 176.2 mkr per 2020-12-31 inklusive särskild löneskatt.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 26 Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden				
Småhus	0,2	0,2	0,2	0,2
Nordupplands Fotbolls Allians	2,6	2,9	2,6	2,9
Fastigo	0,8	0,8	0,0	0,0
AB Tierpsbyggen*	875,0	845,0	875,0	845,0
Tierps Kommunfastigheter AB**	510,0	490,0	510,0	490,0
Tierps Fjärrvärme AB	100,2	101,8	100,2	101,8
Tierps Energi och Miljö AB	350,0	350,0	350,0	350,0
Utgående ansvarsförbindelse	1 838,9	1 790,7	1 838,0	1 789,9
Noten avser utnyttjat/kvarstående borgensåtagande. För statligt kreditgaranterade bostadslån för småhus och egnahem har kommunen ansvar för eventuella förluster upp till 40 % av utestående skuld. Totalt garanterat belopp för småhus är 0,6 mnkr per 191231. * Exklusive en nyttjad checkkredit på 16,6 mnkr som utgör en underkredit till kommunens checkkredit.				

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 27 Leasing				
Bilar inom ett år	2,8	2,2	2,8	2,2
Lokaler inom ett år	21,6	25,6	21,6	25,6
Bilar senare än ett år men inom fem år	3,0	0,2	3,0	0,2
Lokaler senare än ett år men inom fem år	19,7	49,7	19,7	49,7
Lokaler senare än fem år	10,9	50,9	10,9	50,9
Utgående bokfört värde	58,0	128,7	58,0	128,7

Not 28 Koncerninterna förhållanden	Utdelning		Borgensavgifter		Borgen		
	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	
2020							
Kommunen		0,4		5,9	1 835,2		
Tierps kommunfastigheter AB			1,7			510,0	
AB Tierpsbyggen			2,8			875,0	
Tierps Energi och Miljö AB	0,4	0,4	1,1			350,0	
Tierps Fjärrvärme AB	0,4		0,3			100,2	
Summa	0,7	0,7	5,9	5,9	1 835,2	1 835,2	
			Köpare*				
Säljare*	Kommunen	TKAB	ABTB	TEMAB	TFAB	Summa	
Kommunen		55,3	0,9	2,8	0,3	59,3	
Tierps Kommunfastigheter	173,1		1,0	0,0	0,0	174,1	
AB Tierpsbyggen	71,5	34,0		0,6	0,0	106,1	
Tierps Energi och Miljö AB	15,1	4,8	10,6		6,1	36,6	
Tierps Fjärrvärme AB	1,4	7,1	13,5	0,8		22,9	
Summa	261,2	101,2	26,0	4,2	6,4		

* Beloppen är exklusive borgensavgifter

Not 29 Justering för ej likvidpåverkande poster	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Avskrivningar	108,0	90,9	25,7	24,5
Nedskrivningar	30,1	0,4	3,8	0,4
Omklassificering till omsättn tillg	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsättning till pensioner	18,2	20,4	16,9	19,2
Avsättning till deponi	0,0	1,1	0,0	1,1
Avsättning medfinansiering Citybanan	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändringar långfristiga periodiseringar	14,7	0,8	0,3	0,6
Upplösning av bidrag till infrastruktur	0,8	0,8	0,8	0,8
Utgående bokfört värde	171,9	114,3	47,5	46,7

Not 30 Övriga likvidpåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-3,8	-3,5	-3,8	-3,5
Utbetalning av övriga avsättningar (exkl. statlig infrastruktur)	-3,2	-4,9	-3,2	
Utgående bokfört värde	-6,9	-8,4	-6,9	-3,5

Not 31 Poster som redovisas i annan sektion	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Realisationsresultat från försäljning av anläggningstillgångar	-9,5	2,5	-8,4	-1,2
Utgående bokfört värde	-9,5	2,5	-8,4	-1,2

Not 32 Upplysning om upprättade särredovisningar	
Följande särredovisningar har upprättats under räkenskapsåret inom kommunkoncernen	
Redovisningen avser	Lagstiftning
VA-redovisning	Lag om allmänna vattentjänster
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelagen
Särredovisningarna finns tillgängliga hos Tierps Energi och Miljö AB, tel 0293-219900.	

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2020	2019	2020	2019
Not 33 kostnader för räkenskapsrevision				
Belopp i tusen kronor				
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	998,4	1 147,1	365,4	267,1
Förtroendevalda revisorer	64,7	46,9	64,7	46,9
Total kostnad för räkenskaps revision	1 063,1	1 194,0	430,1	314,0
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	686,6	837,0	649,6	633,0
Förtroendevalda revisorer	115,1	111,0	115,1	111,0
Total kostnad för övrig revision	801,7	948,0	764,7	744,0
Total kostnad för revision	1 864,8	2 142,0	1 194,8	1 058,0

Driftredovisning

Per verksamhet Tusen kronor	Budget 2020	Bokslut 2020				Bokslut 2019		
	Nettoanslag	Intäkter	Kostnader	Netto	Avvikelse	Intäkter	Kostnader	Netto
Revision	-1 125	0	-1 195	-1 195	-70	0	-1 058	-1 058
Valnämnd	-29	0	0	0	29	507	-738	-231
Jävsnämnd	-43	0	-25	-25	18	0	-42	-42
Lönenämnd	0	10 028	-10 028	0	0	12 420	-12 420	0
IT-nämnd	0	67 539	-67 539	0	0	54 740	-54 740	0
Gemensam service	-64 795	15 582	-118 556	-102 975	-38 179	16 590	-79 253	-62 663
Medborgarservice	-50 020	131 069	-166 921	-35 852	14 168	121 446	-181 651	-60 206
Kultur och Fritid	-77 609	10 030	-87 310	-77 281	328	10 614	-80 824	-70 209
Förskola	-139 673	18 988	-154 445	-135 457	4 216	17 947	-151 844	-133 897
Grundskola	-269 827	35 923	-326 117	-290 193	-20 366	34 919	-298 583	-263 664
Gymnasieskola	-119 081	32 894	-163 521	-130 627	-11 546	34 162	-163 772	-129 610
Äldreomsorg	-268 468	62 703	-327 566	-264 863	3 605	40 317	-307 598	-267 281
Funktionshindreomsorg	-104 065	23 253	-126 732	-103 479	586	24 554	-125 961	-101 408
Individ och Familjeomsorg	-136 628	31 893	-177 714	-145 821	-9 193	40 500	-177 066	-136 566
	-1 231 362	439 901	-1 727 669	-1 287 768	-56 406	408 716	-1 635 549	-1 226 834
Avgår interna poster		-82 008	82 008	0		-79 390	79 390	0
Avgår finansiella poster	-45 192	191	-27 320	-27 129	18 063	-10	-41 552	-41 562
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkning	-1 276 554	358 085	-1 672 982	-1 314 897	-38 343	329 316	-1 597 711	-1 268 396

Jämfört med budget är det stora avvikelser, men ingen kunde när budgeten fastställdes se den stora påverkan som framför allt pandemin och omställningskostnaderna skulle ha på både intäkter och kostnader. De verksamheter med den procentuellt största budgetavvikelsen är Gymnasieskolan -10%, Grundskolan -8% och Individ- och Familjeomsorgen -7%. På den positiva sidan hittar Medborgarservice inkl Samhällsbyggnad +28%

De verksamheter som står för de största kostnadsökningarna jämfört med 2019, (om vi bortser från omställningskostnaderna), är Grundskolan 26,5 mnkr och Individ- och familjeomsorgen 9,3 mnkr. En förklaring till kostnadsökningarna inom Grundskolan är ökad bemanning bla till följd av ett ökat antal elever med behov av särskilt stöd. Kostnadsökningen inom Individ- och familjeomsorgen beror bla på ökat behov av försörjningsstöd samt behov av fler platser på särskilda ungdomshem.

Den största minskningen står Medborgarservice med 24,4 mnkr. En förklaring är den ändringen av redovisningen som gjordes av våra deponier som innebar att intäkter bokades på driften istället för i balansräkningen.

Vid en jämförelse med oktoberprognosen har verksamheten betydligt bättre följsamhet med endast två verksamheter som avviker mer än 2 % mot prognosen och det är Revisionen -6 % och Funktionshindrade omsorgen med -3%.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning, Tierps kommun	Utgifter sedan projektets start				Varav: årets investeringar		
	*Beslutad totalutgift KS/KF	*Beräknad totalutgift	Ack. utfall 201231	Avvikelse	Budget	Utfall 201231	Avvikelse
Färdigställda projekt							
Kommunstyrelsen:							
Gemensam service	750	0	0	0	750	0	750
IT-nämnden	10 600	714	714	0	10 600	714	9 886
Medborgarservice	18 860	21 151	21 955	-804	18 835	11 459	7 376
-Varav budgeterad flerårig ortspecifik infrastruktur	2 500	12 361	12 361	0	3 500	2 263	1 237
-Varav budgeterad ettårig ej ortspecifik	16 360	8 790	9 594	-804	15 335	9 196	6 139
Produktion:							
Kultur och fritid	1 250	4 236	3 581	655	1 250	3 581	-2 331
-Varav Vendelbadet	0	0	2 381	-2 381	0	2 381	-2 381
Förskola	750	680	680	0	750	680	70
Grundskola	3 500	1 153	1 153	0	3 500	1 153	2 347
Gymnasieskola	1 500	182	182	0	1 500	182	1 318
Områdeschef ÅO	1 500	1 713	1 713	0	1 500	1 713	-213
Funktionshindreomsorg	350	247	247	0	350	247	103
Individ och familjeomsorg	350	978	978	0	350	978	-628
Exploatering kommunstyrelsen:							
Medborgarservice	33 400	75 629	67 655	7 974	14 200	9 878	4 322
-Varav Triangelparken skede 1	29 000	29 000	24 015	4 985	14 000	7 654	6 346
-Varav Handelsområdet	4 400	4 400	4 411	-11	200	224	-24
-Varav Företagsparken skede 1	0	42 229	39 229	3 000	0	2 000	-2 000
S:a färdigställda projekt	72 810	106 683	98 858	7 825	53 585	30 585	23 000
Investeringsredovisning, kommunen	Utgifter sedan projektets start				Varav: årets investeringar		
	Beslutad totalutgift KS/KF	Beräknad totalutgift	Ack. utfall 201231	Avvikelse	Årets Budget	Utfall 201231	Avvikelse
Pågående projekt							
Kommunstyrelsen:							
Gemensam service	0	0	0	0	0	0	0
IT-nämnden	0	0	0	0	0	0	0
Medborgarservice	5 750	29 271	2 855	26 416	15 000	1 019	13 981
-Varav budgeterad flerårig ortspecifik infrastruktur	5 750	27 771	2 734	25 037	13 500	898	12 602
-Varav budgeterad ej ortspecifik infrastruktur	0	1 500	121	1 379	1 500	121	1 379
Produktion:							
Kultur och fritid	5 000	5 000	2 958	2 042	3 250	2 958	292
-Varav Vendelbadet	1 500	1 500	162	1 338	1 500	162	1 338
-Varav Järnbruksparken	3 500	3 500	2 796	704	1 750	2 796	-1 046
Förskola	0	0	0	0	0	0	0
Grundskola	0	0	0	0	0	0	0
Gymnasieskola	0	0	0	0	0	0	0
Områdeschef ÅO	0	0	0	0	0	0	0
Funktionshindreomsorg	0	0	0	0	0	0	0
Individ och familjeomsorg	0	0	0	0	0	0	0
Exploatering kommunstyrelsen:							
Medborgarservice	168 000	191 800	32 469	159 331	12 850	2 532	10 318
-Varav Omsättningstillgångar	0	14 700	14 700	0	2 000	253	1 747
-Varav Trädgårdstaden	168 000	168 000	17 155	150 845	10 850	2 279	8 571
S:a pågående projekt	178 750	226 071	38 282	187 789	31 100	6 509	24 591
S:a investeringsprojekt	251 560	332 754	137 140	195 614	84 685	37 097	47 588

Av kommunens totalt planerade investeringar har endast 37 120 tkr genomförts under år 2020.

Årets investeringsutgifter är 47 588tkr lägre än budget. Detta beror framförallt på att planerade investeringar har försenats eller inte blivit av.

De investeringar som har färdigställts under året har inom 2020 års budgetram blivit 23 000 tkr lägre än årets budget och 7 825 tkr lägre än den ursprungliga kalkylen. Inom den ursprungliga kalkylen ingår 7 974 tkr som avser skede 2 inom beslutad totalutgift gällande exploateringsområdena Triangelparken och Företagsparken som kommer att begäras som anslag när skede 2 är aktuellt.

Färdiga projekt med en totalutgift på över 2 000tkr är följande:

Triangelparken DP 1058 skede 1: 24 015tkr

Siggbo Handelsområde DP 1055: 4 411tkr

Siggbo Företagspark DP1045 skede 1: 39 229tkr

GC-Bana Libbarbovägen Örbyhus: 6 255tkr

Pendlarparkering Örbyhus: 4 167tkr

Beläggningsprogram 2020: 3 870tkr

Eftersom investeringsredovisningen från 2019 och tidigare inte på ett överskådligt sätt redovisar fullmäktiges beslutade totalutgifter redovisas detta ännu ej helt komplett. Detta på grund av den övergångsperiod som krävs för att kunna fullfölja 10 kap. 2 § LKBR och den normerande delen i RKR:s rekommendation R14.

Definitionen för färdigställande av fleråriga investeringsprojekt är:

Beslutad totalutgift= förkalkyl/medgiven investeringsram, (ej budget eller anslag)

Beräknad totalutgift= Prognostiserad totalutgift vid rapporttillfället

Pågående investeringar som ännu ej färdigställts uppgår till en beslutad totalutgift om 178 750 tkr. Den beräknade totalutgiften är 226 071tkr.

Den stora avvikelsen för pågående projekt beror främst på framtida investeringar i allmän platsmark där kommunen är exploatör. Dessa investeringar bör finansieras med exploateringsintäkter inom en 2-20års period.

*Beslutad och beräknad totalutgift avser skede 1 och skede 2

Årsuppföljning Tierps kommuns verksamheter

2020-12-31

Innehållsförteckning

Revision	3
Valnämnden	6
Jävsnämnden	7
Lönenämnd	8
IT-nämnd.....	12
Driftrapport	12
Gemensam Service.....	15
Medborgarservice	16
Kultur och Fritid	25
Förskola.....	27
Grundskola.....	30
Gymnasieskolan och vuxenutbildningen	34
Vård och omsorg.....	36
Individ- och familjeomsorg.....	41

Revision

Revisorerna granskar med stöd av kommunallagen årligen all den verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden och ska varje år till fullmäktige avge en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående verksamhetsåret.

Granskningen omfattar kommunens verksamhet, räkenskaper och årsredovisning.

Revisionens inriktning och syfte är att pröva;

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisionen har en oberoende ställning i förhållande till nämnderna och avgör självständigt i förhållande till nämnderna vilken granskning som ska bedrivas.

Revisorerna eftersträvar i sin revision, utan att ge avkall på revisionens syfte, att upprätthålla ett förtroendefullt förhållande till de reviderade nämnderna och deras personal.

Normalt ska ett revisionsprojekt avslutas med en skriftlig rapport som innehåller redovisning av gjorda iakttagelser och förslag till åtgärder som den reviderade nämnden bör vidta.

Revisorernas uppgift är att utifrån kommunfullmäktiges uppdrag granska styrelsens, nämndernas och kommunernas verksamheter.

Kommunrevisionen i Tierps kommun består av fem förtroendevalda revisorer. Ur kretsen av de förtroendevalda revisorerna utses lekmanrevisorer i kommunens bolag. I vårt uppdrag biträds vi av sakkunnigt biträde från PwC.

För 2020 var följande revisorer valda:

Göran Carlsson

KG Marklund

Inger Klockerman

Mogens Jakobsen

Peter Staland från och med 2020-02-26

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Revision	-1125	-1125	0	-1195	-70
Summa samtliga enheter	-1125	-1125	0	-1195	-70

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Revision	0	0	0	0	0
Summa samtliga enheter	0	0	0	0	0

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Drift

Revisionen hade för 2020 en budget på totalt 1 125 tkr. Totalt sett redovisas ett underskott på 69,8 tkr. Underskottet har i samband med budget 2021 aviserats. Vad beträffar revisionens interna verksamhet understiger budget med 50,2 tkr.

Det överskottet är direkt hänförligt till rådande pandemi och därigenom inställda konferenser och kurser.

Uppdragsledning, granskning delårsrapport/bokslut, fördjupad granskning redovisar budgetöverskridande med netto 120 tkr. Detta beror på att det vid tidigare års bokslut inte tagits höjd för granskning av årsbokslut/granskningsrapporter. För 2020 har dessa kostnader beaktats och en mer rättvisande bild ges framgent av revisionsverksamheten.

Under året har kommunens verksamhet följts löpande via protokollsläsning, utredningar med mera. Dialoger kring verksamhet och ekonomi har under året genomförts med kommunstyrelse, utskottet arbete och omsorg, utskottet barn och unga, utskottet samhällsbyggnad.

Överläggningar har under året hållits med kommunledning och fullmäktiges presidium. Vi har genomfört en upphandling av sakkunniga biträden för åren 2021-2023. Vårt goda och mångåriga samarbete med PwC upphör och nya sakkunniga biträden blir KPMG.

Vi har genomfört en intern utbildningsdag där vi diskuterat vårt arbetssätt och hur vi ska kunna utveckla och anpassa vårt arbete enligt regelverket god redovisningssed för att få en än effektivare kommunrevision.

På grund av rådande pandemi har vi under senare delen av 2020 övergått till digitala sammanträden. Detta arbetssätt är en omställningsprocess som inte bara vi får arbeta med men, det är en utveckling och förändring som kommit för att stanna.

De studiebesök som planerats att göra inom kommunens verksamheter blev på grund av rådande omständigheter ej möjliga att genomföra

Vi har genom lekmannarevisorerna tagit del av granskningen av verksamheten i kommunens bolag.

En risk- och väsentlighetsanalys har gjorts som fungerat som underlag till genomförda granskningsinsatser under året. Vidare har två förstudier genomförts avseende placeringar av barn och unga respektive en ekonomi i balans i syfte att ge oss revisorer ett underlag för att bestämma om en fördjupad granskning på området behöver genomföras.

Inom ramen för obligatoriska granskningar har en grundläggande granskning av samtliga nämnder genomförts liksom delårsrapport, bokslut och årsredovisning granskats. Som ett led i våra obligatoriska granskningsinsatser ingår att löpande följa upp tidigare genomförda granskningar. Under året har en granskning av kommunstyrelsens ekonomistyrning följts upp.

Följande fördjupade granskningar har genomförts:

- Granskning av styrning och ledning av biståndsbedömning inom äldreomsorgen (myndighetsutövning).
- Granskning av intern kontroll i hantering av bisysslor.
- Löpande intern kontroll i redovisningsrutiner och ekonomiadministrativa processer

Valnämnden

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Valnämnd	-4	-29	29	0	29
Summa samtliga enheter	-4	-29	29	0	29

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

År 2020 är ett mellanvalsår för valnämnden och har nämnden inte behövt ha något sammanträde.

Drift

Valnämnden har knappt någon verksamhet under ett mellanvalsår och har därför en blygsam budget. Valnämndens arbetsutskott skulle eventuellt haft ett sammanträde i december för att bereda ny valdistriktsindelning, men det räcker med att de sammanträder i början av 2021 för att bereda frågan.

Förväntad utveckling

Inför valåret 2022 kommer valnämnden och arbetsutskottet behöva inleda arbetet under 2021 med några sammanträden och medverkan på valmyndighetens och SKRs utbildning.

Jävsnämnden

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Jävsnämnd	-32	-43	18	-25	18
Summa samtliga enheter	-32	-43	18	-25	18

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Jävsnämnden har haft tre sammanträden under året.

Drift

Jävsnämndens utfall beror på antal sammanträden som behövs. Nämnden hanterar frågor som rör myndighetsutövning gentemot kommunens egna verksamheter och antal sammanträden är helt avhängigt av vilka aktiviteter som kommunen bedriver, till exempel byggprojekt, som kräver politiska beslut. Nämnden har haft tre sammanträden under året. Budgeten var beräknad utifrån att jävsnämnden skulle sammanträda fyra gånger under året.

Lönenämnd

Den gemensamma lönenämnden köper driften från enheten Lönecentrum inom Gemensam service i Tierps kommun. Lönenämnden har en nollbudget, eventuella avvikelser uppstår hos Lönecentrum och regleras därifrån till Lönenämnden och sedan mot respektive kommun.

Lönecentrums kostnader fördelas mellan de samverkande kommunerna enligt en fördelningsnyckel som baseras på antalet lönespecifikationer.

Budgeterade kostnader år 2020 är 11 043 tkr och fördelas enligt följande:

Kommun	Fördelning	Avgift 2020
Tierp	49 %	5412
Älvkarleby	21 %	2209
Knivsta	30 %	3313
Temab	1 %	110
Totalt	100 %	11043

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Lönecentrum	10308	11043	735	10028	1015

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Lönenämnd	735	0	735	0	1015
<i>Varav</i>					
Tierp 49%			360		498*
Älvkarleby 20%			147		203*
Knivsta 30%			220		304*
Temab 1%			7		10*
Summa samtliga enheter	735	0	735	0	1015

*Älvkarleby, Knivsta och Temabs andelar finns som förutbetalda intäkter i Tierps kommuns balansräkning. Tierps andel redovisas under Gemensam service.

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Lönecentrum	0	0	0	0	0
Summa samtliga enheter					

Analys och kommentar av årets verksamhet

Under året har omfördelning av interna resurser skett. I januari fick två lönekonsulter nya tjänster som systemförvaltare/lönekonsulter. Vidare anställdes en verksamhets- och systemutvecklare internt från november. Syftet är att minimera löneadministration genom att digitalisera och automatisera löneprocesser. Detta arbete har påbörjats och kommer att fortsätta. Samtidigt har en utveckling av lönkonsultrollen skett, så att flertalet av lönekonsulterna har övertagit systemadministration.

En tjänst har varit vakant och en sommarvikarie har anställts på deltid för att hantera semesterperioden. Vidare har en medarbetare gått ner i tjänst, varför visstidsanställningen förlängdes även under hösten.

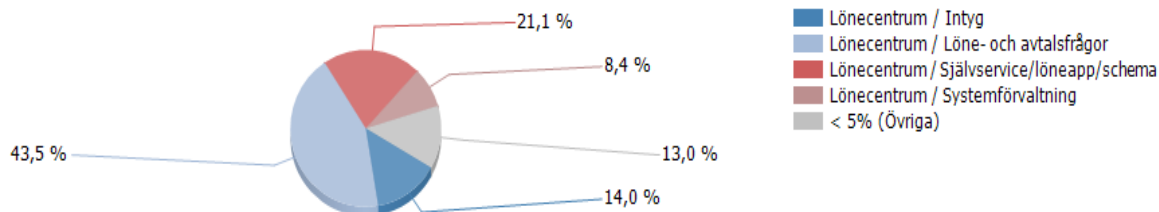
Distansarbete med väldigt lite tid på arbetsplatsen, infördes i mars enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och det har gett många positiva effekter. Stressnivån hos medarbetarna har minskat och produktivitet har ökat. Flertalet interna arbetsprocesser har digitaliserats och kompetensen hos medarbetarna har ökat när det gäller digitala hjälpmedel. Dock upplever medarbetarna en avsaknad av social tillhörighet, varför en blandning av arbete på plats och distansarbete är att föredra. Det visade sig i de två arbetsmiljöenkäter som genomförts under året, en på våren och en på hösten.

Med anledning av Covid-19 har vissa utvecklingsprojekt blivit försenade vilket medför att kostnaderna för konsulter varit lägre. Utvecklingsprojekten kommer att genomföras men utan behov av konsulttjänster som tidigare planerats.

Kostnaderna för datorer har varit lägre än förväntat, då byte av datorer inte skett i samma intervall som tidigare och lokalkostnaderna har minskat. Nya hyror är fastställda för lokalerna samt Lönecentrum har flyttat till mindre lokaler i oktober. Syftet, förutom att minska kostnaderna, är att bibehålla fördelarna med att delvis arbeta på distans även fortsättningsvis. Idag finns det arbetsplatser för support, lönearbete och för systemförvaltning, vilket innebär att medarbetarna skiftar arbetsplats utifrån arbetsuppgift.

Generell verksamhetsstatistik

Under år 2020 har det registrerats 22 293 ärenden (år 2019 var det 22 107) i ärendehanteringssystemet, vilket innebär att det dagligen inkommer cirka 86 ärenden via mail. Utöver detta inkommer det även ärenden via andra kanaler. Den största andelen inkomna ärenden är löne- och avtalsfrågor och frågor om systemet samt självservice.

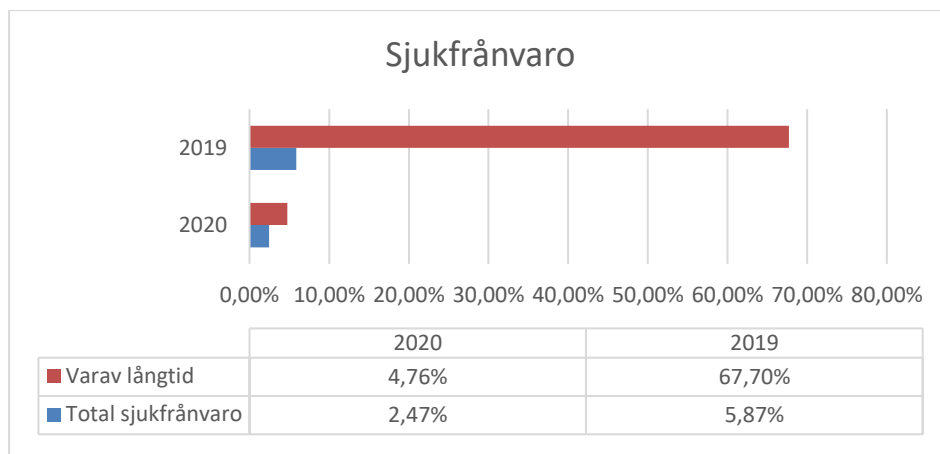
I slutet av november byte Tierps kommun telefonleverantör varför statistiken för telefonin gäller under perioden januari-november. Det har inkommit 9 603 (år 2019 inkom det 12 992 telefonsamtal) och 77,1 % av dessa har blivit besvarade, vilket innebär att varje dag svarar Lönecentrum på cirka 40 telefonsamtal. 80 % har fått svar inom 20 sekunder och den totala servicegraden under året är 96,2 %, vilket ska jämföras med år 2019 då servicegraden var 95,6 %. Lönecentrum har under hela året enbart haft telefonsupport under förmiddagar.

Inkommande samtal tom november

Kundenkäten som vände sig till samtliga anställda i alla kommunerna genomfördes i september 2020. Dock var svarsfrekvensen var så låg, enbart 5,5 %, att undersökningen inte går att använda. Detta var första gången enkäten skickades ut till samtliga medarbetare och inte enbart till chefer. Hur undersökning av NKI ska ske nästkommande år kommer styrgruppen att besluta om.

Under året har en medarbetare valt att gå ner i tjänst, 40 %, inför kommande pension. Vidare har en visstidsanställd under del av året. Totalt har 13,28 årsarbetare varit anställda under året, vilket är en minskning med 1,25 årsarbetare jämföras med år 2019.

Sjukfrånvaron har minskat, både vad gäller långtids- och korttidsfrånvaro.

Förväntad utveckling

Flera automatiseringar i lönesystemet och i bokningssystemet kommer att genomföras i syfte att underlätta för användare och för att kvalitetssäkra löneutbetalningarna.

Systemförvaltarna ska utföra förvaltning av system och systemutvecklaren ska vidareutveckla arbetet och systemet. Processer som ska prioriteras under året är anställningsguiden, automatisering av AD-konto, robotiseringar och införande av scrip.

Löneadministrationen minskar och kompetensutveckling ska ske för lönekonsulter. Beräkning av årsinkomster, manuella tidrapporter och schema samt bevakningar ska automatiseras. Antalet årsarbetare ska minska med 0,50 under år 2021.

Samarbetet med Östhammars kommuns lönenhet ska fortsätta och utvecklas.

IT-nämnd

Driftrapport

Den gemensamma IT-nämnden har en så kallad nollbudget. Budgeterade intäkter och kostnader är lika stora och eventuella avvikelser regleras mot respektive medlemskommun så att resultatet för IT-nämnden blir noll.

Budget år 2020, **68 252 tkr**, är fördelad på [respektive kommun](#) och kategori enligt tabell. Medlemsavgiften fördelas med beslutad fördelningsnyckel.

Fördelning budget 2020					
Kommun	Fördelningsnyckel	Medlemsavgift	Kommunspecifikt	IT-tjänsteavtal	Summa
Tierp	27%	8768	689	4664	14121
Älvkarleby	11%	4165	867	2235	7267
Heby	17%	5891	6881	3035	15807
Knivsta	17%	5891	6581	3043	15515
Östhammar	28%	9056	576	5911	15543
Totalt	100%	33770	15594	18888	68252

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
IT-nämnd					
Intäkter	68252	68252	0	68645	393
<i>Justering intäkter bokslut</i>				-1106	
Kostnader	-65318	-68252	2934	-67539	713
Summa	2934	0	2934	0	1106

Periodavvikelsen 1 106 tkr fördelas till respektive medlemskommun enligt nedanstående tabell:

Enhet	Periodavvikelse
Tierp	228
Älvkarleby	513
Heby	-38
Knivsta	-2526
Östhammar	2929
Summa	1106

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
IT-nämnd	-4000	-10600	6600	-714	9886
Summa samtliga enheter	-4000	-10600	6600	-714	9886

Analys och kommentar till utfall 2020

Avvikelsen för år 2020 är 1 106 tkr och fördelar sig på de olika kategorierna enligt följande:
Medlemsavgift: 975 tkr. Här ingår kostnaden för personal, datacenter, nät- och kommunikationskostnader.

Kommunspecifikt: 4 607 tkr. Extern drift (Advanias driftavtal) och separata projekt som inte berör alla fem kommuner.

IT-tjänsteavtal: -4 476 tkr. Här ingår licenser och support service och underhållsavtal inklusive print. Licenskostnaderna har ökat med 58 % från föregående år och support service underhållsavtal med 8 %.

Avvikelsen för investeringar är 9 886 tkr. Investeringarna i de centrala miljöer som krävs för att konsolidera datadriften och skapa en kostnadseffektivare it-driftsmiljö påverkats av överklaganden av flera av IT-Centrums upphandlingar. Den viktigaste är ”datacenter”-upphandlingen. Det avtalet färdigställdes i månadsskiftet augusti/september. Ett förslag för en central it-miljö finns nu framtagen och inom kort även en kommunikationslösning från de fem kommunhuvudorterna till en tänkt redundant serverlokation.

Resultatet för IT-nämnden är gott med tanke på att både en licensrevision och en ”true-up” genomförts för alla fem kommunerna av Microsoft. Licenskostnaderna är vår näst största kostnadspost och enbart avtalen med Microsoft överstiger 12 Mkr under 2020.

Övrigt som kan behöva kommenteras i årsredovisningen:

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

IT-förvaltningen

Under 2020 så genomfördes flera upphandlingar. Ett nytt avtal för kommunnät i Knivsta och Heby blev klart under juni då även telefoniupphandlingen för de fem kommunerna landades. Telefoniupphandlingen innebär en digital gemensam växel, en molntjänst som medför stora möjligheter till kostnadsreduceringar och robusthet via samverkan över kommungränserna.

Under våren genomfördes även en licensrevision av Microsoft via konsultbolaget KPMG för de tre nordliga kommunerna (Östhammar, Tierp, Älvkarleby). Ursprungskravet från Microsoft översteg 12 Mkr, efter ett idogt arbete och långa förhandlingar hamnade slutnotan på strax under 3 Mkr i böter. Denna omförhandlades i sin tur till en tillgång i form av licenser för Office 365. Datacenteravtalet slutfördes som nämnts tidigare i senare delen av augusti. Våren 2020 slutfördes ett stort städ-projekt av infrastrukturen i Knivsta och Heby (initierat under sommaren 2019) där en ny design av AD (Active Directory) infördes.

Under hösten startades ett arbete med att införa autogenerad rollbaserad kontohantering för alla fem kommunerna. Efter förvaltningsdomstolens positiva besked i den överklagade print-upphandlingen har utbytet av kopiatorerna påbörjats. Coronapandemin ställer till stora bekymmer med leveransförseningar. De tidigare print-avtalen har varit kostsamma under den senare tiden, dels för att produktionen varit undermålig med långa driftsstopp på en åldrad maskinpark, dels då servicekostnaderna varit högre än tidigare.

Förväntad utveckling

Ur de fem kommunernas mål och budgetdokument för 2020 respektive 2021 har nedanstående iakttagelse hämtats. Det är förstas på kuriosa-nivå, men ändå en fingervisning om vad som kan skådas i glaskulan. På det ägarsamråd som genomfördes under början av februari 2021 ventilerades samma anda. Samverkan kring digitalisering och att nå fram till att samutnyttja ”digital infrastruktur” i form av gemensamma system kommer att kunna ge stora ekonomiska fördelar.

Ordet "samverka"	2020	2021
Tierp	68	79
Heby	5	4
Knivsta	14	11
Östhammar	13	26
Älvkarleby	1	3
Summa	101	120

Ordet "digital"	2020	2021
Tierp	47	70
Heby	16	30
Knivsta	5	15
Östhammar	25	25
Älvkarleby	3	3
Summa	96	140

Digital mjukvarubaserad infrastruktur

Vad gäller **samverkan kring it** så bygger IT-Centrum nu de förutsättningar (datahall, nätverk, AD, gemensamma servermiljöer) som måste finnas rent infrastrukturmässigt för att gå vidare med det som kan skapa den egentliga vinsten, att samordna processerna i kommunernas kärnverksamheter. I dagsläget hur kommunerna fem separata likadana mjukvarulösningar som bär våra kärnprocesser. De fem kommunerna behöver gå från att hjälpa varandra att bygga liknande/likadana processer till att samutnyttja ett ”system” precis som om det vore en infrastruktur, det unika för varje kommun är grunddatat, de unika ärendena i varje kommun, systemen i sig bör samutnyttjas.

Organisationerna behöver börja betrakta de mjukvarulösningar som stöder våra processer som **digital mjukvarubaserad infrastruktur** som kan användas gemensamt.

Ett exempel är att en större närliggande kommun har byggt en jättebra e-tjänst för ”ekonomiskt bistånd” och även robotiserat den. En mindre kommun i vårt närområde tänker sig att bygga samma infrastruktur och etablera en robotiserad tjänst även de för sina indata. Om den mindre kommunen istället skickade över sina ärenden till den större kommunen, och man i en instruktion eller styrtabell kunde styra alla de unikiteter som är kommunspecifika (skattesats, etc), så skulle en och samma process, ett och samma system kunna användas. Det färdiga resultatet skickades därefter tillbaka till den lilla kommunen för vidare handläggning. Det här är precis vad alla våra statliga myndigheter gör. Här kan påvisas *skalfördelar*, *kostnadsreduceringar* och *robusthet*.

Har kommunerna råd att uppfinna hjulet om och om igen?

Gemensam Service

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Kommundirektör	-44739	-5643	-39096	-45333	-39690
Politiken	-11104	-11787	683	-10600	1188
Beredskap/Säkerhet	-2006	-2006	0	-2081	-75
Kommunikation	-5300	-5300	0	-6090	-790
HR, facklig verksamhet	-6777	-7089	312	-6864	225
Ledningsstöd	-2581	-3440	859	-2446	994
Tierps del av LC och Bemanningen	-8230	-8794	564	-7980	814
Ekonomi	-10530	-9104	-1426	-11362	- 2258
Upphandling	-3727	-4355	628	-3575	780
Kvalitet och strat utv	-7278	-7278	0	-6644	634
Summa samtliga enheter	-102272	-64795	-37477	-102974	-38179

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Kommundirektör	-100	-750	650	0	750
Summa samtliga enheter	-100	-750	650	0	750

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Inom Gemensam Service inklusive politisk verksamhet och kommundirektör så har kostnaderna för omställningskostnader (jämförelsestörande poster) bokförts på kommundirektör. Dessa kostnader uppgick under året till 39 745 tkr. På totalen hade verksamheten ett minus på 38 176 tkr vid årets slut.

Investering

Vid prognosen togs höjd för eventuellt behov av en mindre investering. Det visade sig inte behövas. Inga investeringsmedel togs i anspråk under året.

Medborgarservice

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
"Lilla" Medborgarservice*	-10 848	-11 790	+ 942	-10 160	+ 1 630
Kostenheten	+ 1 398	+500	+ 897	+500	0
Samhällsbyggnad	-44 217	-38 730	-5 488	-26 192	+ 12 537
Summa samtliga enheter	-53 669	-50 020	-3 649	-35 852	+ 14 168
Varav kostens resultat utfördelat till kunderna					+ 2 773
Varav resultat exploateringsverksamheten inom SHB					- 4 122
Summa netto Medborgarservice					+12 818

*Lilla Medborgarservice avser näringsliv, kundcenter och service

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
"Lilla" Medborgarservice*	-225	-225	0	-150	75
Kostenheten	0	-500	500	0	500
Samhällsbyggnad	-38 653	-63 410	24 757	-30 079	33 331
Summa samtliga enheter	-38 878	-64 135	25 257	-30 229	33 906

*Lilla Medborgarservice avser näringsliv, kundcenter och service

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Drift

Medborgarservice visar en periodavvikelse på + 14 168 tkr för perioden januari-december

Lilla Medborgarservice

Periodavvikelsen för Lilla Medborgarservice är + 1 630 tkr.

Chef Medborgarservice visar ett resultat på +693 tkr. Detta beror främst på ej utnyttjade konsultkostnader samt lägre kostnader på grund av personalbortfall.

Kundcenter och service visar ett resultat på +650 tkr. Detta beroende på ej deltagande i utbildningar, minskade kostnader för personal samt diverse minskade inköp på grund av

pandemin. Även minskade kostnader för dataprogram. Bilpoolen har minskade intäkter för hyra av bil (internt).

Näringsliv visar ett resultat på +331 tkr. Detta beror på inställda konferenser, mässor, gala, företagarfrukostar med mera samt uppsagda avtal.

Besöksnäringen visar en periodavvikelse på -44 tkr. Detta beror på hyreskostnad för porten som kostar 134 tkr. Orsaken till det låga underskottet beror på att en hel del aktiviteter såsom mässor inte har genomförts på grund av pandemin. Region Uppsala beslutade att inte debitera något bidrag för nätverket destinationsutveckling Uppsala län 2020, vilket avsåg 20 tkr.

Kostenheten

Kostenheten visar en periodavvikelse mot budget med + 2 773 tkr. Överskottet har fördelats ut till deras kunder. Därmed är periodavvikelsen 0 tkr.

När kosten fördelade ut överskottet så minskades intäkten ned mot verksamheterna med 2 773 tkr. Externa intäkter som inkommer via Swish och övriga intäkter från internförsäljning har inte nått budget. Främsta orsaken är rådande pandemi. Coronabidraget för sjuklönekostnaderna täcker upp detta underskott.

En stor positiv avvikelse gentemot budget avser personalkostnader +3 129 tkr i periodavvikelse. Detta på grund av delvis Corona, effektivisering, resursoptimering och vakanta tjänster som ej är tillsatta.

Ytterligare en negativ periodavvikelse avser främst mattransporter (-341 tkr). Kosten har fortsatt behov av att använda taxi och kostnaden har inte kunnat reduceras enligt gällande sparkrav. Detta på grund av att bland annat Dagverksamheten inte har haft möjlighet att hjälpa i samma stora utsträckning, som önskat. Sett till gällande sparkrav på 500 tkr så har 160 tkr av dessa redan sparats in med ombokningar av taxitransport samt samkörningar på grund av Corona.

Periodavvikelsen för livsmedel landade på -442 tkr. Det är främst Aspenköket med sin stora produktion som bidrar till den låga periodavvikelsen och ett lägre utfall än 2019 (Gymnasieskolan har från och till varit stängt under året på grund av Corona). Även Olanders har ett lägre utfall än föregående år, även detta en effekt av rådande pandemi. Örbyhus område har trots Corona ett högre utfall på livsmedel än 2019. Detta kan bland annat förklaras med det tillfälliga livsmedelsavtalet.

Samhällsbyggnad

Periodavvikelsen för Samhällsbyggnadsenheten är totalt +12 537 tkr för perioden januari - december (inklusive exploateringsverksamheten med cirka +4 122 tkr). Sammanfattningsvis för periodens avvikelser är att intäkter från sluttäkningsprojekt redovisas i drift istället för att avsättas till fond på grund av "rättelse av fel" samt ej budgeterad försäljning av fastighet i Örbyhus.

Periodavvikelsen för Chef tillväxt och samhällsbyggnad är totalt -1 509 tkr. Avvikelsen beror på mindre intäkter samt ökade kostnader som inte är budgeterade. Kostnader är relaterade till utredningar samt övriga avgifter.

Periodavvikelsen för Chef planering och myndighet är totalt -2 920 tkr. Avvikelsen beror främst på mindre intäkter avseende planavgifter, plankonsulter, strandskyddsavgifter, tillsynsavgifter och bygglovsavgifter.

Kostnadsavvikelser beror främst på köp av tjänster som avser utredningar där kommunen är exploatör, samt anpassningar av skolbusshållplatser vid statlig/privatägd väg.

Periodavvikelsen för Chef förvaltning och genomförande är +14 937 tkr. Avvikelsen beror bland annat på att försäljning av fiberkanalisation ej blev genomförd. "Hyresmodellen" gentemot TKAB (utebliven uppräknings av hyran gentemot TKAB samt utebliven intäkt för Solgläntans förskola i Söderfors samt Kyrkskolan) gav ett underskott på intäktssidan med 3 400 tkr.

Intäkten för sluttäckningsprojekt av kommunens deponier har efter "rättelse av fel" blivit en del av resultatet och bidrog med + 7 213tkr.

Driften av Vendelbadet övertogs från TKAB den 1 juli 2020 och en internhyra upprättades med Kultur och Fritid. Förstudier gjordes på konstaterat läckage. Vendelbadet gick +26 tkr.

Renovering och sanering efter branden vid Masugnen i Tobo slutfördes under 2020 och gav ett minusresultat på 619 tkr år 2020.

Försäljning av brandstationen i Tierp gav ett resultat på + 1 878 tkr och försäljning av Örbyhus centrum gav ett resultat på +6 475 tkr.

Exploateringsverksamheten bidrog med ett positivt resultat, +4 122 tkr, det överskottet ska noteras och bör ej bidra till periodavvikelsen.

Budget för kapitalkostnader +605 tkr utnyttjas av Chef Teknik och utveckling.

Periodavvikelsen för Chef Teknik och utveckling är + 2 070 tkr. Avvikelsen beror främst på mindre kostnader för vinterväghållning för år 2020.

Periodavvikelsen för Chef Miljö och Hälsoskydd är totalt - 46 tkr. Avvikelsen behöver förklaras på intäkts -och personalkostnadsnivå. Verksamheten går med underskott på -1100 tkr på intäktssidan och plus med +800 tkr på personalsidan. Årsavgifterna för tillstånd har tagits bort genom ett politiskt beslut och Coronaåret har inneburit att företag och föreningar inte har sökt tillstånd. De låga intäkterna och de låga personalkostnaderna har medfört att verksamheten främst på miljötillsyn (enskilda avlopp) inte har blivit av i den omfattning som planerats.

Investering

Nedan visas en tabell över Medborgarservice investeringar.

Eftersom investeringsredovisningen från 2019 och tidigare inte på ett överskådligt sätt redovisar fullmäktiges beslutade totalutgifter redovisas detta ännu ej helt komplett. Detta på grund av den övergångsperiod som krävs för att kunna fullfölja 10 kap. 2 § LKBR och den normerande delen i RKR:s rekommendation R14.

Definitionen för färdigställande av fleråriga investeringsprojekt är:
Beslutad totalutgift= förkalkyl/medgiven investeringsram, (ej budget eller anslag)
Beräknad totalutgift= Prognostiserad totalutgift vid rapporttillfället

Årets investeringsutgifter är 33 906 tkr lägre än budget. Detta beror framförallt på att planerade investeringar har försenats eller inte blivit av.

De investeringar som har färdigställts under året är de markerade projekten nedan. Varav projekten nedan har en totalutgift på över 2 000 tkr och delges med en slutredovisning till KS/KF.

- Triangelparken DP 1058 skede 1 och 2
- Siggbo Handelsområde DP 1055
- Siggbo Företagspark DP1045
- GC-Bana Libbarbovägen Örbyhus
- Pendlarparkering Örbyhus
- Beläggningsunderhåll 2020

Triangelparken och Företagsparken kommer att begäras som anslag när skede 2 är aktuellt.

Den stora avvikelserna beror främst på framtida investeringar i allmän platsmark där kommunen är exploatör såsom Trädgårdsstaden. Dessa investeringar bör finansieras med exploateringsintäkter inom en 2-20 års period.

	Beslutad totalutgift KS/KF	Beräknad totalutgift	Ack. utfall	Avvikelse	Budget	Utfall 201231	Avvikelse
Medborgarservice							
Exploateringsverksamhet							
Triangelparken DP 1058 skede 1 och 2	29 000	29 000	24 015	4 985	14 000	7 654	6 346
Siggbo Trädgårdsstad DP 1036 skede 1 och 2	168 000	168 000	17 155	150 845	10 850	2 279	8 571
Wallskoga DP 1053, skede 2			0	0	0	0	0
Siggbo Handelsområde DP 1055	4 400	4 400	4 411	-11	200	224	-24
Siggbo Företagspark DP1045		42 229	39 229	3 000	0	2 000	-2 000
Söderfors Företagspark DP 432	0	9 100	614	8 486	0	0	0
Omsättningstillgång	14 700	14 700	14 700	0	2 000	253	1 747
Summa	216 100	267 429	100 124	167 305	27 050	12 410	14 640
Specificerad infrastruktur-flerårig							
Tillgängliga busshållplatser Tierp	0	1 250	16	1 234	3 000	16	2 984
Lejonet Tierp	0	16 500	489	16 011	2 550	8	2 542
Salutorget tillgänglighet Tierp	0		0	0	300	0	300
Kräkstråk Etapp 1 Möbelen till Coop	0	471	471	0	0	44	-44
Stationsområdet Örbyhus	2 500	1 939	1 939	0	2 500	1 369	1 131
GC-Bana Libbarbovägen Örbyhus	0	6 255	6 255	0	1 000	410	590
Reinv kommunala broar Örbyhus	0	2 500	502	1 998	2 000	74	1 926
Pendlarparkering Örbyhus	0	4 167	4 167	0	0	484	-484
GC-Väg Tobo-Örbyhus	0	1 300	20	1 280	800	15	785
lordningsställande av snödeponier samt sanddepåer 2020	0	750	98	652	750	98	652
Vattenfördröjning Siggbobäcken	2 200	2 200	1 109	1 091	1 700	614	1 086
Återmeandring Siggebobäcken	900	900	47	853	500	47	453
Tegelsmoraleden	1 000	1 000	0	1 000	1 000	0	1 000

Bilaga till årsredovisning 2020
Årsuppföljning Tierps kommuns verksamheter

Dagvattendammar Örbyhus	1 650	1 650	80	1 570	1 650	80	1 570
Fiskvandringar (Skärplinge + Västland + Ubblixbo)	0	750	23	727	750	23	727
Verksamhetsfastigheter				0			
Gammalgården sportområde	3 500	3 500	2 796	704	1 750	2 796	-1 046
Ledningar pool teknikrum							
Vendelbadet	1 500	1 500	162	1 338	1 500	162	1 338
Brandstationen	0	0	149	-149	0	149	-149
Vendelbadet från TKAB	0	0	2 381	-2 381	0	2 381	-2 381
Söderfors Camping	0	0	655	-655	0	655	-655
Ej ortsspec infrastruktur-1 åriga							
Utveckling av lekplatser 2020	2 000	1 741	1 741	0	2 000	1 426	574
G/C väg ospec 2020	1 200	199	199	0	1 200	199	1 001
Trafiksäkerhet/tillgängl enkl åtgärder 2020	1 000	71	71	0	1 000	71	929
Parker, grönområden 2020	500	148	148	0	500	148	352
Trafikanordningar 2020	1 000	114	114	0	125	114	11
Gatubelysning 2020	1 000	930	930	0	1 000	930	70
Belägningsprogram befintlig väg 2020	4 000	3 870	3 870	0	4 000	3 870	130
Ställplatser husbil (Karlholm, Tierp, Hållnäs)	250	0	0	0	250	0	250
Stängsel (Beten)	150	146	146	0	150	146	4
Brygga Karlholms damm	300	248	248	0	300	248	52
Biogas tankstation			0	0	0	0	0
Markinköp/förättning	3 500	858	858	0	3 500	858	2 642
Övrig verksamhet inventarier							0
Inventarier Samhällsbyggnad	50	0	0	0	50	0	50
GNSS Utrustning	535	265	265	0	535	265	270
Möbler allmänna ytor kommunhus	75	0	0	0	75	0	75
Inventarier kök Wesslandia	600	0	0	0	500	0	500
Digitalisering besöksnäring:	200	200	200	0	150	150	0
Övrigt					0	-33	33
S:a pågående projekt	245 710	322 851	130 273	192 578	64 135	30 229	33 906

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Den stora utmaningen för hela Medborgarservice har varit pandemin. Man har under 2020 lyckats ställa om till digitalt, vilket har inneburit påskyndad digital kompetens, samt inköp av utrustning och program. En annan utmaning har varit den omställning för relevanta delar inom Medborgarservice som har möjlighet att arbeta hemifrån, gäller även för de som är på plats. Ledarskapet är viktigt, med allt från arbetsmiljö till leverans och uppdrag. En lärdom av år 2020 är att en stor del av Medborgarservice verksamhet går att driva på distans. Tack vare en bra dialog och ett tillitsbaserat lärande bland medarbetarna har vi kunnat fullfölja vårt uppdrag i en pandemi med stora restriktioner.

Lilla Medborgarservice

Chef Medborgarservice har under året medvetet bevakat Medborgarservice resultat och då främst inom Samhällsbyggnad. Osäkerheten kring resultatet har inneburit att man inte har utfört vissa aktiviteter.

Kundcenter och service har under 2020 övertagit alla kostnader/hantering för kommunens portohantering (denna kostnad fördelas på övriga verksamheter enligt tidigare års utfall).

För kommunen som helhet innebär det en tidsvinst administrativt.

Näringsliv och turism har ett avtal med Tierp port Syd vad gäller hyra av yta för turistinformation i Porten. Enligt politiskt beslut finns ej längre budget från och med 2020. Detta avtal löper till och med 31 december 2021. Avtalet är uppsagt och man har meddelat att om ny hyresgäst finns så får den träda in tidigare.

Kostenheten

I augusti gick frukt och grönt-leverantören i konkurs. Därmed tvingades kosten till ett tillfälligt avtal i väntan på upphandling och priserna på framförallt frukt och grönt och ekologiskt steg markant. Dessförinnan (maj) var grossistavtalet för livsmedel även det tillfälligt, på grund av att upphandlingen blev överprövad. Detta tillfälliga avtal kommer att kvarstå fram till maj 2021, vilket ger en ökning på priserna med cirka 6 %.

Samhällsbyggnad

Inom verksamhetsområdet för Chef Planering och myndighet så behövs en medvetenhet om att vid framtagande av detaljplaner där kommunen är exploatör, så är dessa till en början likvid- och resultatpåfrestande, vilket inom en 2-20 års period kan inbringa likvida medel och intäkter.

Inom verksamhetsområdet för Chef Förvaltning och genomförande så har ett flertal händelser inträffat som har en väsentlig betydelse för de finansiella rapporterna:

Rättelse av fel för avsättning till deponier

Deponierna i Tierps kommun har varit nedlagda under lång tid när kravet på avsättning trädde i kraft. Antalet nedlagda deponier i Tierps kommun är 16 varav 13 stycken har identifierats som Tierps kommuns ansvar att åtgärda, varav Gatmot är påbörjad. Under 2020 har en försiktig bedömning och en objektiv värdering gjorts av externa experter. Kostnaden på cirka 65 Mkr baserar sig på en generell kvm kostnad för en sluttäckning under förutsättning att massor finns tillgängligt. "Rättelse av fel" påverkar kommunens ingående egna kapital. Detta innebär att Gatmots intäkter som tidigare matchades mot kostnaderna för att täcka deponin, istället bidrar till Samhällsbyggnads resultat.

Försäljningar

Den stora delen på Dp 1055 Siggbo Handelsområde är nu såld och Ica, Jysk och STC kommer att etablera sig. Vid Dp 1045 Siggbo Företagspark genomfördes en försäljning i September där Trebo Industrifastigheter i Tierp AB etablerar sig. En tomt på Dp1057 Kronhjortsvägen blev såld under året, och en tomt på Dp1053 Wallskoga i Tierp blev såld för bostadsändamål. Försäljning av brandstationen i Tierp och försäljning av mark i Örbyhus Centrum gav ett positivt resultat under 2020.

Färdigställda exploateringsområden

Exploateringsområdena, Handelsområdet, Triangelparken och Siggbo Företagspark är färdiga i sin form för skede 1. Detta innebär att de investeringar som är utförda på områdena kommer att börja skrivas av och driftas, vilket innebär högre kostnader för drift, trots att inte alla områden är slutsålda. Detta innebär att dessa till en början är likvid- och resultatpåfrestande.

Omstrukturering/Återtagande av Vendelbadets förvaltning

Under året har Tierps kommun tagit tillbaka förvaltningen av Vendelbadet från Tierps kommunfastigheter AB. Detta innebar att kommunen betalade TKAB för redan gjorda investeringar, vilket inte var budgeterat för år 2020.

Hyresmodellen mot TKAB

Hyresmodellen ”Lease and lease-back” gentemot TKAB gav under 2020 mindre intäkter på drygt 3 Mkr, exempel Kyrkskolan/Solgläntan/Gamla Brandstationen samt ej utförd hyreshöjning 2020.

Betydande rättstvister

Förlikning har skett gällande vitesförelägganden vid grävstillstånd med bland annat Vattenfall och Lidén. Dessa är inte till fullo färdighanterade vid årsskiftet.

Rörholmsbadet såldes med förbehåll om lantmäteriförrättning under 2020, vilket innebär att köpet går igenom under 2021. Köparen har lämnat ett skadeståndskrav med anledning av läckage i bassängen, vilket innebar högre driftkostnader än beräknat. Kommunen har bestridit skadeståndskravet och överlämnat ärendet till sitt försäkringsbolag.

Förväntad utveckling

Lilla Medborgarservice

När det gäller framtiden kopplat till budget för Medborgarservice så finns en stor osäkerhet. Tillväxt kostar och är ett långsiktigt arbete. Budget är därmed ett svårt verktyg om man ser den årsvis. Det finns därmed en utmaning för Tierps kommun att tillväxten inte går i den takt som omvärlden och marknaden kräver, och som bidrar till hela kommunens hållbara utveckling.

Inför framtiden kommer vi att utvärdera 2020 års digitala omställning och utvärdera och dra nytta av detta inför det nya normala.

En utvecklad samverkan mellan kommunen och bolagen är av största vikt för kommunens utveckling.

Översyn av kommunens verksamhetsfordon kommer att ske under 2021, vad detta kommer att innebära för bilpoolen är i dagsläget oklart.

Samverkan med andra kommuner - ett arbete (C-tillsammans) kommer att påbörjas under 2021 för kundcenters del.

Kostnaden för hemsändningsbidraget som är budgeterat på näringsliv kommer att påverkas av pandemins utveckling under 2021. Desto längre pandemin pågår, desto högre kostnader kan förväntas i och med att fler är berättigade till hemsändningsbidraget så länge pandemin fortgår.

Näringsliv och turism har ett avtal under 2021 med Tierp port Syd vad gäller hyra av yta för turistinformation vid Porten. Enligt politiskt beslut finns ej budget för detta år 2021. Avtalet är uppsagt och man har meddelat att om ny hyresgäst finns så får den träda in tidigare. Under 2021 kommer det generellt att vara svårt att veta vad pandemin kommer att innebära för besöksnäringen och kostnader kopplat till verksamheten.

Kostenheten

Inför kommande år ser kosten att vakanta tjänster kommer att tillsättas. Arbetet med heltidsresan fortsätter. Förhoppning finns att tidigare obemannade enheter kan lösas. Nya tillagningskök såsom Kyrkbyn innebär att ytterligare budget för kostverksamheten behövs till kommande år.

Beroende på vilken typ av enhet det kommer att bli i Kyrkbyn framöver, så kan transportkostnaderna behöva fortgå till Månkarbo. Ett nytt tillagningskök i Kyrkbyn innebär även att kosten behöver införskaffa allt som inte kommer att ingå i hyran gällande köksutrustning.

Projektet ”Mer närproducerat i Tierps kommun” kan innebära ökade kostnader för livsmedel. Det beroende på hur stor andel som beslutats att köpas in via denna inköpskanal.

Nytt livsmedelsavtal träder i kraft i maj 2021. Avtalet förväntas bli dyrare. Många leverantörer är påverkade av Corona.

Det finns även en önskan om att öka ekologisk andel av livsmedelsinköp. Här kan det krävas ett inriktningsbeslut. Ska kommunen både ha hög andel ekologiskt och närproducerat?

Inom de närmsta åren ser kosten ett behov av renoveringar av flertalet tillagningskök. Här ser kosten ett behov av ett inriktningsbeslut gällande om man i Tierps kommun vill ha större och effektiva tillagningskök eller välja att även investera i de små befintliga tillagningsköken, vilket även är personalkrävande.

Måltidsmiljön behöver ses över. Det är inte bara maten på tallriken som är viktigt för måltiden. Allt från ljud, ljus, färg, utrymmen till schemalaggnings samspekar för att få en positiv upplevelse. Detta behöver kosten och skolan tillsammans se över gällande gränsdragning kring kostnaden.

Samhällsbyggnad

För Chef planering och myndighet ser vi ett behov av utökad ram de närmsta tre åren. Trädgårdsstaden förväntas börja ge intäkter i form av planavgifter och bygglovsavgifter inom en femårsperiod och framledes. Då kan rambehovet hos plan minskas ner om inte behovet av ytterligare kommunala detaljplaner fortgår.

Chef Förvaltning och genomförande: Försäljningen av mark för bostadsbyggande i Örbyhus Centrum innebär att kommunen behöver iordningsställa/ändra förutsättningarna i anslutning till detta.

Vid årsskiftet 2020/2021 tar kommunen även över förvaltningen av Sporthallen, idrottshallen i Örbyhus. Interna intäkter från Kultur och Fritid förväntas finansiera förvaltningen. Pågående utredningar om nuvarande fastighetsförvaltning och eventuella förändringar kan påverka samhällsbyggnads organisation och ekonomi. Kyrkskolan i Kyrkbyn är i förstudiestadiet inför nybyggnation. Osäkerhet råder i flertalet frågor angående detta, bland annat fastighetsrättsliga frågor, budget och hyresnivåer med mera.

Under 2021 förväntas försäljningsintäkter av områdena A och D i Triangelparken, vilket kan inbringa ett resultat på cirka 8 Mkr. Förväntad försäljning under 2021 finns även för förtätningsplanerna avseende strö-villatomter i Tierp och Örbyhus som nu väntar på laga kraft vunnen plan och laga kraft vunna lantmäteriförrättningar. På DP Kronhjortsvägen och Wallskoga finns villatomter kvar som beräknas bli sålda under 2021.

Framledes finns förhoppning om att Siggbo Trädgårdsstad kan säljas till en exploatör som ansvarar för både byggnation av teknisk infrastruktur och tomtmark. Detta är ett helt nytt koncept för Tierps kommun. Formen skulle innebära en lägre likvidpåfrestning för kommunen. Om detta skulle falla väl ut i Trädgårdsstaden så är tanken att även applicera detta på Västra Libbarbo i Örbyhus.

Budget för kapitalkostnader behövs framledes för färdiga anläggningstillgångar.

Utredning om utveckling av Gata/Park verksamheten pågår i skrivande stund . För Chef Miljö och Hälsoskydd ses ett behov av samverkan med kringliggande kommuner. Detta på grund av att organisationen är liten och ett personalbortfall påverkar både resultatet ekonomiskt, och även prestationen av den lagda tillsynsplanen. Fortgår detta kan det ha en negativ inverkan på utvecklingen i kommunen och kommunens påverkan på människans hälsa och miljö.

Kultur och Fritid

Verksamheter som finns hos Kultur och Fritid är: bad, bibliotek, kulturskola, fritidsgårdar, fritidsklubb, idrott, motion, friluftsliv, föreningsbidrag, konst, kultur och evenemang.

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Administration 460	-8 659	-8 659	0	-8 602,2	56,8
Kulturell verksamhet 461	-13 289	-13 289	0	-13 110,3	178,7
Fritidsverksamhet 462	-44 277	-44 277	0	-43 745,0	532,0
Kulturskola 467	-11 643	-11 383,5	259,5	-11 823,2	-439,7
Summa samtliga enheter	-77 868	-77 608,5	259,5	-77 280,6	327,8

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Kultur o Fritidschef - 4601	-150	-300	150	-153	147
Bibliotekschef - 46101	-50	-50	0	-46	4
Kultursekreterare - 46103	-150	-150	0	-198	-48
Fritidsintendent - 46202	-550	-700	150	-486	214
Kulturskolechef - 46701	-350	-50	-300	-316	-266
Summa samtliga enheter	-1.250	-1.250	0	- 1.199	51

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Drift

Kulturskolan har hyrt en extra musiklokal i Skärplinge av Österlövsta FF som inte fanns med i budget. Under pandemin har det inte varit möjligt att hyra ut lokaler. Största effekten av det är i Möbeln, verksamheten ligger under 467 kulturskola och har ett minus på 406 tkr. Det har delats ut ett extra kompensationsbidrag till föreningarna på 700 tkr, detta har tagit från verksamheter som inte kunnat genomföras under pandemin.

Investering

Investeringarna har inget underskott 2020 men det har påbörjats projekt under året som blivit fördröjda och inte kunnat slutföras 2020.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Vakant tjänst på uppdraget Finskt förvaltningsområde, detta medförde att stora delar av arbetet inte kunde genomföras och 234,5 tkr fick betalas tillbaka. Extra föreningsbidrag på 700 tkr har delats ut som ett kompensationsbidrag under pandemin. Under pågående pandemi går det inte att hyra ut lokaler och det medför att vi inte fått in de intäkter som budgeterats. Uteblivna intäkter för hyror har balanserats upp mot pengar till verksamheter som inte gått att genomföra. Verksamhetspengar har också gått till ökade kostnader för att digitalisera. Trots att vi har haft en hyreskostnad på 453 tkr för Campingen i Söderfors som inte var budgeterad och förlorade entréintäkter 400 tkr på Vendelbadet har fritidsverksamheten balanserat upp kostnaderna mot övriga verksamheter.

Förväntad utveckling

Kultur och Fritid kommer att bli en allt viktigare framgångsfaktor i samhällsutvecklingen. Verksamheterna har stor betydelse för folkhälsan. Kultur och Fritid kan tillsammans med föreningar och andra aktörer göra skillnad för barn och ungas framtid samtidigt som det finns något för alla åldrar. Fritidsgårdarna kan genom ett förebyggande arbete i samverkan med skola, socialtjänst, föreningsliv, studieförbund och polis skapa trygghet och framtidstro. Samverkan med skolan ger alla elever tillgång till kultur och bibliotek. Inom Kultur och Fritid finns verksamheter som i framtiden kan utvecklas och ge alla barn en stadig kulturell grund och god hälsa att ta med ut i livet. Rätt hanterat stärker Kultur och Fritid Tierps varumärke.

Förskola

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Förskoleområde 1	-36 958	-35 412	-1 546	-35 288	124
Förskoleområde 2	-28 510	-31 129	2 619	-26 681	4 448
Förskoleområde 3	-27 708	-28 618	910	-26 685	1 933
Centrala medel	-46 054	-44 514	-1 540	-46 803	-2 289
Summa samtliga enheter	-139 230	-139 673	443	-135 457	4 216

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Förskoleområde 1	-250	-250	0	-191	59
Förskoleområde 2	-250	-250	0	-252	-2
Förskoleområde 3	-250	-250	0	-236	14
Centrala medel	0	0	0	0	0
Summa samtliga enheter	-750	-750	0	-679	71

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Drift

Förskolan redovisar ett överskott på 4 216 tkr.

Förskoleområde 1 redovisar ett överskott på 124 tkr.

Intäkterna redovisas totalt 1 182 tkr högre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 1 044 tkr med anledning av Covid-19 samt ytterligare 98 tkr till följd av långtidssjukskrivning.

Personalkostnaderna redovisas -1 187 tkr högre än budget. De ökade personalkostnaderna orsakas av att till området under året anslutit ett stort antal barn i behov av extraordinärt stöd. Detta i kombination med att området har flera små avdelningar på olika platser har orsakat ett behov av utökad bemanning, 8,65 heltider är anställda för barn i behov av extra ordinära insatser.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger en redovisad årsavvikelse för IT-kostnader på -60 tkr. Denna kostnad är inte möjlig för utbildning att påverka.

Övrigt att notera är att kostnader för fortbildning och representation är 171 tkr lägre än budget till följd av de begränsningar som rådande pandemi medfört.

Förskoleområde 2 redovisar ett överskott på 4 449 tkr.

Intäkterna redovisas totalt 1 168 tkr högre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 829 tkr med anledning av Covid-19 samt ytterligare 29 tkr till följd av långtidssjukskrivning. Utöver detta har förskolan fått ett ej budgeterade statsbidrag för mindre barngrupper samt lärarlönelyftet om sammanlagt 300 tkr.

Det redovisade överskottet beror i första hand på lägre personalkostnader om 2 799 tkr, till följd av lägre antal barn samt ett minskat vikariebehov då frånvaro bland personal sammanfallit med hög frånvaro i barngrupperna. Även övriga kostnader som fortbildning, representation och hälsovård redovisas 377 tkr lägre än budgeterat.

Förskoleområde 3 redovisar ett överskott på 1 933 tkr.

Intäkterna redovisas totalt 1 069 tkr lägre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 760 tkr med anledning av Covid-19. Utöver detta har förskolan fått ett ej budgeterat statsbidrag för mindre barngrupper samt lärarlönelyftet om 275 tkr.

Det redovisade överskottet beror utöver ökade intäkter i första hand på lägre personalkostnader om 826 tkr.

Centrala medel redovisar ett underskott på -2 289 tkr.

Intäkterna redovisas totalt -1 670 tkr lägre än budgeterat främst till följd av lägre barnomsorgsavgifter om -1 243 tkr, uteblivna statsbidrag om -386 tkr samt lägre IKE-intäkter om -58 tkr.

Kostnaderna redovisas totalt -619 tkr högre än budgeterat. Kostnaderna för IKE är -1 333 tkr högre än budgeterat. Licenskostnaderna har ökat med -127 tkr till följd av nya programvaror för uppföljning av verksamheten. Samtidigt är personalkostnaderna 550 tkr lägre än budgeterat bland annat till följd av längre sjukskrivning, och lokalkostnaderna 975 tkr lägre än budgeterat till följd av möjlighet att nyttja skolans lokaler i Skärplinge i stället för att etablera tillfälliga lokaler i paviljonger.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger en årsavvikelse för IT-kostnader på -340 tkr. Denna kostnad är inte möjlig för Utbildning att påverka.

Investering

Förskolans investeringsutrymme är utnyttjat enligt budget med ett kvarstående utrymme om 71 tkr.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förskolans stora positiva resultat beror till stor del på sjuklönebidrag till följd av Covid-19 om sammanlagt 2 633 tkr. I verksamheterna har frånvaron bland barn sammanfallit med personalfrånvaro varför behovet av vikarieanskaffning varit litet och effekten således ekonomiskt positiv. En annan viktigt förutsättning för det positiva resultatet är att möjligheten

att etablera förskola i del av Ol Anderssskolans lokaler gjorde att budgeterade medel för etablering av provisoriska lokaler inte behövde nyttjas. Utöver har utfallet av seende antalet barn i Förskoleområde 2 gjort att behovet av personal tillfälligt minskat vilket resulterade i ytterligare positiv avvikelse gällande personalkostnader om 2 799 tkr.

Förväntad utveckling

I budgetarbetet inför 2021 har en viktig del varit att uppnå en större träffsäkerhet och tilldelningen mellan förskolorna har setts över för att förbättra möjligheterna till uppföljning och ekonomisk styrning. Bland annat har barn i behov av särskilt stöd budgetmässigt separerats från övrig verksamhet för att möjliggöra en mer rätt vis fördelning mellan områdena. Det finns fortfarande dock i och med pågående inflyttning en stor osäkerhet kring barnantal i respektive område vilket kan leda till ökade kostnader. Förskolan i Tierps kommun är i mycket stort behov av nya lokaler på flera ställen och att driva verksamhet i tillfälliga lokaler är en mycket stor utmaning för medarbetarna. En viktig del i förskolans utveckling de närmaste åren blir därför de beslutade nybyggnationerna i Kyrkbyn, Skärplinge, Söderfors och Tierp och utöver det finns kommande behov på flera platser.

Grundskola

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
So 1 Aspen och Kyrk	-36 360	-36 002	-358	-37 863	-1 861
So 1 Mehede och Bruks	-14 169	-14 180	11	-13 634	546
So2 Örbyhus 7-9, Sirius	-16 746	-15 015	-1 731	-16 865	-1 850
So2 Örbyhus F-6, Vendel	-27 943	-27 249	-694	-31 360	-4 111
So3	-49 321	-48 394	-927	-50 585	-2 191
So4	-30 664	-27 252	-3 412	-30 376	-3 124
Centrala medel	-109 129	-101 735	-7 394	-109 509	-7 774
Summa samtliga enheter	-284 332	-269 827	-14 506	-290 193	-20 366

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
So 1 Aspen och Kyrk	-300	-300	0	-92	208
So 1 Mehede och Bruks	-150	-150	0	0	150
So2 Örbyhus 7-9, Sirius	-300	-300	0	150	0
So2 Örbyhus F-6, Vendel	-150	-150	0	-98	52
So3	-300	-300	0	-308	-8
So4	-350	-350	0	-505	-155
Centrala medel	-2 100	-2 100	0	0	2 100
Summa samtliga enheter	-3 650	-3 650	0	-1 153	2 347

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Grundskolan redovisar ett underskott på -20 366 tkr.

Skolområde 1 – Aspen och Kyrk redovisar ett underskott på -1 861 tkr för 2020. Intäkterna redovisas totalt 691 tkr högre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 696 tkr med anledning av Covid-19.

Kostnaderna redovisas totalt -2 552 tkr högre än budget. Detta beror i första hand på att personalkostnaderna redovisas -1 949 tkr högre än budgeterat på grund av överbemanning under första halvåret som åtgärdades men även på grund av rekryteringsbehov under hösten som resulterat i ökade kostnader.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger ett redovisat underskott för IT-kostnader på -458 tkr. Denna kostnad har inte varit möjlig för utbildning att påverka under året.

Skolområde 1 – Bruks och Mehede redovisar ett överskott på 546 tkr.

Överskott beror på ökade intäkter till följd av bidrag för sjuklöner med anledning av Covid-19 på 339 tkr samt lägre kostnader om totalt 154 tkr.

Skolområde 2 - Örbyhus 7-9 och Sirius redovisar ett underskott på -1 850 tkr. Intäkterna redovisas totalt 225 tkr högre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 243 tkr med anledning av Covid-19.

Kostnaderna redovisas totalt -2 075 tkr högre än budget. Den största avvikelser avser personalkostnader som redovisas -1 391 tkr högre än budget till följd av att antalet elever som bedömts vara i behov av extraordinära stödinsatser ökat. En fortsatt översyn av detta behov görs inför 2021.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger ett underskott för IT-kostnader på -213 tkr. Denna kostnad är inte möjlig för Utbildning att påverka.

Extra städ för att minska risk för smittspridning har medfört kostnader om -104 tkr som ej budgeterats.

Skolområde 2 – Örbyhus F-6 och Vendel redovisar ett underskott på -4 111 tkr. Intäkterna redovisas totalt 583 tkr högre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 509 tkr med anledning av Covid-19.

Kostnaderna redovisas totalt -4 694 tkr högre än budget. Den största avvikelser avser personalkostnader som redovisas -4 060 tkr högre än budget. Effekterna av vårens åtgärder gällande översyn av bemanningen har uttraderats på grund av att verksamheten fattat beslut om att åter utöka bemanningen då de bedömt behovet av extra stödåtgärder som ökande.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger en årsavvikelse för IT-kostnader på -270 tkr. Denna kostnad är inte möjlig för Utbildning att påverka.

Extra städ för att minska risk för smittspridning medför kostnader om -162 tkr som ej budgeterats.

Skolområde 3 redovisar ett underskott på -2 191 tkr varav Centralskolan -2 850 tkr och Tallbacksskolan + 659 tkr.

Intäkterna redovisas totalt 1 152 tkr högre än budgeterat främst till följd av bidrag för sjuklöner om 970 tkr med anledning av Covid-19 samt bidrag från SPSM om 138 tkr.

Kostnaderna redovisas totalt -3 343 tkr högre än budget. Den största avvikelser avser personalkostnader som på Centralskolan redovisas -910 tkr och på grundskolan -1 803 tkr högre än budget. Detta på grund av ökat personalbehov beroende på fler elever i behov av stöd. Grundskolans underskott måste ses över till 2021 då det uppstår trots kraftig ökning av resurstilldelning inför 2020. Antalet elever har dock ökat varför en viss ökning av kostnaderna får anses rimlig. Kostnader för extra städ för att minska risk för smittspridning uppgår till -503 tkr som ej budgeterats.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger ett underskott för IT-kostnader på -603 tkr. Denna kostnad är inte möjlig för Utbildning att påverka.

Skolområde 4 redovisar ett underskott på -3 124 tkr.

Intäkterna totalt 378 tkr högre än budgeterat och beror på bidrag för sjuklöner om samma belopp med anledning av Covid-19.

Kostnaderna redovisas trots viss extra tilldelning för att kompensera för bristande elevunderlag totalt -3 560 tkr högre än budget. Den största avvikelserna avser personalkostnader som redovisas -3 090 tkr högre än budget. Vårens översyn av bemanningen har visat att det är svårt att vidta ytterligare åtgärder då verksamheterna idag har små gruppstorlekar på grund av bristande elevunderlag. Underskottet skulle kunna undvikas genom sammanslagning av verksamheter då områdets samtliga skolor har ett bristande elevunderlag som leder till små och kostnadsmissigt mycket ineffektiva grupper.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger IT-kostnader på -247 tkr. Denna kostnad är inte möjlig för utbildning att påverka.

Extra städ för att minska risk för smittspridning medför kostnader om -110 tkr som ej budgeterats

Centrala medel redovisar ett underskott på -7 774 tkr.

Intäkterna redovisas totalt 1 293 tkr högre än budgeterat. Intäkterna för barnomsorgsavgifter är - 537 tkr lägre än budgeterat men samtidigt blev intäkterna för IKE 482 tkr högre än budgeterat, statsbidrag totalt 920 tkr högre och bidrag för sjuklöner om 182 tkr med anledning av Covid-19.

Kostnaderna redovisas totalt -9 067 tkr högre än budget. Den största avvikelserna gäller skolskjutsar som redovisas -5 326 tkr högre än budgeterat. Kraftigt ökade taxikostnader samt att den rörliga delen av det nya avtalet med UL inte finansierats är orsaken till underskottet. En översyn av antalet beviljade taxiresor är genomförd inför 2021 för att undvika framtida avvikelser.

Kostnader för IKE prognosticeras -1 289 tkr högre på grund av fler elever i annan kommun eller hos fristående huvudman. Översyn har gjorts och där avtal funnits har som åtgärd dessa sagts upp för att istället utbetala grundersättning och tilläggsbelopp vilket trots allt bidragit till att hålla kostnaderna nere.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger en prognosticerad årsavvikelse för IT-kostnader på -367 tkr. Kostnaden för skolmåltider är -216 tkr högre än budgeterat. Dessa kostnader är inte möjliga för Utbildning att påverka.

Kostnader för städ, el och värme har en årsavvikelse på -393 tkr. Städskostnaderna har ökat då kosten på vissa enheter inte längre utför städ och kostnaden som inte funnits budgeterad istället får tas av Utbildning.

Utbildningskontorets bemanning har totalt minskat men bland prognosticerade kostnaderna finns internt köpta tjänster om -129 tkr som inte budgeterats. Även kostnader för modersmålsundervisning har ökat och redovisas -739 tkr i förhållande till budget till följd av ett utökat antal elever och språk.

Investering

Den stora avvikelsen avseende outnyttjat investeringsutrymme beror till största del på att den post som budgeterats under centrala medel för att möjliggöra en omorganisation av grundskolorna i Tierps köping inte nyttjats på grund av uteblivet politiskt beslut.

Förväntad utveckling

I budgetprocessen inför 2021 har i och med den kraftiga budgetavvikelsen från 2020 samtliga tjänster inom Utbildning Tierp setts över och behovsprövats. Det stora effektiviseringskravet för att anpassa verksamhetens i förhållande till givna budgetramar gör att ett stort antal visstidsanställningar där det individuella stödbehovet inte längre finns kvar hos eleven avslutas och bemanningen anpassa efter behovet.

I och med att Tierps befolkningmängd fortsätter att växa innebär det för utbildning att behovet av utbildningsplatser ökar och samtidigt sannolikt att bantalet elever i behov av särskilt stöd ökar. Detta i kombination med en anpassad organisation som inte längre har stödresurser mer än vad dagsläget kräver gör att det finns en risk för negativ budgetavvikelse även kommande år. Samtidigt ger detta möjligheten att se över vilken typ av stödresurser våra elever har störst nytta av och på sikt verka för att andelen personal med pedagogisk och specialpedagogisk kompetens ökar.

Gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Skolområde 6 Gy/Vux	-127 854	-119 081	-8 773	-130 627	-11 546
Summa samtliga enheter	-127 854	-119 081	-8 773	-130 627	-11 546

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Skolområde 6	-1 500	-1 500	0	-182	1 318
Summa samtliga enheter	-1 500	-1 500	0	-182	1 318

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Skolområde 6 redovisar ett underskott på -11 546 tkr.

Underskottet fördelas på en negativ avvikelse för gymnasieskolan och vuxenutbildningen om -12 199 tkr och en positiv avvikelse för centrala medel om 653 tkr.

Intäkterna redovisas totalt -4 706 tkr lägre än budget. Den stora avvikelser beror till stor del på en minskning av IKE-intäkter på -3 806 tkr. Utöver det blev utfallet gällande statsbidrag för gymnasiet och vuxenutbildningen -1 453 tkr lägre än budgeterat. Underskottet på intäktssidan balanseras upp något av sjuklönebidrag medanledning av Covid-19 på 634 tkr.

Kostnaderna redovisas totalt -6 841 tkr högre än budget. Även om en större andel elever valt att stanna kvar för att genomföra sina gymnasiestudier i Tierp gör den stora ökningen av antalet elever i kullen att kostnaderna för IKE ökar med -3 934 tkr.

Ny fördelningsmodell som ej budgeterats ger ett prognosticerat underskott för IT-kostnader på -2 075 tkr som avser vuxenutbildningen. Dessa kostnader är inte möjliga för Utbildning att påverka.

Kostnaden för skolmåltider blev 1 691 tkr lägre än budgeterat efter återbetalning från Kostenheten till följd av lägre kostnader på grund av distansundervisning. Även kostnaderna för elevresor redovisas av samma anledning 938 tkr lägre än budget men samtidigt har kostnaderna för läromedel ökat på yrkesprogrammen ökat något då anpassningar till rådande situation kring Corona gjort att moment som annars skulle genomförts på praktik hos företag istället tvingats genomföras på skolan.

Personalkostnaderna redovisas trots vidtagna åtgärder under året med ett underskott på -1 829 tkr fördelat på -2 194 tkr för gymnasiet och vuxenutbildningen och + 365 tkr centralt.

Investering

Skolområde 6 har under året inte gjort några större investeringar och har endast nyttjat -182 tkr av investeringsbudgeten.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Underskottet för skolområde 6 uppstår tills största del av följande orsaker:
En inledningsvis kraftig överbemanning i förhållande till behov och budget leder till ett underskott på - 2 194 tkr på gymnasiet och vuxenutbildningen. Anpassningar inleddes i april men delar av dessa får inte genomslag förrän under 2021.

Beslut om inköp av datorer till vuxenutbildningen för flera år, utan att ta hänsyn till framtida driftskostnader, sedan belastar skolområdet med IT-kostnader om - 2 075 tkr utöver budget. En felaktig uppskattning av IKE-nettot i budget leder till ett underskott om - 7 740 tkr. Utfallet gällande statsbidrag blev - 1 453 lägre än budgeterat.

Förväntad utveckling

En mindre gymnasiekull och osäkert gymnasieval medför en stor osäkerhet om elevantal inför 2021-2022. På gymnasieskolan innebär detta att risk finns för att flera program inte går att starta på grund av för lågt söktryck.

Samtidigt ser vi effekter av pandemin som ger ett ökat söktryck på vuxenutbildningen vilket kan medföra ökade kostnader.

Osäkerheten kring utfallet gällande statsbidrag innebär alltid en risk i förhållande till möjligheterna att undvika ett underskott. Med givna budgetramar är verksamheten dock tvingad att budgetera för dessa för att kunna nå budget i balans.

Vård och omsorg

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Bistånd	-28 073	-29 373	1 300	-27 015	2 358
Särskilt boende	-124 147	-122 866	-1 281	-130 140	-7 274
Hemtjänsten	-74 139	-72 299	-1 840	-79 061	-6 762
Resurscentrum hälsa/rehab	-37 758	-33 578	-4 180	-38 923	-5 345
Administration/ledning	-6 651	-10 351	3 700	10 277	20 628
Summa ÄO	-270 768	-268 467	-2 301	-264 862	3 605
Gruppboende	-62 548	-59 863	-2 685	-65 188	-5 325
Daglig verksamhet	-12 420	-13 520	1 100	-12 665	855
Personlig assistans	-25 273	-25 273	0	-25 228	45
Administration/ledning	76	-5 409	5 485	-398	5 011
Summa FHO	-100 165	-104 065	3 900	-103 479	586
Summa samtliga enheter	-370 933	-372 533	1 599	-368 342	4 191

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Särskilt boende	-1 285	-1070	-215	-1504	-434
Resurscentrum hälsa/rehab	-430	-430	0	-209	221
Administration/ledning FHO	-350	-350	0	-248	102
Summa samtliga enheter	-2 065	-1850	-215	-1961	-111

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Biståndsenheten (ligger under Äldreomsorg i driftbudgeten)

Biståndsenheten har ett positivt utfall beroende på minskade kostnader för personal och färdtjänst. Personalkostnader uppvisar ett positivt resultat på grund av sjukskrivning vilket ersatts med konsult januari-augusti, kostnad för konsult återfinns under tjänster. Inom färdtjänst kan man se en minskad kostnad med 2,7 Mkr detta motsvarar 45 % minskning jämfört med föregående år. Den främsta anledningen beror på nationella rekommendationer kring Covid-19 avseende social distansering och avrådan om egna inköp för personer över 70 år.

Kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag har ökat med 500 tkr. Detta är relaterat till både ökade volymer och ökade kostnader för bostadsanpassning.

Sjuktal på biståndsenheten 8,82 % att jämföra med samma period föregående år 8,63 % sjuktalet avser främst en långtidssjukskrivning.

Äldreomsorg

Särskilt boende, resurscentrum hälsa och rehabilitering samt hemtjänst uppvisar ett negativt resultat. Det beror till största del på ökade personalkostnader främst med anledning av Covid-19. Ökade kostnader ses även för material och inhyrd personal. För övrigt återses minskade intäkter på grund av ej uthyrda lägenheter (Hällbacka) motsvarande 370 tkr detta kompenseras med intäkter för höjda avgifter.

Resurscentrum hälsa och rehab det vill säga Danielsgården förväntades halvera sin verksamhet inför 2020 men var tvungen att öppna upp under hösten 2019 och har därefter haft en högre beläggning än planerat. Kostnaderna för hjälpmedel är fortsatt höga vilket innebär en negativ avvikelse om – 903 tkr.

Administration/ledning ÄO redovisar en positiv avvikelse, vilket beror på utbetalda statsbidrag som har nyttjats inom särskilt boende och hemtjänst. Drifts start av Villa Siggbo 14 december, kostnaderna redovisas under administration/ledning. Inom administration/ledning återfinns även statsbidraget för merkostnader på grund av Covid-19.

Sjuktal för Äldreomsorgen 10,4 % att jämföra med 9,2 % samma period föregående år. Ökningen kan kopplas till restriktionerna för att inte gå till arbete med symptom av Covid-19. Detta styrks genom att andelen långtidssjukskrivna sjunkit från 46,5% till 32,71%.

Funktionshindreomsorg

Gruppboendena redovisar en negativ periodavvikelse. De har haft ökade personalkostnader på grund av ökad vårdtyngd samt extrainsatt personal med anledning av Covid-19.

Daglig verksamhet visar en positiv periodavvikelse vilket främst beror på att verksamheten hade stängt mellan april-september på grund av Covid-19. Kostnader för taxiresor reducerades och en effektivisering av personalkostnader kunde också genomföras. Personalen från daglig verksamhet har arbetat på gruppboendena och genomfört aktiviteter för de som skulle haft daglig verksamhet. Riktat statsbidrag för ökad hab-ersättning till kunderna fördelades ut vid två tillfällen under året.

Inom personlig assistans har det kvarstått kostnader för medarbetare som inte gått att omplacera direkt i anslutning till att kunder avlidit. Statsbidrag för sjuklöner både till privata utförare och egen regi i samband med Covid har påverkat resultatet positivt.

Den positiva avvikelsen för administration/ledning FHO avser budget för ny gruppboende som ej etablerats. Detta kommer att planeras in efter utbrottet av Covid-19 och en uppstart kan tidigast ske 2021. Inom administration/ledning återfinns även statsbidraget för merkostnader på grund av Covid-19.

Sjuktal 6,63 % att jämföra med 5,73 % samma period föregående år . Ökningen är marginell trots att en hög andel av sjukskrivningarna kan kopplas till restriktionerna för att inte gå till arbete med symptom av Covid-19.

Vård och omsorg gemensamt

Övergripande för vård och omsorg har verksamheten haft en ökad bemanning på grund av Covid-19 på alla enheter. Ökade kostnader finns också inom områden för inhyrd personal skyddsutrustning, förbrukningsmaterial, informationsmaterial och för att kunna öka digitala möten. Kostnadsutvecklingen har följts noggrant och alla utgifter har sökts via statliga medel. Kostnaderna har uppgått till 22,3 Mkr statsbidrag har erhållits om 11,3 Mkr. Ytterligare 10 Mkr har eftersökt men beräknats med en ersättning om 7 Mkr då beslut ännu ej fattats om ersättningsnivån.

Arbetet med Heltidsresan påbörjades med projekt under februari månad inom gruppboendestäder, Wesslandia och Hemtjänst Norra. Detta projekt har inte gått att utvärdera på grund av Covid-19 då verksamheten haft förstärkt bemanning. Fortsatt arbete och uppföljning av projektet kommer att genomföras hösten 2021.

Arbetet med de särskilda uppdragen har till stor del avstannat på grund av det rådande läget. Detta avser både arbetet med effektiv och nära vård, införande av välfärdsteknik som budgeterats med totalt 2,5 Mkr.

Investering

Investeringarna för inventarier till nya lokalerna på Gävlevägen och gemensamma utrymmen på Vendelgården överskred budget. Kostnaderna för investering av hjälpmedel blev lägre än förväntat.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Inga specifika händelser av väsentlig betydelse som påverkar de finansiella rapporterna kan identifieras. Möjligtvis kan ett uteblivet stadsbidrag för kostnader för Covid-19 påverka de finansiella förhållandena för budgetår 2021 då intäkten bokats på 2020.

Förväntad utveckling

Bistånd-

Verksamheten ser ett ökat antal kunder inom socialpsykiatri, detta avser både ökad omfattning och antal enskilda kunder vilket påverkar behovet av handläggare. Verksamheten genomför en översyn av befintlig verksamhet för att se över möjligheten att omfördela befintliga resurser. Dock är individärenden inom socialpsykiatri komplexa och kräver stora handläggarresurser så eventuellt kan en förstärkning komma att behövas.

Revidering av lagstiftningen inom Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS, kommer att påverka verksamheten. I vilken omfattning är svårt att avgöra då förslagen fortfarande befinner sig på remissnivå. Förväntad påverkan kommer att vara från och med 1 januari 2022.

Med anledning att det nu finns en privat utförare av äldreomsorg i form av vård- och omsorgsboende behöver vård och omsorg utveckla arbetet med verksamhetsuppföljningar både för egenregi och privata utförare.

Vidare behöver verksamheten kvalitetssäkra organisationen kring olika mindre arbetsuppgifter som utförs inom vård och omsorg. Det rör sig bland annat om fakturering/betalning till LOV-utförare, sjuklöner för privata utförare personlig assistans samt internfakturering för stöd i boendet LSS. Idag ligger olika delar inom olika enheter och det finns ett behov av att samla dessa för att få en helhetssyn.

Äldreomsorg

Volymerna inom äldreomsorgen kommer inom en tvåårsperiod att öka. Det gäller främst antalet kunder inom hemtjänsten. Verksamheten måste fortsatt införa välfärdsteknik både som arbetstekniska hjälpmedel men också för att höja kvalitén och bredda utbudet av digitala tjänster för kunderna, som exempel kan ses digitala möten som tillsynsbesök.

Vidare föreslås en ny äldrelag att införas utifrån de brister som Corona kommissionens rapport belyser. Det handlar främst om att vården i landet för de äldre inte är jämlik och det är stora variationer på vilka insatser som ges och hur dessa utförs.

Ute- och inomhusmiljön på vård- och omsorgsboendena är i stort behov av uppfräschning och renovering. För inomhusmiljön är en underhållsplan under upprättande av Tierpsbyggen. För utemiljön har en programhandling tagits fram av landskapsarkitekt och arbetet att göra en projektplan har påbörjats gemensamt med Tierpsbyggen och verksamheten.

Tomma lägenheter kommer att påverka verksamheten vilket skapar ett behov av att anpassa verksamheten efter volymer och behov. För att optimera nyttjandet av lokaler bör verksamheten se över hur man kan samnyttja dessa med verkställighet av andra insatser i befintliga lokaler.

Funktionshindreomsorg

På nationell nivå pågår en utredning om stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn av barn. Slutredovisning 23 mars 2021.

Vidare genomförs en översyn av kompetens hos personal som arbetar inom LSS-boenden på nationell nivå. Vilket kan ge tydligare ramar för vilka kompetenskrav som ska eftersökas och vilken fortbildning som är aktuell.

Ny gruppbostad färdigställs hösten 2021. Vidare bör en behovskartläggning genomföras för vilka typer av boende kommunen ska tillhandahålla för olika målgrupper inom LSS.

En behovskartläggning bör även genomföras avseende daglig sysselsättning för målgruppen inom socialpsykiatri vilka inte omfattas av LSS-lagen.

LSS-utredning med förslag om en ny LSS-lag som ska gälla från och med 1 januari 2022 kommer att påverka verksamheten. Dels biståndsenheten då beslut om insatsen personlig assistans för personer över 16 år föreslås övergå till staten. Och för verkställigheten då det föreslås nya insatser som personlig service, boendestöd, stöd till barn, förebyggande personligt stöd. Utgångspunkten för utredningen har varit att det inte ska leda till ökade kostnader. Det är svårt att bedöma idag vilka konsekvenser detta innebär för verksamheterna men en större påverkan kommer det att bli då insatserna förändras i sin helhet.

Inom personlig assistans ökar antalet kunder som väljer privat utförare fortsatt. Verksamheten har dock kvar kostnaderna för 20 första timmarna och sjuklöner till privata utförare vilket

ger en merkostnad för kommunen. Dock kan detta komma att förändras om det nya förslaget om statligt ansvar för personlig assistans träder i kraft 1 januari 2022.

Vård och omsorg gemensamt

Arbetet med effektiv och nära vård 2030 intensifieras redan under hösten 2021. Närvårdsplatser beräknas ha en drifts start under kvartal 4 2021. Vidare pågår även arbetet med Vårdcentrum Tierp vilket innebär att projekt kring gemensamma resurser kommer att införas. Utöver detta pågår både regionala och nationella satsningar för att vården ska bli mer nära och patienten ska vara delaktig i sin egen vård.

Arbetet med införande av heltid som norm behöver fortgå enligt överenskommelsen om Heltidsresan. Tiden för införandet framflyttat till 2024 men då en del enheter redan erbjuder önskad sysselsättningsgrad genom ett pilotprojekt bör arbetet fortgå för jämställda arbetsvillkor inom vård och omsorg alternativt fattas beslut om att avsluta pilotprojektet och övergå till det tidigare.

Kompetensförsörjningen bör fortsatt vara ett prioriterat område. Både vara en attraktiv arbetsgivare för att locka nya medarbetare men också satsa på kompetensutveckling av befintliga medarbetare.

Fortsatt införande av välfärdsteknik och e-tjänster, ny nationell handlingsplan för Vision e-hälsa 2020-2022 har tagits fram och behöver brytas ned till lokal handlingsplan för Tierps kommun.

Individ- och familjeomsorg

Driftrapport

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Vuxenenheten	-9.715,0	-11.215,0	1.500,0	-8.812,8	2.402,2
Familjecentral	-4.244,0	-4.812,7	568,1	-3.782,4	1.030,3
Socialpsykiatri	-8.993,0	-9.443,3	450,3	-8.846,0	597,3
AME	-8.601,0	-8.601,0	0,0	-8.059,3	541,7
Ekonomiskt bistånd	-27.600,0	-31.100,0	3.500,0	-21.712,0	9.388,0
Kontaktpersoner, ledsagare, avlösarservice	-5.650,0	-6.100,0	450,0	-5.987,8	112,2
Barn och ungdomsenheten	-63.332,0	-48.172,0	-15.160,0	-63.945,4	-15.773,4
Ungdomsenheten	-1.690,0	-1.690,0	0,0	-1.952,9	-262,9
Bergis	-321,0	0,0	-321,0	-322,3	-322,3
Administration/ledning inkl. Överförmyndare	-20.261,0	-15.494,0	-4.767,4	-22.399,7	-6.906,2
Summa samtliga enheter	-150.407,0	-136.628,0	-13.780,0	-145.820,7	-9.192,7

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
Administration/ledning inkl. Överförmyndare	-350,0	-350,0	0,0	-334,6	15,4
Summa samtliga enheter	-350,0	-350,0	0,0	-334,6	15,4

Analys och kommentar till utfall januari-december 2020

Vuxenheten har utvecklat arbetet med öppenvård och har en striktare hållning till köp av HVB generellt. Dessutom arbetas det aktivt med placeringar så att de ska vara så korta som möjligt. Samarbetet med stödboendet Untra har avslutats vilket har sparat pengar. Vi placerar färre personer hos andra aktörer idag, och betalar per faktisk plats. Fler personer kan få stöd på hemmaplan istället. Boendestödet är en viktig resurs i detta arbete.

Familjecentralen har vakanshållit en tjänst och haft en del sjukfrånvaro. Dessutom rekvirerades medel från regionen för deltagande i ett projekt vilket ökade överskottet.

Ekonomiskt bistånd har erhållit högre statsbidrag än beräknat. Till största delen beror det på egenbosättningar av personer med etableringsersättning i kommunen. Kostnaderna för försörjningsstöd har ökat, delvis på grund av att dessa personer har flyttat hit, men bidragen har kompenserat denna ökning och mer därtill.

Barn och ungdom har haft kraftigt ökade kostnader för placeringar. En del av de ungdomar som placerats har behövt mer kvalificerat stöd, bland annat placeringar på hem i Statens institutionsstyrelse, Sis, regi. Vi har haft höga kostnader för långvariga utredningsplaceringar och rent generellt ser vi att prisbilden på HVB hem har ökat. Detta beror bland annat på ökad efterfrågan, samt att ett antal stora aktörer köper upp mindre HVB hem och därigenom minskar konkurrensen. Även för 2020 har antalet anmälningar om att barn far illa ökat. Ökningen är dock betydligt lägre än 2018 och 2019.

Ungdomsenheten är underfinansierad och ska egentligen finansieras med de medel som sparas på uteblivna placeringar. Hade inte denna verksamhet funnits hade kostnaderna för placeringar varit högre.

Bergis Vissa avvecklingskostnader har funnits under året, nu är denna verksamhet avslutad.

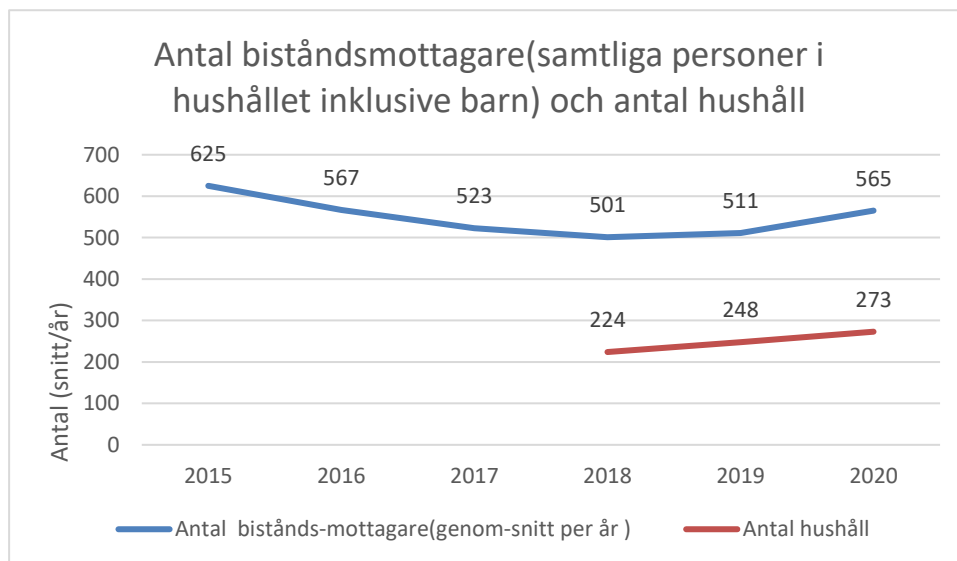
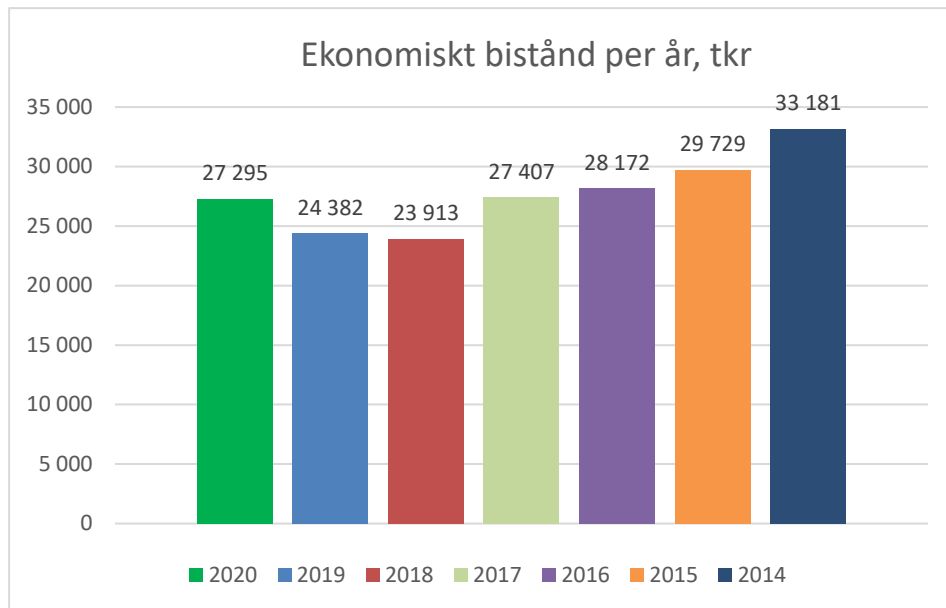
Administration/ledning inklusive överförmyndare. En medveten underbudgetering för att ge övriga enheter en möjlighet att arbeta mot en realistisk budget.

I övrigt har samtliga enheter vakanshållit tjänster där så varit möjligt och varit väldigt sparsamma med representation, utbildningar etcetera.

Investering

Balans mellan prognos och utfall.

Generell verksamhetsstatistik

Kommentar En ökning av kostnaderna för försörjningsstödet med cirka 12% mot föregående år. Antal biståndsmottagare har ökat med 10,6 % under samma period. Ökningen beror på att fler ekonomisk svaga hushåll flyttat till kommunen, en trend av social dumpning kan skönjas. Detta är något som även uppmärksammats på riksnivå. En del av ökningen beror på att fler personer lämnar etableringen och även på att arbetsförmedlingen inte arbetar lika aktivt med denna målgrupp. Ett arbete pågår tillsammans med vuxenutbildningen för att försöka öka denna målgrupps möjligheter till egen försörjning. Arbetsmarknadsenheten arbetar också aktivt med att försöka bromsa ökningen av försörjningsstöd

HVB/LVM och stödboende 2016 - 2017 (utöver UNTRA 2016)-2018-2019				
Insats och resurs				
	2017	2018	2019	2020
Boende enligt 4 kap 1 § SoL	1	3	1	1
HVB/Institutionsvård enligt 4 kap 1 § SoL	15	16	14	14
HVB/Institutionsvård enligt LVM	3	9	4	1
HVB/Institutionsvård enligt 27 § LVM	0	2	0	
HVB/Institutionsvård enligt LVM - Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM	5	6	1	2
Stöd och motivationsboende enligt 4 kap 1 § SoL	32	24	19	8
Totalsumma	56	60	39	26

Insats och resurs	Summa av Verkställda dygn			
	2017	2018	2019	2020
Boende enligt 4 kap 1 § SoL	365	485	365	366
HVB/Institutionsvård enligt 4 kap 1 § SoL	1473	996	848	814
HVB/Institutionsvård enligt LVM	415	788	424	184
HVB/Institutionsvård enligt 27 § LVM		98	0	0
HVB/Institutionsvård enligt LVM - Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM	88	79	18	14
Stöd och motivationsboende enligt 4 kap 1 § SoL	3102	3082	1833	870
Totalsumma	5443	5528	3488	2248

Insats och resurs	Summa av Kostnad			
	2017	2018	2019	2020
Boende enligt 4 kap 1 § SoL	342 875	421 485	385 175	547 170
HVB/Institutionsvård enligt 4 kap 1 § SoL	2 890 992	2 419 248	1 908 278	1 866 790
HVB/Institutionsvård enligt LVM	1 391 760	2 833 828	1 870 050	869 550
HVB/Institutionsvård enligt 27 § LVM	0	475 055	0	
HVB/Institutionsvård enligt LVM - Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM	345 660	72 850	77 350	34 845
Stöd och motivationsboende enligt 4 kap 1 § SoL	4 040 985	2 742 661	1 523 301	931 692
Totalsumma	9 012 273	8 965 127	5 764 154	4 250 047

Kommentar Kostnaderna för köpt beroendevård har minskat med 26 % mellan 2019 och 2020. 2019 gjordes en omorganisation där ledningen för beroendevård stärktes. Efter detta har arbetssätt förändrats och kostnaderna för placeringar för beroende har mer än halverats sen 2018. Ett ökat fokus på öppenvård och striktare bedömning för placeringar är förklaringen till detta.

Placeringskostnader Barn och unga

Kod	Ansvar Verksamhet	Årsbudget Jan 20 - Dec 20	Periodiserad budget Jan 20 - Mån 13 20	Redovisat Jan 20 - Mån 13 20	Avvikelse mot periodiserad budg.	Redovisat föregående år Jan 19 - Dec 19
88180000	Enhetschef BoU					
7789	Ensamk i familjehem	-1 000 000	-1 000 000	-977 708	22 292	-1 796 488
7912	Institutionsvård BoU	-10 000 000	-10 000 000	-20 977 742	-10 977 742	-8 122 929
7923	Familjehemsvård BoU	-9 087 000	-9 087 000	-9 873 399	-786 399	-10 320 331
7924	Konsultstöd BoU	-6 190 000	-6 190 000	-10 820 374	-4 630 374	-7 270 255
Totaler		-26 277 000	-26 277 000	-42 649 222	-16 372 222	-27 510 002

Placeringar tertial 2020					
	T1 2020	T2 2020	T3 2020	T1-T3 2020	T1-T3 2019
Annat	3	3	0	5	3
Eget hem	2	2	4	6	6
Familjehem	45	49	46	68	83
HVB enskild individ bolag förening samfällighet eller stiftelse	13	11	9	24	35
HVB kommun eller landsting	2	0	17	19	9
Jourhem och beredskaps hem	11	10	11	25	6
Nätverkshem	9	11	10	15	14
Stödboende	1	0	1	2	27
Särskilt ungdomshem enligt 12 § LVU	3	9	7	13	4
Totalt antal beviljade beslut om placeringar	89	95	105	177	187
Antal barn	72	73	71	89	105

Kommentar Kostnaderna för placeringar av barn har ökat med 55 % jämfört med 2019. Detta trots att antalet placerade barn har minskat med 15 % under motsvarande period. Placeringarna på särskilda ungdomshem, som är de dyraste har däremot ökat med 225 %, vilket är en del av förklaringen till de kraftigt ökade kostnaderna. Vi behöver komma in tidigare i ärenden för att kunna förebygga dyrbara placeringar. En del av dessa ärenden är dock personer som är nyinflyttade till kommunen och då hade inte förebyggande arbete spelat någon roll.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Som framkommit ovan så har kostnaderna för placeringar av barn och unga ökat med 55 %, ungefär 15,1 Mkr. Detta är förklaringen till att budgeten överskridits. Sänkta kostnader för beroendevård och högre statsbidrag än beräknat är faktorer som förbättrat resultatet. Höga avvecklingskostnader för HVB ensamkommande har nu bokförts som omställningskostnader och har förbättrat utfallet, och underlättar för framtiden.

Förväntad utveckling

Kostnaderna för placeringar för barn och unga har ökat drastiskt de senaste åren. Individ- och familjeomsorg arbetar med att försöka vända trenden och gå från höga kostnader för placeringar till större inslag av öppenvård. Detta gör vi dels genom att förstärka öppenvården, men framförallt med att försöka komma in tidigare i familjer med behov av stöd. Bedömningen är att kostnaderna för placeringar inte kommer att fortsätta öka, men att de kommer att ligga kvar på en hög nivå under något år till innan en vändning kommer.

I den nya socialtjänstlagen betonas vikten av att stärka öppna och förebyggande insatser, och Tierps kommun är väl rustat för att möta detta.

Kostnaderna för försörjningsstöd ökade med 12 % för år 2020. Det finns en risk för att ökningen fortsätter dels på grund av att corona har försämrat arbetsmarknaden för de som redan står långt ifrån, dels för att inflytten av ekonomiskt svaga hushåll till Tierp fortsätter. Arbetsförmedlingen har minskat sitt stöd för dessa grupper varför det är viktigt att arbetsmarknadsenheten fortsätter att vara resursstark. Ständigt pågående dialog med arbetsförmedlingen förs kring hur de kan vara med och delfinansiera denna verksamhet.

Kostnaderna för beroendevård och för våld i nära relationer har minskat på grund av förändrade arbetssätt. Det bedöms vara en trend som håller i sig. Eftersom inflödet av nya ärenden har ökat kan kostnaderna ändå komma att öka, men inte till samma nivåer som tidigare.

I dagsläget är det oklart ifall regeringen kommer att satsa ytterligare medel för stärkt bemanning inom den sociala barn och ungdomsvården. Dessa medel har möjliggjort viss personalförstärkning.

Vi fortsätter att arbeta mot ett IFO där samtliga enheter ser helheten och arbetar tillsammans för den enskildes bästa och för att nå en ekonomi i balans.